

Střednědobé hodnocení věcné a finanční realizace Národního strategického referenčního rámce Programové období 2007 – 2013

Zpráva za evaluační oblast 3:

Vyhodnocení přínosů NSRR a OP k horizontálním tématům

duben 2012

Obsah

Seznam zkratk	4
1 Začlenění horizontálních témat do strategie a implementačních mechanismů	5
1.1 Přístup ke zpracování	5
1.2 Horizontální témata v rámci NSRR a OP	5
1.2.1 NSRR	5
1.2.2 OP D	6
1.2.3 OP ŽP	7
1.2.4 OP PI	7
1.2.5 OP LZZ	8
1.2.6 OP VaVpI	9
1.2.7 IOP	10
1.2.8 OP VK	11
1.2.9 OP TP	12
1.2.10 ROP SZ	12
1.2.11 ROP MS	13
1.2.12 ROP JV	14
1.2.13 ROP SM	15
1.2.14 ROP SV	16
1.2.15 ROP JZ	18
1.2.16 ROP SC	19
1.2.17 OP PK	20
1.2.18 OP PA	21
1.3 Souhrnné vyhodnocení	22
2 Míra přínosu NSRR k pozitivnímu vlivu na horizontální témata	26
2.1 Přístup ke zpracování	26
2.2 Přínos projektů k horizontálním tématům	27
2.2.1 Přínos projektů k rovným příležitostem	27
2.2.2 Přínos projektů k udržitelnému rozvoji	28
2.3 Přínos OP k horizontálním tématům	28
2.3.1 Přínos OP k rovným příležitostem	28
2.3.2 Přínos OP k udržitelnému rozvoji	36
3 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální témata	46
3.1 Přístup ke zpracování	46
3.2 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální téma rovné příležitosti	46
3.3 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální téma udržitelný rozvoj	48
4 Monitoring horizontálních témat	51
4.1 Přístup ke zpracování	51
4.2 Zhodnocení nastavení monitoringu horizontálních témat	51
4.2.1 Monitorování HT rovné příležitosti	52
4.2.2 Monitorování HT udržitelný rozvoj	53

5	Doporučení a návrhy na jejich implementaci	55
5.1	Evaluační otázka č. 1	55
5.1.1	Závěry	55
5.1.2	Doporučení	56
5.2	Evaluační otázka č. 2	56
5.2.1	Závěry	56
5.2.2	Doporučení	57
5.3	Evaluační otázka č. 3	57
5.3.1	Závěry	57
5.3.2	Doporučení	58
5.4	Evaluační otázka č. 4	58
5.4.1	Závěry	59
5.4.2	Doporučení	59
6	Použité dokumenty a další zdroje	61
7	Seznam tabulek	63
8	Přílohy	64
8.1	Seznam projektů hodnocených v rámci vlivu na HT rovné příležitosti	64
8.2	Seznam projektů hodnocených v rámci vlivu na HT životní prostředí	65

Seznam zkratek

ČOV	čistírna odpadních vod
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HT	horizontální téma
ICT	informační a komunikační technologie
IOP	Integrovaný operační program
MMR	ministerstvo pro místní rozvoj
MŽP	ministerstvo životního prostředí
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP LZZ	OP Lidské zdroje a zaměstnanost
OP TP	OP Technická pomoc
OP VaVpI	OP Výzkum a vývoj pro inovace
OP	operační program
OP D	OP Doprava
OP PA	OP Praha Adaptabilita
OP PI	OP Podnikání a inovace
OP PK	OP Praha Konkurenceschopnost
OP VK	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP ŽP	OP Životní prostředí
PO	prioritní osa
ROP JV	ROP NUTS II Jihovýchod
ROP JZ	ROP NUTS II Jihozápad
ROP MS	ROP NUTS II Moravskoslezsko
ROP SČ	ROP NUTS II Střední Čechy
ROP SM	ROP NUTS II Střední Morava
ROP SV	ROP NUTS II Severovýchod
ROP SZ	ROP NUTS II Severozápad
ŘO	řídící orgán
SF	strukturální fondy
SOZS	strategické obecné zásady Společenství
ZS	zprostředkující subjekt

1 Začlenění horizontálních témat do strategie a implementačních mechanismů

1.1 Přístup ke zpracování

V kapitole „1 Začlenění horizontálních témat do strategie a implementačních mechanismů“ je vyhodnoceno **zohlednění horizontálních témat v rámci NSRR respektive jednotlivých OP** a posouzena dostatečnost začlenění otázky horizontálních témat do implementace NSRR. Záměrem této kapitoly je analyzovat a zhodnotit jak byla horizontální témata zohledněna při implementaci NSRR a zda je do implementace NSRR dostatečně začleněna problematika horizontálních témat. Vyhodnocení je provedeno na základě posouzení zařazení problematiky horizontálních témat do NSRR a do jednotlivých OP včetně zohlednění této problematiky v procesu schvalování a výběru projektů v jednotlivých OP.

V podkapitole „1.2 Horizontální témata v rámci NSRR a OP“ je nejprve analyzováno začlenění horizontálních témat do NSRR a následně do jednotlivých OP. V části „Začlenění HT do strategie OP“ je na základě programového dokumentu příslušného OP vyhodnoceno začlenění HT do strategie daného OP. V části „Začlenění HT do implementace OP“ je pak na základě výročních zpráv OP, rozhovorů s věcně příslušnými zástupci ŘO a dalších podkladů vztahujících se k implementaci OP posouzeno aktuální zohlednění problematiky HT v procesu výběru projektů a implementace jednotlivých OP.

Podkapitola „1.3 Souhrnné vyhodnocení“ obsahuje shrnující posouzení a zhodnocení začlenění horizontálních témat do strategie a implementačních mechanismů NSRR a OP, přičemž hodnocena byla rovněž dostatečnost začlenění otázky HT do implementace NSRR a jednotlivých OP.

1.2 Horizontální témata v rámci NSRR a OP

1.2.1 NSRR

Pro strukturální fondy let 2007 – 2013 lze z obecného nařízení a ze Strategických obecných zásad Společenství odvodit dvě základní horizontální témata. Horizontální témata mají pro strukturální fondy a Fond soudržnosti a jejich intervence strategický a dlouhodobý význam. Jejich cílem je vnést do intervencí SF a FS přidanou hodnotu a přispět tak k vyšší kvalitě projektů. **Evropská unie považuje následující dvě témata za své zásadní politiky a principy** a jako takové se je snaží podpořit prostřednictvím SF a FS:

- rovné příležitosti;
- udržitelný rozvoj.

Princip **rovných příležitostí** znamená potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další osoby ohrožené sociálním vyloučením jako jsou migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, drogově závislí, propuštění vězni, absolventi škol; souhrnně skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Velký důraz je na osoby se znevýhodněním (zdravotním, sociokulturním atd.) kladen zejména v rámci operačních programů financovaných z ESF. Důležitým tématem v této oblasti je také otázka rovnosti mužů a žen.

Hlavním tématem **udržitelného rozvoje** je především problematika ochrany životního prostředí, neboť právě mezi jednotlivými složkami životního prostředí a ekonomickými aktivitami dochází nejčastěji k rozporům s potenciálními dopady a důsledky pro udržitelnost rozvoje. Udržitelný rozvoj je obecně chápán jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. V souladu s článkem 17 obecného nařízení je však udržitelný rozvoj omezen pouze na ochranu a zlepšování kvality životního prostředí a je tedy zaměřen pouze na environmentální oblast.

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají celou strategií NSRR a odrážejí se rovněž v relevantních prioritách NSRR. Z hlediska rovných příležitostí lze intervence strategické části NSRR rozdělit na aktivity, kterých se problematika rovných příležitostí dotýká přímo, kam patří priority Vzdělávání, Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, Posilování sociální soudržnosti a aktivity, u kterých není souvislost vždy jednoznačná, kde však je rovné příležitosti rovněž nutno brát v úvahu, kam lze zařadit priority „Smart Administration“, Zlepšení dopravní dostupnosti a Vyvážený rozvoj regionů.

Strategie NSRR se na životní prostředí zaměřuje přímo svou prioritou Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí. Problematika udržitelného rozvoje je však průřezová, a proto je téma udržitelného rozvoje zohledněno i u těch intervencí, které nejsou přímo zacíleny na životní prostředí. Jedná se zejména o snižování energetické náročnosti, zavádění nových a současně environmentálně šetrných technologií, důležitou roli hraje udržitelný rozvoj také v oblasti vzdělávání.

1.2.2 OP D

Začlenění HT do strategie OP

Princip **rovných příležitostí** bude uplatňován v rámci celé implementace OP D. Veřejná doprava je jedním z předpokladů pro zajištění osobní mobility zejména pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, ale také pro rodiče s dětmi. Rovněž jedním ze základních průřezových úkolů je vytvářet podmínky pro fyzickou přístupnost k dopravě pro všechny skupiny obyvatelstva.

V prioritních osách OP D obsahujících oblasti podpory v rámci železniční dopravy a výstavby metra bude součástí vytváření podmínek pro zlepšení přístupu osob se sníženou schopností pohybu a orientace. Tam, kde bude tento problém relevantní (např. rekonstrukce železničního uzlu), bude brán zřetel na umožnění bezbariérového přístupu. U silniční infrastruktury se jedná např. o vybavení bezbariérovými přechody vybavenými informačními systémy, atd., tam, kde je tento požadavek relevantní.

Udržitelný rozvoj z hlediska dopravy je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucím generacím naplňovat jejich vlastní potřeby. OP D bude přispívat k podpoře udržitelného rozvoje zejména podporou výstavby kvalitní dopravní infrastruktury a zajištění kvalitní dopravní obsluhy území ČR, rozvojem podmínek pro udržitelnou mobilitu osob a nákladů, rozvojem ekologicky šetrných forem dopravy, zvyšováním efektivnosti dopravy a podporou vzniku integrovaných dopravních systémů.

Environmentální aspekty představují důležité kritérium pro výběr projektů. Důraz je kladen na zachování a obnovu přírodního bohatství, kulturního rázu a ekologické stability krajiny a zvýšení environmentálního povědomí občanů a jejich zapojení do rozhodovacího procesu. Ve všech prioritních osách OP Doprava se objevuje snaha o dosažení zmírnění negativního vlivu dopravy na životní prostředí. Jedná se především o sledování znečištění vzduchu, případně i půdy, a o hlukovou zátěž.

Začlenění HT do implementace OP

Na základě věcného zaměření OP D lze konstatovat, že podpora horizontálních témat je spíše sekundární problematikou. Program není cíleně zaměřen na plnění HT, většina projektů realizovaných v rámci OP D je ve vztahu k plnění HT neutrální. Při posuzování přijatelnosti projektových žádostí je zohledňován vliv projektů na HT, nicméně hodnocení HT není součástí bodovaných kritérií při výběru projektů.

Z hlediska **rovných příležitostí** je v oblasti dopravní infrastruktury uplatňován zejména princip nediskriminace, který je zaměřen především na přístupnost dopravních cest pro cestující s omezenou schopností pohybu a orientace. Řešení všech staveb z hlediska jejich bezbariérové přístupnosti a užívání je obsaženo v příslušných prováděcích vyhláškách ke stavebnímu zákonu. Problematika bezbariérového užívání se stala také součástí příslušných technických norem. Dalším důležitým

úkolem OP D je podpořit vytváření podmínek pro fyzickou přístupnost k dopravě pro všechny skupiny obyvatelstva.

Horizontální téma **udržitelného rozvoje** je průřezově naplňováno zohledňováním environmentálních aspektů při realizaci projektů v oblasti dopravní infrastruktury, kdy je napříč programem sledován cíl dosažení zmírnění negativního vlivu dopravy na životní prostředí.

1.2.3 OP ŽP

Začlenění HT do strategie OP

OP ŽP není přímo svým charakterem zacílen na problematiku **rovných příležitostí**, nicméně i zde je toto průřezové téma bráno v úvahu, aby bylo zajištěno, že během realizace programu nedojde k diskriminaci na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

Na problematiku ochrany životního prostředí, jako hlavní téma **udržitelného rozvoje**, je OP ŽP ze své podstaty přímo zaměřen. Jedná se především o ochranu vod a ovzduší, nakládání s odpady, snižování energetické náročnosti, zavádění nových a současně environmentálně šetrných technologií a podporu environmentálního vzdělávání, poradenství a osvěty. Plnění horizontálních témat v oblasti životního prostředí je zohledňováno při hodnocení projektových žádostí.

Začlenění HT do implementace OP

Problematika **rovných příležitostí** je vzhledem k věcnému zaměření a charakteru intervencí tohoto OP pouze okrajovým tématem, kdy naprostá většina projektů je k HT rovné příležitosti neutrální. OP ŽP je koncipován tak, aby byly zaručeny zásady rovných příležitostí mezi muži a ženami a nediskriminace obecně pro všechny navržené oblasti intervence v rámci programu. Problematika vlivu projektů na rovné příležitosti je zohledňována při posuzování přijatelnosti projektů, nicméně není hodnocena při výběru projektů.

Podpora **udržitelného rozvoje** je naopak hlavním smyslem OP ŽP, který je svým věcným zaměřením přímo zacílen na podporu ochrany životního prostředí jako hlavní součásti horizontálního tématu udržitelný rozvoj. Všechny projekty realizované v rámci OP ŽP proto svým charakterem přispívají k plnění HT udržitelný rozvoj v jednotlivých oblastech problematiky životního prostředí, na které je OP ŽP zaměřen. Při výběru projektů je proto prostřednictvím bodovaných kritérií hodnocen pouze přínos projektů k udržitelnému rozvoji ve smyslu pozitivního vlivu na životní prostředí.

1.2.4 OP PI

Začlenění HT do strategie OP

Oblasti podpory definované v OP PI a v rámci nich realizované intervence zohledňují horizontální témata a přispívají v rámci svých specifických možností a zaměření poskytování podpory k dosažení těchto horizontálních cílů. Horizontální témata jsou sledována při výběru projektů a v monitorovacích zprávách projektu.

Téma **rovných příležitostí** se promítá do realizace těch specifických cílů a oblastí podpory, v kterých je potenciálně přítomno riziko diskriminace z hlediska pohlaví, věku, rasy, zdravotního stavu či náboženství. Klíčovou roli má toto téma při naplňování cílů souvisejících s programy aktivní politiky zaměstnanosti, zejména při řešení nerovnováhy nabídky a poptávky na trhu práce a předcházení nezaměstnanosti osob ohrožených nezaměstnaností a při zajišťování rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce. V oblasti podpory podnikání nachází problém rovných příležitostí své místo jednak při aktivizaci stimulů pro přechod ke znalostní ekonomice, a kde je nezbytná především změna postojů všech subjektů k celoživotnímu vzdělávání a větší podpora vzdělávacích programů pro uplatnění specifických skupin obyvatelstva na trhu práce, hlavně k posilování účasti žen v podnikání a to především v sektoru malých a středních podniků.

U relevantních prioritních os / oblastí podpory OP PI je horizontální téma rovné příležitosti zohledněno ve výběrových kritériích jednotlivých subprogramů podpory. Povinnost respektovat rovnost příležitostí jakožto jednu z horizontálních priorit EU je stanovena již ve specifikaci podmínek k poskytnutí podpory v rámci jednotlivých subprogramů podpory. Vlastní žádost o poskytnutí podpory obsahuje část týkající se horizontálních ukazatelů předkládaného projektu. Zohlednění rovných příležitostí v projektu je následně předmětem hodnocení projektu v hodnotitelských komisích.

OP PI vzhledem ke svému hlavnímu zaměření – zvyšovat konkurenceschopnost podniků, zejména malých a středních, nemá žádné speciální programy pro ženy, popř. etnické minority; tato oblast je řešena jinými operačními programy, využívajícími zejména prostředků ESF.

Při implementaci některých programů OP PI jsou sledována environmentální kritéria navržená MMR pro účely monitorování NSRR. U relevantních prioritních os / oblastí podpory OP PI je horizontální téma **udržitelný rozvoj** zohledněno ve výběrových kritériích jednotlivých subprogramů podpory. Stejně jako u rovnosti příležitostí, je i v případě udržitelného rozvoje stanovena povinnost respektovat tuto horizontální prioritu již ve specifikaci podmínek k poskytnutí podpory v rámci jednotlivých subprogramů podpory. Vlastní žádost o poskytnutí podpory obsahuje část týkající se horizontálních ukazatelů předkládaného projektu. Zohlednění tohoto horizontálního cíle v projektu je následně rovněž předmětem hodnocení projektu v hodnotitelských komisích.

Začlenění HT do implementace OP

OPPI je zaměřen na zvyšování konkurenceschopnosti podniků, zejména malých a středních podniků a neobsahuje tudíž žádné zvláštní programy zaměřené na prosazování **rovných příležitostí**. Přesto bezmála polovina všech projektů dosud realizovaných v rámci OP PI byla cíleně zaměřena nebo měla pozitivní vliv na rozvoj rovných příležitostí. V této souvislosti je nicméně nutné uvést, že u řady těchto projektů je jednoznačné prokázání pozitivního vlivu na HT rovné příležitosti diskutabilní. Indikátory na úrovni programu a prioritních os, které mají přímou vazbu na respektování rovných příležitostí (např. Počet nově vytvořených pracovních míst) jsou sledovány v členění na muže a ženy. Vliv projektů na HT rovné příležitosti je u některých programů bodově hodnocen v závislosti na věcném zaměření projektů v rámci příslušné výzvy.

Na základě průběhu implementace OP PI lze konstatovat, že horizontální téma **udržitelný rozvoj** (resp. jeho část životní prostředí), je v rámci provádění OP PI dostatečně začleněno. Především intervence OP PI v prioritní ose 3 Efektivní energie se v souladu s očekáváními vyznačují přímým zaměřením na zlepšení životního prostředí v lokalitě nebo regionu. Projekty jsou zaměřeny na úspory energie v podnicích a využití obnovitelných zdrojů k výrobě elektřiny a tepla. Kromě tohoto programu byla uplatněna pro hodnocení projektových žádostí výběrová kritéria se vztahem k ochraně životního prostředí také v programech Rozvoj, ICT a strategické služby, Inovace a Prosperita.

1.2.5 OP LZZ

Začlenění HT do strategie OP

Horizontální témata jsou průřezové politiky a nástroje, jejichž prostřednictvím jsou globální a specifické cíle OP LZZ integrovány napříč celým spektrem pěti vertikálních prioritních os programu. Horizontální témata budou respektována v různých stádiích implementace. U prioritních os, které mají přímou vazbu na některé z horizontálních témat, je zvolen patřičný indikátor jako součást komplexu indikátorů dané prioritní osy. Jejich naplňování bude sledováno v realizační fázi projektu a bude i předmětem kontroly na místě. Jejich působení na situaci v oblasti rozvoje lidských zdrojů bude vyhodnocováno v rámci systému hodnocení OP LZZ.

Rovné příležitosti pro všechny postihují oblast možné diskriminace z hlediska pohlaví nebo negativních zkušeností různých sociálních skupin na trhu práce (např. etnických minorit, osob se zdravotním postižením, vyšších věkových skupin občanů). Při programování, řízení, monitorování a evaluaci bude brán zřetel na příspěvek k rovnému zacházení, aby měly všechny sociální skupiny stejný přístup k čerpání prostředků ESF. Kromě Prioritní osy 3 Sociální integrace a rovné příležitosti

zaměřené na integraci sociálně vyloučených skupin na trh práce a podporu rovnosti žen a mužů, je nutné, aby princip rovných příležitostí a nediskriminace byl respektován i v dalších vertikálních prioritách a opatřeních. V popisu jednotlivých priorit je vždy promítnut jejich vliv a způsob prosazování principu rovných příležitostí. Projekty proto budou posuzovány z hlediska zajištění rovného přístupu k nabízeným příležitostem a doprovodným opatřením, která pomohou odstranit veškeré bariéry účasti na projektech pro cílové skupiny.

Udržitelný rozvoj je založen na hledání kompromisů mezi aktuálními potřebami a možnostmi budoucích generací uspokojit jejich vlastní potřeby. V rámci projektů OP LZZ bude otevřen prostor pro lepší porozumění principům udržitelného rozvoje a pro osvětu a šíření dobrých praktik pro udržitelný rozvoj. Zvláštní důraz je kladen na posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a hospodářským růstem. Prioritou se stalo především snížení nákladů a maximalizaci hospodářských výhod, k jejímuž zajištění přispěje OP LZZ především preventivními přístupy, zvyšováním environmentálního povědomí, vzděláváním, poradenstvím a motivací. Každá prioritní osa v rámci OP LZZ zahrnuje předpokládané dopady na životní prostředí, v rámci odborného vzdělávání budou účastníci seznámeni se vztahem daného oboru k životnímu prostředí a se způsoby pozitivního ovlivňování udržitelnosti pomocí nově získaných znalostí a dovedností. Bude dbáno na to, aby návrhy na nově vytvářené pracovní příležitosti byly směřovány k aktivitám, které nezatěžují životní prostředí.

Začlenění HT do implementace OP

Horizontální téma **rovné příležitosti** je respektováno již při vymezení cílových skupin v jednotlivých prioritních osách a oblastech podpory, kde jsou znevýhodněné skupiny přesně definovány. Specificky je na oblast rovných příležitostí primárně zaměřena prioritní osa 3 Sociální integrace a rovné příležitosti a v rámci ní dále na rovnost mužů a žen oblast podpory 3.4 Rovné příležitosti mužů a žen na trhu práce a sladění rodinného a pracovního života. ŘO je rovněž zapojen do mezinárodní sítě na gender mainstreaming, díky čemuž může získávat informace a příklady dobré praxe ze zahraničí. Rovné příležitosti jsou tedy zohledňovány průřezově v rámci veškeré pomoci poskytnuté z OP LZZ a jsou součástí bodovaných kritérií pro výběr projektů.

Horizontální téma **udržitelný rozvoj** je z hlediska charakteru a zaměření OP LZZ spíše neutrální, environmentální kritéria nejsou na základě výjimky MMR-NOK v rámci OP LZZ sledována. Při vyhlášení výzev a podmínek pro žadatele jsou nicméně zohledňovány environmentální aspekty realizovaných aktivit v tom smyslu, že kritéria pro hodnocení projektů jsou nastavena tak, že projekt, který by měl negativní dopad na rovné příležitosti nebo životní prostředí, je automaticky vyřazen z hodnocení.

1.2.6 OP VaVpI

Začlenění HT do strategie OP

Princip **rovných příležitostí** byl respektován při zpracování OP VaVpI ve všech prioritních osách jak z hlediska osob, tak z hlediska regionů ve smyslu SOZS. Projekty budou posuzovány z hlediska zajištění rovného přístupu k nabízeným příležitostem. Cílovým řešením je podpořit projekty, které pomohou odstranit bariéry účasti na projektech pro cílové skupiny související s diskriminací na základě pohlaví, rasového a etnického původu, postižení, věku, náboženství nebo sexuální orientace.

V rámci uplatňování principu rovných příležitostí bude zvláštní pozornost věnována postavení žen. Postavení žen na trhu práce charakterizují zpravidla nižší mzdy, nízký počet žen ve vedoucích pozicích a pokračující feminizace určitých odvětví. U relevantních prioritních os / oblastí podpory OP VaVpI bude ve vazbě na nově vytvářená pracovní místa ve VaV specificky sledován indikátor počtu žen ve VaV.

Horizontální téma **udržitelného rozvoje** je zohledněno prostřednictvím synergických oblastí podpory mezi OP VaVpI a OP PI. Společným cílem obou operačních programů v definovaných oblastech synergií je vytváření prostředí pro urychlení přechodu ke znalostní ekonomice cestou podpory transferu znalostí a technologií a maximálního využití lidského kapitálu a výstupů inovační činnosti s

cílem zvýšit podíl aktivit s vysokou přidanou hodnotou a s vysokým zhodnocením energetických a materiálových vstupů a podporovat využití nejlepších dostupných technik. Environmentální rozměr udržitelného rozvoje bude nepřímo naplňován zaváděním nejmodernějších technologií, které jsou šetrné k životnímu prostředí. Princip udržitelného rozvoje bude respektován rovněž při výběru projektů.

Začlenění HT do implementace OP

Projekty jsou posuzovány z hlediska zajištění **rovného přístupu** k nabízeným příležitostem. Zvláštní pozornost je věnována postavení a snadnější integraci žen do oblasti VaV a podpoření genderové rovnováhy. U relevantních prioritních os / oblastí podpory OP VaVpI je ve vazbě na nově vytvářená pracovní místa ve VaV specificky sledován indikátor počtu žen ve VaV. Přestože přínos k HT rovné příležitosti je spíše vedlejším atributem projektů OP VaVpI, jsou téměř 2/3 těchto projektů pozitivní nebo v některých případech dokonce cíleně zaměřeny na rovné příležitosti. Zpravidla se jedná o podporu rovného postavení mužů a žen a prosazování nediskriminace menšinových skupin obyvatel. Přínos projektů k HT rovné příležitosti je při výběru projektů bodově hodnocen v závislosti na věcném zaměření projektů.

Projekty jsou hodnoceny rovněž z hlediska jejich vlivu na oblast životního prostředí v rámci horizontálního tématu **udržitelný rozvoj**. Více než polovina dosud realizovaných projektů je sledována prostřednictvím relevantních environmentálních kritérií, zohlednění HT udržitelný rozvoj v implementaci OP VaVpI lze tedy označit za poměrně významné. Problematika vlivu na udržitelný rozvoj je zohledňována při posuzování přijatelnosti projektů, nicméně není předmětem bodovaného hodnocení při výběru projektů.

1.2.7 IOP

Začlenění HT do strategie OP

Problematika horizontálních témat je zakomponována v celé šíři řízení IOP a zapracována do všech dokumentů navazujících na IOP. To ve svém důsledku povede k posílení kvality předkládaných projektů a zvýšení přidané hodnoty jednotlivých intervencí. V rámci IOP nebudou podporovány takové projekty, které by negativně ovlivňovaly některé z horizontálních témat. K dodržení příspěvku projektu k naplňování horizontálních témat a k dodržení případných podmínek realizace bude předkladatel projektu smluvně vázán.

V závislosti na charakteru podporované oblasti IOP zajistí podporu rovnosti žen a mužů a začlenění rovnosti pohlaví během jednotlivých fází provádění pomoci. Současně bude zohledněna **rovnost příležitostí** z hlediska rasového a etnického původu, zdravotního postižení, věku, náboženského a světového názoru nebo sexuální orientace. Zvláštní pozornost bude věnována genderové problematice; při programování, monitorování a evaluaci bude brán zřetel na příspěvek k rovnému zacházení a na podporu žen, aby mohly profitovat z prostředků SF stejnou měrou jako muži. Vychází se přitom ze skutečnosti, že možný vliv IOP na téma rovných příležitostí je nižší než např. v případě programů spolufinancovaných z ESF, v řadě případů IOP obsahuje prioritní osy a oblasti intervencí, které nejsou primárně zaměřeny na oblast rovných příležitostí a jejichž možný vliv na rovné příležitosti je buď neutrální, nebo omezený. Významný vliv IOP na oblast rovných příležitostí je realizován zejména prostřednictvím prioritní osy 3 Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb a oblasti podpory 5.2 Zlepšení prostředí v problémových sídlištích.

IOP rovněž zajistí podporu **udržitelného rozvoje** a prosazování cíle chránit životní prostředí během jednotlivých fází provádění pomoci. ŘO IOP bude proto sledovat dopady implementace IOP na životní prostředí se záměrem maximalizovat zlepšení stavu životního prostředí v tematických oblastech, podporovaných v rámci IOP. Je nesporné, že vliv IOP na udržitelný rozvoj - vzhledem k charakteru podporovaných prioritních os a oblastí intervence - je nižší, než je tomu např. u ROP, OP PI, OP D nebo OP ŽP. V řadě případů IOP obsahuje prioritní osy a oblasti intervence, jejichž vliv na udržitelný rozvoj je buď neutrální, nebo omezený. Výraznější vliv IOP na udržitelný rozvoj lze

očekávat zejména u oblastí podpory 3.2 Služby v oblasti veřejného zdraví, 5.2 Zlepšení prostředí v problémových sídlištích a 5.3 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik.

Začlenění HT do implementace OP

IOP v závislosti na charakteru podporované oblasti zajišťuje podporu rovnosti žen a mužů a začlenění rovnosti pohlaví během jednotlivých fází provádění pomoci. Současně je zohledňována **rovnost příležitostí** z hlediska rasového a etnického původu, zdravotního postižení, věku, náboženského a světového názoru nebo sexuální orientace. Pozornost je věnována genderové problematice; při programování, monitorování a evaluaci je brán zřetel na příspěvek k rovnému zacházení a na podporu žen, aby mohly profitovat z prostředků SF stejnou měrou jako muži.

ŘO a ZS zajišťují, aby informace o rovných příležitostech byly sledovány na úrovni projektů; konkrétní zaměření na rovné příležitosti je specifikováno v příručkách pro žadatele a příjemce. Cílem klasifikace projektů podle jejich vlivu na rovné příležitosti je motivovat žadatele, aby vedle hlavního cíle projektu zvážili rozšíření projektových aktivit o ty, které mají pozitivní dopad na rovné příležitosti. Více než čtyři pětiny všech projektů dosud realizovaných v rámci IOP byly cíleně zaměřeny nebo měly pozitivní vliv na rozvoj rovných příležitostí. Vysoký počet těchto projektů je dán typovými projekty CzechPoint, kde všech 5 272 schválených projektů má pozitivní vliv na rovné příležitosti. Hodnocení vlivu projektů na rovné příležitosti je součástí bodovaných kritérií při výběru projektů.

IOP podporuje **udržitelný rozvoj** a prosazování cíle chránit životní prostředí během jednotlivých fází provádění pomoci. ŘO IOP proto sleduje dopady implementace IOP na životní prostředí se záměrem maximalizovat zlepšení stavu životního prostředí v podporovaných oblastech. Při posuzování projektu jsou zohledněny vlivy či dopady projektu na životní prostředí, při kontrole přijatelnosti jsou projekty, vykazující negativní vliv na životní prostředí vyřazeny, při hodnocení kvality projektů jsou projekty s pozitivním vlivem na životní prostředí, bodově zvýhodněny. Z hlediska vlivu na životní prostředí je nicméně realizace projektů v rámci IOP zpravidla neutrální. Pouze zlomek projektů dosud realizovaných v rámci IOP je sledován prostřednictvím environmentálních kritérií.

1.2.8 OP VK

Začlenění HT do strategie OP

Princip **rovných příležitostí** byl respektován při zpracování OP VK ve všech prioritních osách. Projekty budou posuzovány z hlediska zajištění rovného přístupu k nabízeným příležitostem. Cílovým řešením je podpořit projekty, které pomohou odstranit bariéry účasti na projektech pro cílové skupiny související s diskriminací z hlediska pohlaví, rasového a etnického původu, zdravotního postižení, věku, náboženství, sexuální orientace, socioekonomického prostředí. V rámci uplatňování principu rovných příležitostí bude zvláštní pozornost věnována postavení žen. Projekty budou posuzovány z hlediska nabízených příležitostí a doprovodných opatření, která pomohou cílovým skupinám veškeré bariéry účasti na projektech odstranit.

Principy **udržitelného rozvoje** budou v OP VK prosazovány prostřednictvím začleňování environmentálního vzdělávání při tvorbě nových vzdělávacích programů pro studenty i pedagogy a výchovou k vývoji a užívání moderních a k životnímu prostředí šetrných technologií.

Začlenění HT do implementace OP

Významnou prioritou nejen v oblasti vzdělávání je zajištění **rovných příležitostí** bez ohledu na druh postižení nebo sociální znevýhodnění, např. zdravotní, ekonomické, sociální, etnické, podle pohlaví či státní příslušnosti. V rámci OP VK jsou v rámci všech prioritních os podporovány projekty, které pomáhají odstranit bariéry účasti na projektech z hlediska pohlaví, rasového a etnického původu, zdravotního postižení, věku, náboženství, sexuální orientace, socioekonomického prostředí, a posilují rovné příležitosti i pro další osoby ohrožené sociálním vyloučením, jako jsou migranti, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, drogově

závislí, propuštění vězni, absolventi škol, apod. Rovným příležitostem je věnována v rámci OP VK samostatná oblast podpory 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vliv projektů na HT rovné příležitosti je při výběru projektů bodově hodnocen v závislosti na věcném zaměření projektů v rámci příslušné výzvy.

Udržitelný rozvoj je klíčovým aspektem sociálního a ekonomického rozvoje společnosti a je analogicky i klíčovým aspektem vzdělávání. V OP VK jsou principy udržitelného rozvoje prosazovány prostřednictvím začleňování environmentálního vzdělávání při tvorbě nových vzdělávacích programů pro studenty i pedagogy a výchovou k vývoji a užívání moderních a k životnímu prostředí šetrných technologií. Udržitelný rozvoj je podporován zejména v prioritní ose 1 Počáteční vzdělávání, kde jsou realizovány projekty přímo zaměřené na podporu udržitelného rozvoje a environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. HT udržitelný rozvoj je nicméně z hlediska charakteru a zaměření OP VK spíše neutrální, environmentální kritéria nejsou na základě výjimky MMR-NOK v rámci OP VK sledována. Podpora udržitelného rozvoje není součástí bodovaných kritérií při výběru projektů, je však zohledňována při posuzování přijatelnosti projektů.

1.2.9 OP TP

Začlenění HT do strategie OP

Z hlediska věcné náplně prioritních os OP TP nejsou horizontální témata **rovné příležitosti** a **udržitelný rozvoj** pro implementaci tohoto programu relevantní.

Začlenění HT do implementace OP

Žádná z prioritních os OP TP není zaměřena na naplňování horizontálních témat, nicméně při posuzování přijatelnosti projektů je problematika HT zohledňována ve smyslu posouzení, zda projekt nemá negativní vliv na HT. Projekty realizované v rámci tohoto OP jsou tedy v zásadě k horizontálním tématům neutrální, pouze ve třech případech byl dosud u projektů deklarován pozitivní vliv resp. cílené zaměření na **rovné příležitosti**. OP TP nemá přímý vliv na **udržitelný rozvoj**, environmentální kritéria nejsou u tohoto OP na základě výjimky MMR-NOK sledována.

1.2.10 ROP SZ

Začlenění HT do strategie OP

Jednotlivé projekty posuzované v rámci ROP Severozápad budou posuzovány s ohledem na jejich hlavní cíle a na vazbu mezi opatřením, z kterého chce projekt čerpat a **rovnými příležitostmi**. Hodnotitelé budou bodově zvýhodňovat přínos k naplňování rovných příležitostí dle Pokynů pro hodnotitele. Žadatel bude moci toto téma popsat přímo v projektu a svůj projekt zařadí podle klasifikace projekt je cílený na rovné příležitosti, projekt má pozitivní vliv na rovné příležitosti a projekt je neutrální k rovným příležitostem.

Řídící orgán zohlední rovné příležitosti i při výběru členů monitorovacího výboru, například zapojením partnerů z řad neziskových organizací z oblasti prosazování rovnosti žen a mužů nebo zdravotně postižených a také pomocí účasti žen jako členů monitorovacího výboru.

V rámci horizontálního tématu **udržitelný rozvoj** jsou vymezeny jednotlivé dimenze, kterými je třeba se ve vztahu ke strukturálním fondům zabývat, jedná se především o znečištění (vody, vzduchu, půdy, hluková zátěž), spotřebu zdrojů (vody, energie, surovin, plochy, příp. užívání alternativních zdrojů) a odpady (produkce, resp. redukce nebezpečných a ostatních odpadů).

V ROP Severozápad se horizontální téma Životní prostředí týká všech vymezených prioritních os s výjimkou prioritní osy 5 Technická asistence, ke které je neutrální.

Začlenění HT do implementace OP

Projekty s negativním vlivem na HT nejsou schvalovány. Horizontální témata jsou respektována při výběru projektů, jejich naplňování a dopad je sledován při realizaci projektů prostřednictvím horizontálních kritérií a je předmětem kontroly na místě realizace.

V souvislosti s hodnocením vlivu projektu na **rovné příležitosti** jsou bodově zvýhodněny ty projekty, které přispívají ke zlepšení situace v oblasti rovných příležitostí. Nejlepší bodové ohodnocení získaly v této oblasti projekty naplňující alespoň 2 kritéria. Předložené projekty vykazují pozitivní vliv prostřednictvím realizace aktivit vedoucích ke zlepšení: pohybu osob s omezenou schopností pohybu a orientace – jedná se zejména o osoby na vozíku, invalidy, zrakově postižené, osoby pokročilého věku, těhotné ženy a děti (bezbariérové nájezdy na silnice, využití slepecké dlažby na upravených chodnících); začlenění osob ohrožených sociálním vyloučením – jedná se zejména o dlouhodobě nezaměstnané, osoby s nedostatečnou kvalifikací, drogově závislé, propuštěné vězně, absolventy škol, národnostní menšiny (domy s pečovatelskou službou, centrum volnočasových aktivit); služeb pro rodiče s dětmi (centrum pro matky s dětmi).

V rámci prioritní osy 1 „Regenerace a rozvoj měst“ sleduje ŘO ROP SZ vlivy na 2 průřezové oblasti (horizontální témata) – udržitelný rozvoj a rovné příležitosti. V rámci hodnocení vlivu projektu na **udržitelný rozvoj** jsou bodově zvýhodněny ty projekty, které přispívají ke zlepšení stavu ŽP, přičemž se žadatel zavázal k naplňování alespoň jednoho environmentálního kritéria. Předložené projekty představují důležité přínosy v oblasti: zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech, regenerace brownfields, ochrany přírodních prvků v území, úspor energie, snížení emisí skleníkových plynů.

1.2.11 ROP MS

Začlenění HT do strategie OP

Horizontální témata jsou zapracována do všech programových dokumentů vážících se k ROP MS. Žadatelé budou povinni při realizaci svých projektů zajistit přinejmenším neutrální vliv na rovné příležitosti a životní prostředí.

Téma **rovných příležitostí** se vztahuje mj. na znevýhodněné skupiny obyvatel, souhrnně označované jako skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Jedná se o etnické menšiny, imigranty a azylanty, dlouhodobě nezaměstnané, osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, drogově závislé, propuštěné vězně, osoby z obtížně dopravně dostupných oblastí, a absolventy škol.

Zvláštní pozornost je v kontextu rovných příležitostí věnována genderové problematice (tj. rovnosti mužů a žen). Všechny **prioritní osy ROP MS obsahují aktivity s vazbou na rovnost příležitostí**. U prioritní osy 1 ROP MS „Regionální infrastruktura a dostupnost“ se vliv na rovné příležitosti projeví zejména v oblasti dopravní obslužnosti. Prioritní osa 2 ROP MS „Podpora prosperity regionu“ má vliv na rovné příležitosti zejména v oblasti infrastruktury veřejných služeb. Zahrnují aktivity, které povedou k rozvoji infrastruktury pro oblast sociálních služeb, vzdělávání a zdravotnictví, a které umožní rovný přístup k těmto veřejným službám. Prioritní osy 3 a 4 ROP MS „Rozvoj měst“ a „Rozvoj venkova“ zahrnují aktivity na podporu rovných příležitostí zejména v oblasti rozvoje služeb pro staré občany a rodiny s dětmi.

Pro účely ROP MS je pod pojmem „**udržitelný rozvoj**“ chápána oblast životního prostředí. Prioritní osa 1 ROP MS „Regionální infrastruktura a dostupnost“ zohledňuje životní prostředí zejména v aktivitách zaměřených na podporu veřejné hromadné dopravy a modernizaci vozového parku v hromadné dopravě s důrazem na jeho ekologičnost. Rovněž je kladen důraz na podporu dalších ekologicky šetrných forem dopravy (např. cyklistická doprava). Nepřímý vliv na zlepšování kvality životního prostředí mají i projekty v oblasti dopravní infrastruktury (např. výstavba obchvatů měst a obcí). U prioritní osy 2 ROP MS „Podpora prosperity regionu“ je vliv na životní prostředí obsažen zejména u aktivit týkajících se regenerace brownfields, které zahrnují i odstranění méně závažných ekologických zátěží. V oblasti rozvoje cestovního ruchu pak budou podpořeny projekty zaměřené na rozvoj ekologicky šetrných forem cestovního ruchu (cykloturistika, pěší turistika apod.). U prioritních

os ROP MS 3 „Rozvoj měst“ a 4 „Rozvoj venkova“ se vliv na životní prostředí předpokládá především u projektů zaměřených na regeneraci fyzického prostředí ve městech a obcích. Ty povedou mj. ke zvýšení ekologické hodnoty těchto území a jejich účelnějšímu využití (včetně regenerace brownfields pro další využití). Prioritní osa 3 dále obsahuje aktivity zaměřené na minimalizaci vlivu staveb na jednotlivé složky životního prostředí a eliminaci vlivu dopravy na kvalitu ovzduší. Napříč všemi prioritními osami bude zohledněna problematika udržitelné energie.

Začlenění HT do implementace OP

Horizontální témata jsou zapracována do všech programových dokumentů vázících se k ROP MS (samotný Regionální operační program, Příručka pro žadatele, Příručka pro příjemce, metodický pokyn pro žadatele a příjemce s názvem Průvodce horizontálními tématy apod.). Nastavením hodnotících kritérií jsou horizontální témata rovné příležitosti a udržitelný rozvoj zohledněna také při výběru projektů a sledují se i v průběhu realizace projektů. Žadatelé jsou povinni při realizaci svých projektů zajistit přinejmenším neutrální vliv na rovné příležitosti a životní prostředí. Projekty s negativním vlivem na některé z horizontálních témat nejsou v rámci ROP MS podporovány.

Všechny prioritní osy ROP MS obsahují aktivity s vazbou na **rovnost příležitostí**. Řešení problematiky horizontálních témat je součástí hodnocení projektů. U prioritní osy 1 ROP MS „Regionální infrastruktura a dostupnost“ se vliv na rovné příležitosti projevuje zejména v oblasti dopravní obslužnosti (oblast podpory 1.3 Rozvoj dopravní obslužnosti), příp. u projektů dopravní infrastruktury (oblast podpory 1.1 Rozvoj silniční dopravní infrastruktury). Prioritní osa 2, 3, 4 jako taková není svým charakterem zaměřena na prosazování rovných příležitostí mužů a žen ani na zlepšování životního prostředí. Nicméně některé aktivity podporované v těchto osách mají vliv na rovné příležitosti. Jedná se zejména o oblast infrastruktury veřejných služeb, kde jsou podporovány aktivity vedoucí k rozvoji infrastruktury sociálních služeb, vzdělávání a zdravotnictví, které mj. umožní rovný přístup k těmto veřejným službám.

Vliv v oblasti udržitelného rozvoje lze identifikovat zejména u aktivit týkajících se regenerace brownfields (zahrnujících i odstranění méně závažných ekologických zátěží) či u aktivit na rozvoj ekologicky šetrných forem cestovního ruchu (cykloturistika, pěší turistika apod.).

Podporované jsou aktivity na podporu rovných příležitostí (zejména v oblasti zlepšení pohybu osob se sníženou mobilitou, zlepšení přístupu znevýhodněných skupin ke vzdělávání, v oblasti služeb pro rodiny s dětmi, které umožní návrat rodičů do práce či zvýšení prevence sociálně patologických jevů a revitalizace deprivovaných čtvrtí měst, včetně aktivit k eliminaci rizika sociálního vyloučení obyvatel), tak na zlepšování životního prostředí (např. regeneraci brownfields a rozšiřování ploch zeleně).

1.2.12 ROP JV

Začlenění HT do strategie OP

Problematika horizontálních priorit je zohledněna v celé šíři řízení ROP JV a zapracována do všech programových dokumentů vázících se k ROP JV (vlastní operační program, Pokyny pro žadatele a příjemce podpory, apod.).

ROP JV má vazbu na **rovné příležitosti** zejména u intervencí a aktivit ROP směřujících na podporu veřejné dopravy v rámci prioritní osy 1 Dostupnost dopravy. V rámci této prioritní osy jsou naplňovány specifické potřeby osob tělesně handicapovaných, starších osob nebo rodičů s dětmi za účelem umožnit bezbariérový přístup všem. Prioritní osa 1 rovněž napomáhá řešení problematiky osob ohrožených sociální exkluzí z důvodu jejich geografické lokalizace v oblastech obtížně dopravně dostupných. Na bezbariérový přístup je kladen důraz i v prioritní ose 2 – Rozvoj udržitelného cestovního ruchu, a to jak u infrastrukturních projektů, tak v rámci studií a plánů rozvoje cestovního ruchu. Další oblastí s vazbou na rovné příležitosti je posílení soudržnosti komunit ve městech a venkovských sídlech v rámci prioritní osy 3 Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel. Jsou podporovány takové aktivity, které povedou k rozvoji infrastruktury pro oblast sociálních služeb,

vzdělávání, zdravotnictví a pro volnočasové aktivity a umožňující rovný přístup k těmto veřejným službám.

Horizontální téma **udržitelného rozvoje** se odráží v prioritní ose 1 Dostupnost dopravy, zejména v opatřeních zaměřených na podporu veřejné hromadné dopravy a modernizaci vozového parku v hromadné dopravě s důrazem na jeho ekologičnost. Rovněž jsou podporovány další udržitelné formy dopravy (zejména cyklistická doprava). Nepřímý vliv na zlepšování kvality životního prostředí mají i některé infrastrukturní projekty v oblasti dopravní infrastruktury (např. výstavba obchvatů měst).

Prioritní osa 2 Rozvoj udržitelného cestovního ruchu předpokládá podporu pouze takových projektů, které nemají negativní dopad na životní prostředí, a také rozvoj ekologicky šetrných forem cestovního ruchu (cykloturistika, pěší turistika apod.). Pozitivní vliv na životní prostředí se předpokládá v rámci prioritní osy 3 Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel, především u projektů zaměřených na revitalizaci fyzického prostředí ve městech a obcích.

Za horizontální téma v rámci udržitelného rozvoje je také považována problematika udržitelné energie, a to zejména ve vztahu ke snížení energetické náročnosti, zvýšení energetické účinnosti, nalezení vhodných energetických zdrojů nezatežujících životní prostředí apod.

Začlenění HT do implementace OP

Za účelem naplňování cílů **rovných příležitostí**, je tato problematika součástí obou fází hodnocení projektů. Při hodnocení přijatelnosti projektů jsou vyřazovány ty projekty, které mají v oblasti rovných příležitostí negativní vliv, následně při bodování jsou zvýhodněny ty projekty, které obsahují konkrétní aktivity na podporu rovných příležitostí. Žadatel o podporu proto ve specifické části projektové žádosti popisuje vliv projektu na rovné příležitosti, a jak projekt plánuje realizaci konkrétních aktivit na podporu rovných příležitostí.

Princip rovných příležitostí je naplněn skutečností, že se v prioritní ose 1 jsou podporovány aktivity zaměřené na revitalizaci veřejné infrastruktury, ke které mají přístup nejen místní obyvatelé, ale i všichni ostatní návštěvníci regionu. Ve schvalovaných projektech se počítá i s požadavky osob s omezenou schopností pohybu a orientace.

Přínosy pro **udržitelný rozvoj** spočívají ve snížení emisí silničních vozidel, dojde ke zkrácení přepravních dob, plynulost dopravy a úprava povrchu vozovky zajistí snížení hlukové zátěže obyvatelstva, předpokládá se také snížení prašnosti a vibrací způsobených chybějícím krytem vozovky. Snížením rizika dopravních nehod se předpokládá snížení rizika úniku ropných látek do okolního prostředí, také se předpokládá snazší a levnější údržba vozovky.

V prioritní ose 2 Rozvoj udržitelného cestovního ruchu je z hlediska horizontálních témat kladen důraz např. na bezbariérové přístupy, a to jak u infrastrukturních projektů, tak v rámci studií a plánů rozvoje cestovního ruchu.

Průnik podporování aktivit v prioritní ose 3 s horizontálními tématy lze spatřovat u dopadů obnovy zchátralých a nevyužívaných objektů a ploch v obcích, úpravy náměstí, dětských hřišť a zeleně, výstavby a technického zhodnocení škol, zdravotnických, neziskových sociálních zařízení, kulturních zařízení a zařízení pro činnost spolků a občanských iniciativ.

1.2.13 ROP SM

Začlenění HT do strategie OP

HT jsou průřezová a jsou zohledněna ve všech třech prioritních osách ROP SM. Čtvrtá prioritní osa Technická pomoc je ve vztahu k těmto tématům neutrální.

Téma **rovných příležitostí** se v prioritní ose číslo jedna odráží posilováním rovných příležitostí v oblasti veřejné dopravy jako jedné z veřejných služeb, dále pak zvýhodněním projektů poskytujících bezbariérovost přístupu pro obyvatele s omezením pohybu nebo orientace. V oblasti prioritních os 2 a 3 se projevuje prostřednictvím podpory rozvoje podnikání obecně a rozvoje podnikání v oblasti

cestovního ruchu, kdy přispívá k rovným příležitostem ve formě vytváření rovných šancí na získání zaměstnání v nově vznikajícím a rozvíjejícím se podnikatelském sektoru. Další vazba zde pak spočívá v podpoře infrastruktury ve zdravotnictví, sociálních službách, vzdělávání a dalších oblastech založených na poskytování veřejných služeb a vytváření podmínek pro zlepšení kvality života obyvatel.

Téma **životního prostředí a udržitelného rozvoje** se v prioritní ose číslo jedna odráží zejména v důrazu na rozvoj ekologické veřejné dopravy a dalších forem dopravy s důrazem na využívání udržitelné energie jako kritéria pro dosažení udržitelného rozvoje. Jedná se například o cyklistickou dopravu, podporu projektů snižujících energetickou náročnost dopravy atd. Pozitivní dopad na životní prostředí má i realizace vybraných projektů v oblasti dopravní infrastruktury (například obchvaty měst).

V prioritní ose 2 je téma životního prostředí a udržitelného rozvoje zohledněno zejména v oblasti revitalizace fyzického prostředí, jako například odstraňování starých ekologických zátěží typu brownfields a v oblasti zvyšování atraktivity veřejných prostranství měst a obcí. Prioritní osa Technická pomoc je neutrální k udržitelnému rozvoji.

Začlenění HT do implementace OP

ROP SM při své implementaci plně respektuje horizontální cíle. Horizontální cíle jsou zohledněny ve třech prioritních osách ROP Střední Morava (1 Doprava, 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu a 3 Cestovní ruch). Horizontální cíle jsou zahrnuty do kritérií pro výběr projektů, a jsou tedy součástí hodnocení projektů, tzn., že v rámci předložené projektové žádosti se posuzuje vliv projektu na rovné příležitosti i udržitelný rozvoj. Projekty s negativním vlivem jsou automaticky vyřazeny z administrace a nejsou podpořeny.

ROP SM není primárně zaměřen na oblast **rovných příležitostí**, ale jeho jednotlivé aktivity mohou rovné příležitosti ovlivnit. Je sledován vliv na rovné příležitosti na úrovni programu i projektů prostřednictvím indikátorů členěných podle pohlaví, ale také prostřednictvím přímého indikátoru 3122 Počet podpořených projektů s pozitivním vlivem na rovné příležitosti.

Principy **udržitelného rozvoje** jsou zohledněny v rámci souboru environmentálních indikátorů, s jejichž pomocí se sleduje vliv na udržitelný rozvoj u jednotlivých projektů i celého programu. U projektů realizovaných v rámci tohoto OP byly sledovány indikátory naplňující zejména environmentální kritéria zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech a kritéria environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Pozitivní vliv se odráží zejména v důrazu na rozvoj ekologické veřejné dopravy a dalších forem dopravy s důrazem na využívání udržitelné energie a v oblasti revitalizace.

1.2.14 ROP SV

Začlenění HT do strategie OP

Horizontální témata jsou průřezová a jsou zohledněna ve všech čtyřech prioritních osách Regionálního operačního programu Severovýchod. Pátá prioritní osa Technická pomoc je ve vztahu k těmto tématům neutrální.

Princip **rovných příležitostí** a zákazu diskriminace prochází napříč prioritními osami. V rámci intervencí směřujících do prioritní osy 1 „Rozvoj dopravní infrastruktury“ je kladen důraz na dostupnost dopravy (bezbariérové přístupy, ale i možnost pohybu po místě samém s využitím nezbytného zázemí např. WC). Zde jsou zohledněny rozdílné potřeby a požadavky občanů handicapovaných, seniorů, rodičů s dětmi a všech ostatních skupin obyvatel se sníženou pohyblivostí, orientací či jiným omezením. Prioritní osa 2 „Rozvoj městských a venkovských oblastí“ obsahující podporu rozvoje infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů, zdravotnictví, sociálních služeb, vzdělávání a dalších oblastí vytvářejících podmínky pro zlepšení kvality života obyvatel. Zde jsou podporovány takové projekty, které umožní rovný přístup k výstupům projektu. Princip rovných příležitostí se promítá i do prioritních os 3 „Cestovní ruch“ a 4 „Rozvoj podnikatelského prostředí“, a to ve formě

vytváření rovných šancích na získání zaměstnání v nově vznikajícím a rozvíjejícím se podnikatelském sektoru. Zde žadatel vhodným způsobem implementuje tyto principy do projektu a tím tento záměr zkvalitní a naplní cíle rovných příležitostí.

Prioritní osa 1 „Rozvoj dopravní infrastruktury“ přispívá k udržitelnému rozvoji podporou projektů snižujících energetickou náročnost dopravy, projektů zvyšujících využívání veřejné hromadné dopravy a jiných způsobů dopravy (cyklistika) a zvyšování podílu vozidel s ekologickým pohonem na celkových dopravních výkonech. Prioritní osa 2 „Rozvoj městských a venkovských oblastí“ obsahuje téma životního prostředí v aktivitách zaměřených zejména na regeneraci a revitalizaci zanedbaných objektů a ploch (brownfields) a na zvyšování atraktivity veřejných prostranství měst a obcí (např. zeleň). Prioritní osa 3 „Cestovní ruch“ má vazbu na zlepšování životního prostředí v oblasti podpory projektů rekonstrukce a budování základní a doprovodné infrastruktury potřebné pro rozvoj nových forem cestovního ruchu šetrných k životnímu prostředí (pěší turistika, cykloturistika, hippoturistika, agroturistika, ekoturistika atd.). Regenerace a revitalizace brownfields je obsahem prioritní osy 4 „Rozvoj podnikatelského prostředí“. Projekty realizované v této prioritní ose přispějí ke zlepšení životního prostředí zlepšením fyzického stavu těchto nemovitostí a jejich opětovným využitím pro výrobu a služby.

Začlenění HT do implementace OP

Tato témata jsou průřezová a jsou zohledněna ve všech čtyřech prioritních osách ROP SV. Pátá prioritní osa Technická pomoc je ve vztahu k těmto tématům neutrální.

HT jsou zohledněna v celé šíři řízení ROP SV, jednak ve všech programových dokumentech – Operačním manuálu ROP SV, Prováděcím dokumentu ROP SV, Příručce pro žadatele a příjemce a dalších, jednak jsou zapracována do procesu hodnocení a výběru předkládaných projektů. Cílem je zkvalitnění předkládaných projektů a realizace intervencí s pozitivním dopadem v těchto oblastech. Úkolem ŘO ROP SV je důsledné sledování naplňování horizontálních témat včetně prohlubování znalostí svých zaměstnanců. Projekty realizované v rámci ROP SV nesmí mít negativní dopad na žádné z horizontálních témat. Takové projekty jsou posléze zamítnuty. V rámci ROP SV je ověřeno, že nebudou podpořeny žádné projekty s negativním vlivem na horizontální témata.

Princip **rovných příležitostí** se odráží i v monitoringu a evaluaci programu. Monitorovací indikátory jsou nastaveny tak, aby na všech úrovních sledování a v oblastech, kde je to možné, bylo možné monitorovat data o zapojení osob ohrožených sociální exkluzí. Žadatelé jsou motivováni, aby vedle hlavního cíle projektu zvážili rozšíření projektových aktivit o ty, které mají pozitivní dopad na rovné příležitosti. V rámci hodnocení projektů jsou bodově zvýhodněny projekty cílené na rovné příležitosti nad projekty negativními či neutrálními k tomuto tématu.

Žadatel při zpracovávání projektové žádosti vybírá relevantní environmentální kritéria pro svůj projekt. U nekvantifikovatelných kritérií uvádí bližší specifikaci přínosu svého projektu z hlediska příspěvku k **udržitelnému rozvoji**. U kvantifikovatelných kritérií žadatel uvádí výchozí a cílovou hodnotu, které má být realizací projektu dosaženo včetně bližšího popisu situace. Na základě zhodnocení celkového přínosu může žadatel zamýšlený projekt přepracovat tak, aby byl projekt z hlediska udržitelného rozvoje více přijatelný a splňoval požadavky udržitelného rozvoje.

Na základě vybraných environmentálních kritérií provádí Řídící orgán, resp. hodnotící komise složená i z odborníků na životní prostředí, zhodnocení celkového vlivu na životní prostředí. Projekty s pozitivními účinky na životní prostředí budou bodově zvýhodněny oproti projektům, které mají neutrální vliv na životní prostředí. Projekty s negativním vlivem jsou automaticky vyřazovány z procesu administrace.

1.2.15 ROP JZ

Začlenění HT do strategie OP

Uplatnění principu **rovných příležitostí** v nastavení priorit a oblastí podpory odpovídá následujícím konkrétním tématům - zlepšení dostupnosti dopravou, vyvážený rozvoj regionů, zajištění specifických potřeb osob tělesné handicapovaných, starších či rodičů s dětmi ve veřejné dopravě, posílení soudržnosti městských komunit (restrukturalizace měst – zlepšení sídelních funkcí, posílení atraktivity sídel), zlepšení dostupnosti služeb a pracovních příležitostí ve venkovském prostoru, zlepšení kvality a dostupnosti vzdělávacích, sociálních a zdravotnických služeb s důrazem na znevýhodněné osoby.

Témata uplatněná u rovných příležitostí pokrývají prioritní osy 1, 2 a 3. Prioritní osa 1 Dostupnost center – předpoklad rozvoje dopravní dostupnosti s realizací řešení respektující principy bezbariérovosti, dostupnosti služeb veřejné dopravy pro obyvatele periferních venkovských území. Prioritní osa 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí – předpoklad řešení sociální a zdravotnické infrastruktury s přímým pozitivním dopadem na obyvatele s různými typy znevýhodnění. V rámci projektů výstavby infrastruktury budou respektovány požadavky na dostupnost pro obyvatele s omezením pohybu či orientace. Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu – předpoklad neutrálního efektu na uvedenou horizontální prioritu.

Témata uplatněná u **udržitelného rozvoje** pokrývají prioritní osy 1, 2, a 3. Prioritní osa 1 Dostupnost center – realizace projektů má kromě jiného sledovat zlepšení parametrů environmentální zátěže obyvatelstva. Prioritní osa 2 Stabilizace a rozvoj měst a obcí – realizace projektů revitalizace území má vedlejší efekty ve zlepšení podmínek pro život ve městech. Prioritní osa 3 Rozvoj cestovního ruchu – rozvoj cestovního ruchu bude ve svých realizačních projektech plně respektovat limity stanovené podmínkami na udržitelný rozvoj, realizace vyšší kvality infrastruktury cestovního ruchu povede v řadě případů ke zmírnění současného negativního vlivu turismu na životní prostředí.

Udržitelný rozvoj tak jak je chápán v obecném nařízení (čl. 17) je zúžen pouze na dimenzi životního prostředí a jeho ochrany. Uplatnění tohoto principu v nastavení priorit a oblastí podpory odpovídají následující konkrétní témata zamezení vysídlování venkovských oblastí regionu jako rizika trvale udržitelného rozvoje těchto území, diverzifikace ekonomické základny venkova prostřednictvím podpory trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu, zvyšování plynulosti dopravy spojené se snížením negativních vlivů dopravy na životní prostředí, podpora vývoje směrem k environmentálně šetrným formám dopravy – veřejné dopravy, cyklistice a chůzi, snižování zátěže populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti, optimalizace dopravní infrastruktury s pozitivním efektem na fragmentaci krajiny, využívání brownfields a revitalizace částí měst a obcí a snižování energetické náročnosti a podpora ekologicky šetrných technologií.

Začlenění HT do implementace OP

Horizontální témata jsou průřezové oblasti, které se prolínají všemi tematickými a regionálními operačními programy. Obecné nařízení Komise (ES) č. 1083/2006 vyjmenovává dvě horizontální témata: rovné příležitosti a udržitelný rozvoj. ROP NUTS II Jihozápad rovněž obsahuje samostatné horizontální téma informační společnost. Horizontální témata jsou zohledněny ve třech prioritních osách ROP, respektována při výběru projektů a jejich naplňování je sledováno v realizační fázi projektů a je předmětem kontroly na místě realizace.

ROP JZ je regionálním operačním programem s nejvyšším přínosem k **problematické rovných příležitostí**. Témata uplatněná u rovných příležitostí pokrývají podporu rozvoje dopravní dostupnosti s realizací řešení respektující principy bezbariérovosti, dostupnosti služeb veřejné dopravy pro obyvatele periferních venkovských území, řešení sociální a zdravotnické infrastruktury s přímým pozitivním dopadem na obyvatele s různými typy znevýhodnění.

Nejsledovanějšími indikátory týkající se **udržitelného rozvoje** jsou zahrnutí environmentálního vzdělávání, výchovy a využívání recykláže v podpořených projektech. OP napomáhá HT podporou

rozvoje směrem k environmentálně šetrným formám dopravy – veřejné dopravě, cyklistice a chůzi, snižování zátěže populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti, optimalizací dopravní infrastruktury s pozitivním efektem na fragmentaci krajiny, využíváním brownfields a revitalizací částí měst a obcí a snižováním energetické náročnosti a podporou ekologicky šetrných technologií.

1.2.16 ROP SC

Začlenění HT do strategie OP

ROP SČ zohledňuje problematiku **rovných příležitostí** u jednotlivých intervencí v rámci PO 1, 2 a 3. Prioritní osa 1 – Doprava – v rámci intervencí zaměřených na udržitelné formy veřejné dopravy jsou naplňovány specifické potřeby osob s handicapem, starších osob nebo rodičů s dětmi za účelem umožnit bezbariérový přístup všem. Prioritní osa 2 – Cestovní ruch – v rámci této prioritní osy je při výběru projektů zohledněn přístup realizátorů k využití infrastruktury a služeb cestovního ruchu pro osoby s handicapem (např. bezbariérové ubytovací kapacity, specifické informační systémy). V prioritní ose je sledován rovný přístup žen a mužů k nově vytvořeným pracovním místům. Prioritní osa 3 – Integrovaný rozvoj území – v rámci prioritní osy 3 jsou podporovány takové aktivity, které povedou k rozvoji infrastruktury pro oblast sociálních služeb, vzdělávání, zdravotnictví a pro volnočasové aktivity a které umožňují rovný přístup k těmto veřejným službám. V oblasti sociální integrace jsou podporovány investice pro zajištění dostupnosti a kvality služeb sociální péče a prevence podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, jakož i investice do zařízení zajišťujících posílení pozice zdravotně postižených na trhu práce či sociální integraci definovaných cílových skupin. V rámci celé prioritní osy jsou podporovány investice infrastruktury s ohledem na integraci marginalizovaných skupin do společnosti.

ROP SČ zohledňuje problematiku **udržitelného rozvoje** u jednotlivých intervencí v rámci PO 1, 2 a 3. Prioritní osa 1 – Doprava – V prioritní ose Doprava je horizontální téma udržitelný rozvoj reflektováno v intervencích, které se týkají úprav frekventovaných dopravních tepen II. a III. třídy v blízkosti sídel s ohledem na snižování nepříznivých dopadů dopravy na obyvatelstvo, jakož i v aktivitách snižujících dopady provozu na silnicích II. a III. třídy a na místních komunikacích na ekosystémy. V oblasti veřejné dopravy je kladen důraz na posílení ekologických forem dopravy, včetně dopravy cyklistické, a zavádění ekologických technologií v této oblasti. Prioritní osa 2 – Cestovní ruch – Intervence v rámci této prioritní osy jsou zaměřeny na rozvoj ekologicky šetrných forem cestovního ruchu (cykloturistika, pěší turistika apod.). Zároveň je při výběru projektu zohledněn přístup realizátorů k informování cílových skupin o ochraně životního prostředí v turistických destinacích. Prioritní osa 3 – Integrovaný rozvoj území – Pozitivní vliv na udržitelný rozvoj v této prioritní ose se předpokládá především u intervencí zaměřených na revitalizaci fyzického prostředí ve městech a obcích. Tyto povedou mj. ke zvýšení ekologické hodnoty těchto území a jejich účelnějšímu využití. V rámci této prioritní osy je rovněž podporována revitalizace „brownfields“.

Napříč všemi prioritními osami je zohledněna problematika udržitelné energie, a to zejména ve vztahu ke snížení energetické náročnosti, zvýšení energetické účinnosti, nalezení vhodných energetických zdrojů nezatežujících životní prostředí apod.

Začlenění HT do implementace OP

Hledisko HT je zakomponováno do realizace ROP SČ tak, aby ve svém důsledku docházelo k posílení kvality předkládaných projektů a zvýšení přidané hodnoty intervencí ze strukturálních fondů. V rámci ROP SČ nejsou podporovány takové projekty, které by negativně ovlivňovaly jedno z HT. Hodnocení projektů z hlediska HT probíhá ve 2 fázích. V rámci kontroly přijatelnosti projektu je posouzen vliv projektu na HT; projekt, který má negativní vliv na některé z HT, je v této fázi vyřazen z další administrace. V další fázi hodnocení projektu jsou posuzovány a obodovány projekty z hlediska míry jejich vlivu na HT na základě dat a informací poskytnutých žadatelem v rámci Žádosti o poskytnutí dotace (resp. v rámci jejich příloh).

K dodržení příspěvku projektu k naplňování HT a k dodržení případných podmínek realizace je předkladatel projektu smluvně vázán. Protože ROP SČ není primárně zacílen na realizaci projektů, které by se přímo zaměřovaly na zlepšení rovných příležitostí nebo životního prostředí (udržitelného rozvoje), nejsou v rámci monitoringu zvlášť sledovány projekty s přímým vlivem na HT. Tyto projekty jsou vykazovány společně s projekty, které mají pouze pozitivní vliv na HT.

ŘO ROP SČ v tomto kontextu zajišťuje sledování vlivu HT jak na úrovni projektů, tak na úrovni programu.

Pro monitorování vlivu ROP SČ na dodržování **rovných příležitostí** byl sestaven soubor indikátorů, který sleduje zvlášť gender mainstreaming a zvlášť sociální mainstreaming. Rovné příležitosti mužů a žen jsou dále statisticky sledovány v členění dle pohlaví.

Pro monitorování vlivu ROP SČ na **životní prostředí** byl sestaven soubor environmentálních indikátorů, který reflektuje soustavy indikátorů navržených jednak zpracovatelem SEA NSRR/OP, jednak zpracovatelem SEA pro ROP SČ.

1.2.17 OP PK

Začlenění HT do strategie OP

Prosazování **rovných příležitostí** je zaměřeno především na lepší postavení žen na trhu práce, kde jde zejména o snižování rozdílů ve výši výdělků žen a mužů a o posílení pozic žen v rozhodovacích procesech. Ve vztahu k trhu práce jsou dále předmětem podpory absolventi a mladí lidé, handicapovaní občané, osoby starší 50 let, osoby se základním vzděláním a bez vzdělání. Ve vztahu k moderní společnosti jsou to osoby s nedostatečnou informační, občanskou, ekonomickou, environmentální nebo jazykovou gramotností.

V prioritní ose 1 Dopravní dostupnost a rozvoj ICT lze očekávat, že zlepšení dostupnosti ICT služeb nejen pro domácnosti umožní lepší pracovní uplatnění žen na trhu práce a sladění jejich pracovního a rodinného života. Výrazná orientace prioritní osy na podporu veřejné dopravy přinese také zlepšení dostupnosti pracovních míst pro znevýhodněné skupiny obyvatel, které veřejnou dopravu využívají především z finančních důvodů.

Udržitelný rozvoj a důraz na kvalitu životního prostředí, které je jedním z jeho pilířů, spoluvytváří vizi Prahy obsaženou v jeho strategickém plánu a je hlavním průřezovým horizontálním tématem OP PK.

Prioritní osa 1 a 2 je zaměřena zejména na podporu ekologicky příznivé veřejné dopravy, revitalizaci opuštěných, poškozených nebo sociálně problémových území, na prevenci a řešení přírodních rizik a v neposlední řadě na úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů.

Začlenění HT do implementace OP

Horizontální témata jsou sledována při hodnocení projektů. Pokud má projekt nastaveny konkrétní indikátory k horizontálním tématům, probíhá kontrola během a po ukončení realizace projektu.

V rámci OP PK je stanoveno, že pokud projekty budou negativně ovlivňovat jedno z horizontálních témat, nebudou podpořeny. Samotná hodnocení tohoto hlediska probíhají konkrétně ve dvou krocích tj. formální a bodové hodnocení.

Na podporu ekologicky příznivé veřejné dopravy, revitalizaci opuštěných, poškozených nebo sociálně problémových území a v neposlední řadě na úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů jsou v OP PK zaměřeny zejména prioritní osy 1 a 2. Podstatný ekologický přínos je v OP PK provázen zejména aktivitami spojenými se snižováním energetické náročnosti provozu (zateplování budov) a s realizací obnovitelných zdrojů energie, což jsou aktivity podporované v rámci druhé prioritní osy, oblasti podpory 2.2.

U rovných příležitostí pak v prioritní ose 1 Dopravní dostupnost a rozvoj ICT. Mezi specifické cíle oblasti podpory 1.1 patří mimo jiné zvýšení bezbariérové přístupnosti veřejné dopravy, což podporuje rovné příležitosti fyzicky handicapovaných osob. V prioritní ose 3 Inovace a podnikání je sledován počet podpořených pracovních míst ve výzkumu a vývoji podle pohlaví.

1.2.18 OP PA

Začlenění HT do strategie OP

Ekonomický růst a sociální soudržnost jsou přímo explicitně uvedeny v cílech OP PA. Podpora podnikání a adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců má vazbu na výkonnost ekonomiky regionu, sociální soudržnost je posilována v rámci prioritní osy 2 zaměřené na zvýšení dostupnosti trhu práce pro znevýhodněné jedince.

OP PA má za cíl v rámci všech implementačních aktivit posilovat **rovné příležitosti** pro všechny jedince, u nichž existuje riziko diskriminace, a to bez ohledu na příčinu tohoto rizika (pohlaví, etnická příslušnost, rasa, věk, sociální situace, zdravotní stav, náboženské či politické přesvědčení, sexuální orientace apod.). Kromě diskriminace založené na pohlaví OP PA podporuje boj proti ageismu (věkové diskriminaci), u něhož lze předpokládat postupný růst důležitosti především kvůli demografickým procesům. Obdobně OP PA obsahuje také proaktivní opatření pro uplatnění principu rovných příležitostí na osoby ohrožené sociálním vyloučením. Primárně jsou rovné příležitosti v oblastech intervencí zahrnutých do Prioritní osy 2 OP PA, ovšem na úrovni např. relevantních indikátorů a v rámci výběru projektů jsou promítnuty do celého programu.

Udržitelný rozvoj je při implementaci programu promítán do všech fází. Vzhledem k charakteru intervencí, které je možné z OP PA podpořit, se nejedná o projekty s významným vlivem na životní prostředí dané výstavbou infrastruktury. V rámci aktivit podpořených z OP PA je ovšem kladen důraz na zvýšení povědomí o principech udržitelného rozvoje, a to mezi příjemci podpory i cílovými skupinami. Relevantní téma zejména pro oblast dalšího vzdělávání je např. vzdělávání v environmentálním managementu. Tam, kde je to vhodné, lze pozornost věnovat rozvoji vzdělávání o postupech při řízení organizací, které by omezily dopad jejich činností na životní prostředí a rozvíjely jejich sociálně odpovědné chování.

Začlenění HT do implementace OP

Součástí projektové žádosti je popis vztahu projektu k naplňování horizontálních témat. Princip **rovných příležitostí** znamená potírání diskriminace na základě pohlaví, rasy, etnického původu, náboženského vyznání, víry, zdravotního postižení, věku či sexuální orientace. Téma rovných příležitostí se vztahuje i na další znevýhodněné skupiny ohrožené sociálním vyloučením, jako jsou dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalitací, drogově závislí, osoby po výkonu trestu apod.

Principem **udržitelného rozvoje** v kontextu OP PA se myslí ochrana životního prostředí a zohlednění dopadů a efektů aktivit člověka na budoucí generace.

Pokud je v žádosti uvedeno, že projekt má pozitivní dopad či je zaměřen na aktivity, které podporují dané horizontální téma, je nutné specifikovat, o jaké aktivity se jedná. Popis obsahuje výčet konkrétních činností, které budou v projektu realizovány pro rovné příležitosti nebo udržitelný rozvoj, konkrétní výstupy a posun oproti stávající situaci a klíčové aktivity, ke kterým se popis váže.

Horizontální témata jsou posuzována při hodnocení žádostí a v případě negativního vlivu projekt není podpořen. Udržitelný rozvoj není v OP PA významným tématem do takové míry, jako je tomu v případě rovných příležitostí. Projekty v OP PA jsou v relativně vysoké míře cíleně zaměřeny na horizontální téma rovné příležitosti. Projektové žádosti směřují ve významné míře do oblasti vzdělávání zaměřené na cílové skupiny znevýhodněné na trhu práce, skupiny ohrožené sociálním vyloučením, zdravotně postižených osob apod.

1.3 Souhrnné vyhodnocení

Na základě analýzy dokumentace byla zpracována souhrnná tabulka mapující začlenění horizontálních témat do strategie a implementačních mechanismů je vyhodnoceno zohlednění horizontálních témat v rámci NSRR respektive jednotlivých OP.

Ve sloupci HT rovné příležitosti resp. udržitelný rozvoj je uveden přehled prioritních os jednotlivých OP, v rámci kterých je začleněno dané HT do implementace OP. Ve sloupci Zahrnutí HT v hodnotících kritériích jsou uvedeny závěry studie¹ týkající se nastavení systému hodnocení projektů OP, tj. zda jsou HT specifickou součástí výběrových kritérií a bodového hodnocení projektových žádostí jednotlivých OP. Hodnotící komentář pak shrnuje základní zjištění vyplývající z provedených analýz a obsahuje posouzení dostatečnosti začlenění otázky HT do implementace jednotlivých OP.

Tabulka 1: Začlenění HT do implementace OP

Název programu	HT rovné příležitosti	HT udržitelný rozvoj	Zahrnutí HT v hodnotících kritériích	Hodnotící komentář
OP D	PO 6	PO 1, 3, 5, 6	NE	Podpora horizontálních témat je vzhledem k věcnému zaměření OP D spíše sekundární problematikou. Program není cíleně zaměřen na plnění HT, většina projektů realizovaných v rámci OP D je ve vztahu k plnění HT neutrální.
OP ŽP	PO 7	Celý OP	NE	Z hlediska podpory rovných příležitostí jsou projekty OP ŽP neutrální. OP ŽP je svým věcným zaměřením přímo zacílen na podporu ochrany životního prostředí jako hlavní součásti HT udržitelný rozvoj, a proto všechny projekty přispívají k plnění tohoto HT.
OP PI	PO 2,3,4,5,6	PO 3	ANO	Rovné příležitosti jsou podporovány projekty realizovanými průřezově téměř ve všech prioritních osách OP PI. K udržitelnému rozvoji v oblasti životního prostředí přispívají zejména projekty realizované v rámci PO 3, ostatní části OP PI jsou k tomuto HT vesměs neutrální.

¹ Hodnoceno na základě výstupu Evaluační a optimalizační studie nastavení systému hodnocení projektů OP v programovém období 2007 – 2013, HOPE-E.S., v.o.s., 2010

Název programu	HT rovné příležitosti	HT udržitelný rozvoj	Zahrnutí HT v hodnotících kritériích	Hodnotící komentář
OP LZZ	PO 1, 2, 3, 4, 5	---	ANO ²	Podpora rovných příležitostí je jedním ze základních cílů OP LZZ, která se promítá do většiny PO. Vliv na HT udržitelný rozvoj je z hlediska charakteru a zaměření OP LZZ spíše neutrální.
OP VaVpI	PO 1, 2, 3, 4	PO 1, 2, 3, 4	NE	Problematika HT rovné příležitosti i udržitelný rozvoj je zohledněna v projektech napříč jednotlivými PO tohoto operačního programu.
IOP	PO 1, 2, 3, 4, 5	PO 3, 5	ANO	Rovné příležitosti jsou podporovány projekty realizovanými průřezově téměř ve všech prioritních osách IOP nicméně významně převažují zejména projekty realizované v PO 2 a dále pak v PO 5. HT udržitelného rozvoje je pro IOP spíše okrajové, k tomuto HT přispívají především projekty realizované v rámci PO 5, ostatní PO IOP jsou k tomuto HT v zásadě neutrální.
OP VK	PO 1, 2, 3, 4, 5	---	ANO	Podpora rovných příležitostí je významnou součástí OP VK, kdy k naplňování tohoto HT přispívají projekty realizované napříč všemi PO. Vliv na HT udržitelný rozvoj je z hlediska charakteru a zaměření OP VK spíše neutrální.
OP TP	Žádná PO není zaměřena na řešení HT rovné příležitosti	Žádná PO není zaměřena na řešení HT udržitelný rozvoj	NE	Z hlediska věcné náplně prioritních os OP TP nejsou horizontální témata rovné příležitosti a udržitelný rozvoj pro implementaci tohoto programu relevantní.
ROP NUTS II SZ	PO 1,2,3,4	PO 1,2,3,4	ANO	Problematika HT je zohledněna při implementaci

² Zjištění zpracovatele v rámci OP LZZ nekorrespondují se závěry výstupu Evaluace a optimalizace nastavení systému hodnocení projektů OP v programovém období 2007 – 2013, HOPE-E.S., v.o.s., 2010

Název programu	HT rovné příležitosti	HT udržitelný rozvoj	Zahrnutí HT v hodnotících kritériích	Hodnotící komentář
ROP NUTS II MS	PO 1,2,3,4	PO 1,2,3,4	ANO	OP dostatečně. Ačkoli tyto OP nejsou primárně určeny k řešení HT, je naplňování HT patrné u podporovaných projektů téměř ve všech prioritních osách. Kromě ROP SM je problematika HT součástí hodnotících kritérií ve všech ROP.
ROP NUTS II JV	PO 1,2,3	PO 1,2,3	ANO	
ROP NUTS II SM	PO 1,2,3	PO 1,2,3	NE	
ROP NUTS II SV	PO 1,2,3,4	PO 1,2,3,4	ANO	
ROP NUTS II JZ	PO 1,2,3	PO 1,2,3	ANO	
ROP NUTS II SČ	PO 1,2,3	PO 1,2,3	ANO	
OP PK	PO 1,2,3	PO 1,2,3	ANO	Problematika HT je zohledněna při implementaci OP dostatečně. Na HT udržitelný rozvoj a rovné příležitosti jsou v OP PK zaměřeny zejména prioritní osy 1 a 2. Bodově jsou zvýhodňovány projekty s pozitivním vlivem na HT.
OP PA	PO 1,2,3	PO 1,2,3	ANO	Problematika HT je zohledněna při implementaci OP dostatečně. Projekty v OP PA jsou v relativně vysoké míře cíleně zaměřeny na horizontální téma rovné příležitosti. Vzhledem k charakteru intervencí, projekty nemají významnější vliv na udržitelný rozvoj. Proces hodnocení zahrnuje i kritéria HT.

Problematika horizontálních témat rovné příležitosti a udržitelný rozvoj je začleněna do strategie a implementačních mechanismů všech OP potažmo NSRR. Jednu skupinu OP lze označit jako nosné programy pro zlepšení horizontálních témat v ČR, kdy naplňování HT je hlavním nebo jedním z hlavních cílů projektů realizovaných v rámci těchto OP. Pro druhou skupinu OP zase horizontální témata představují spíše aktivity sekundárního charakteru, kdy naplňování horizontálních témat představuje určitý vedlejší výstup realizovaných projektů.

V případě HT **rovné příležitosti** do první skupiny patří programy zaměřené na potírání diskriminace, podporu sociální integrace, rovnost mužů a žen apod. Jedná se zejména o OP financované z ESF, tj. OP LZZ, OP VK a OP PA, a také o některé OP financované z ERDF jako je IOP, OP VaVpI, OP PI, OP PK a některé ROP. Pro technicky zaměřené programy OP D a OP ŽP představují rovné příležitosti naopak HT, jehož relevance je pro tyto OP vzhledem k jejich zaměření velmi omezená.

HT **udržitelný rozvoj** zaměřené na oblast životního prostředí je ze své věcné podstaty primárně naplňováno prostřednictvím OP ŽP. Environmentální aspekty jsou rovněž významné u jednotlivých ROP, OP VaVpI a OP PK. Na druhou stranu pouze dílčí přínos pro udržitelný rozvoj ve smyslu ochrany a zlepšování kvality životního prostředí mají zejména OP LZZ, OP VK a OP PA, poměrně omezený je i vliv IOP a OP PI.

Při posuzování přijatelnosti projektových žádostí jsou HT zohledňována ve všech OP, aby byla vyloučena možnost výběru projektu s potenciálně negativním vlivem na HT. Z hlediska posuzování HT jako **specifického hodnotícího kritéria** při výběru projektů je situace u jednotlivých OP rozdílná. Ve většině OP je hodnocení HT součástí výběrového procesu, otázkou systémového charakteru však zůstává, zda je zvýhodnění projektů z důvodu plnění HT vždy zcela opodstatněné, tj. zda skutečně všechny projekty reálně přispívají k HT, viz zjištění v kapitole 2.2 Přínos projektů k HT.

Horizontální témata jsou napříč jednotlivými OP posuzována při hodnocení přijatelnosti projektových žádostí. Tento postup lze považovat za adekvátní pro zabezpečení eliminace projektů s případným negativním vlivem na HT. V rámci výběrových kritérií by pak měly být **bodově zvýhodněny** pouze projekty s objektivně prokazatelným pozitivním vlivem na HT, který bude možné následně v průběhu realizace projektu a také po jeho dokončení systematicky monitorovat a vyhodnocovat a v případě nenaplnění deklarovaných přínosů k HT by měl být **uplatněn sankční mechanismus**, který tuto skutečnost zohlední, viz zjištění v kapitole 2.2 Přínos projektů k HT.

2 Míra přínosu NSRR k pozitivnímu vlivu na horizontální témata

2.1 Přístup ke zpracování

V podkapitole „2.2 Přínos projektů k horizontálním tématům“ je vyhodnoceno působení implementace NSRR na HT, kdy na vybraném vzorku žádostí byl posouzen jejich reálný přínos k HT. Zjištěná míra vlivu na HT byla následně srovnána s přínosem těchto projektů deklarovaným v žádosti o poskytnutí podpory. Pro toto vyhodnocení byl použit vzorek projektů, který byl analyzován v rámci zpracování evaluační oblasti č. 2.

Vyhodnocování naplňování přínosů k HT bylo provedeno na základě analýzy **projektové dokumentace vzorku projektů**. Předmětem posouzení byly jednotlivé složky projektů, se zaměřením zejména na následující dokumenty:

- Projektová žádost
- Rozhodnutí o přidělení dotace (Smlouva)
- Monitorovací zprávy
- Závěrečné vyhodnocení akce (Závěrečná monitorovací zpráva)
- Externí posudky
- Výběrová řízení
- Kontroly projektů
- Případná další dokumentace projektů

Porovnávána byla dílčí data jednotlivých projektů, která jsou pak za celý vzorek opatřena příslušným komentářem. Celkové hodnocení projektů **s pozitivním vlivem na horizontální témata** je uvedeno formou tabulky v příloze.

Projekty byly analyzovány a začleněny do **tří kategorií**. Do první kategorie byly zařazeny ty projekty, které naplňují horizontální téma cíleně případně pozitivně, a toto lze zároveň prokázat z dokumentace věcného zaměření projektu. Druhá kategorie zahrnuje projekty, kde je vliv na HT neutrální. Poslední kategorií jsou projekty, kde je deklarován vliv na HT, nicméně z dokumentace projektu není zřejmé zacílení projektu na HT a tudíž není ani průkazné, že takový vliv projekt skutečně má. Poslední kategorie byla dále rozpracována ve formě zjištění k jednotlivým identifikovaným případům.

Pokud tedy v projektové dokumentaci byl dopad na HT dostatečně průkazný a projekt byl realizován v rozsahu, který předpokládala žádost, pak existuje předpoklad, že **došlo i k naplnění deklarovaného vlivu na HT**.

V rámci podkapitoly „2.3 Přínos OP k horizontálním tématům“ byl analyzován **přínos jednotlivých OP k plnění horizontálních témat**. V první části byl hodnocen přínos OP k problematice rovných příležitostí, přičemž tato analýza vycházela z podkladů poskytnutých zadavatelem. Záměrem bylo analyzovat a zhodnotit správnost a kompletnost poskytnutých dat zadavatelem ve formě Přehledu monitorovacích ukazatelů k horizontálním tématům (rovné příležitosti a udržitelný rozvoj) k 9. 12. 2011 – ad-hoc sestavy z MSC2007 (Přehled projektů s indikací vlivu na rovné příležitosti a Přehled projektů s ENVI kritérii) s případným určením příčin zjištěných nedostatků.

V rámci analýzy byly všechny realizované projekty rozděleny do tří kategorií podle toho, zda mají

- neutrální vliv na rovné příležitosti,
- pozitivní vliv na rovné příležitosti nebo jsou
- cíleně zaměřené na rovné příležitosti.

Následně byl analyzován podíl projektů v jednotlivých kategoriích z hlediska jejich vlivu na **rovné příležitosti** na celkovém počtu projektů a díky tomu bylo možno posoudit, které operační programy přispívají k naplňování rovných příležitostí více a které naopak méně. V další části kapitoly byly

vypracovány koláčové grafy, ze kterých na první pohled vyplývá, jaký je v jednotlivých OP podíl projektů, které přispívají k rovným příležitostem, a také je z nich patrné, jaký je podíl veřejných finančních prostředků, které jsou v projektech přispívajících k naplňování rovných příležitostí vázány.

V datových podkladech poskytnutých zadavatelem k OP LZZ z MSC2007 nebyla data vykazována tak, jak je zavedeno v ostatních OP. Problematika HT je ze strany ŘO OP LZZ sledována na základě odlišného metodického přístupu, založeného na soustavě definovaných otázek a jejich odpovědí ze strany žadatelů. U tohoto OP proto proběhlo vyhodnocení pouze ve vztahu ke vzorku 20 projektů, který byl posuzován v souvislosti s dalšími otázkami střednědobého hodnocení NSRR

Do analyzovaných projektů byly zahrnuty pouze ty projekty, u kterých byl k datu provedení analýzy uveden stav projektu N6 (projekt pozastaven) nebo stav P4 (Projekt s vydaným Rozhodnutím/podepsanou Smlouvou) a vyšší.

Ve druhé části této podkapitoly pak byl analyzován přínos jednotlivých OP k horizontálnímu tématu **udržitelný rozvoj**, a to jednak z pohledu jaký podíl realizovaných projektů je v jednotlivých operačních programech monitorován indikátory splňujícími ENVI kritéria a dále pak také z pohledu, jaká ENVI kritéria jsou v jednotlivých OP prostřednictvím indikátorů nejčastěji sledována. Výsledné zastoupení jednotlivých indikátorů je opět přehledně znázorněno v koláčových grafech. V analýze přínosů jednotlivých OP k udržitelnému rozvoji nejsou uvedena data za OP LZZ, OP VK, OP PA a OP TP, které na základě výjimky udělené Evropskou komisí environmentální kritéria nesledují. ENVI kritéria nejsou sledována také v rámci OP ŽP, který je svým věcným zaměřením přímo zacílen na podporu ochrany životního prostředí jako hlavní součásti horizontálního tématu udržitelný rozvoj. Všechny projekty realizované v rámci OP ŽP proto svým charakterem přispívají k plnění HT udržitelný rozvoj v jednotlivých oblastech problematiky životního prostředí, na které je OP ŽP zaměřen.

I u této analýzy pak platí, že byly zahrnuty pouze projekty, u kterých byl k datu provedení analýzy uveden stav projektu N6 (projekt pozastaven) nebo stav P4 (Projekt s vydaným Rozhodnutím/podepsanou Smlouvou) a vyšší.

Vyhodnocení věcného plnění environmentálních kritérií a souvisejících indikátorů nemohlo být provedeno z důvodu nesrovnalostí v datech poskytnutých zadavatelem, které byly identifikovány při analýze těchto dat, a které jsou podrobněji popsány níže v podkapitole „2.3.2 Přínos OP k udržitelnému rozvoji“. **Pro zpracování adekvátního vyhodnocení věcného plnění je nezbytné nejprve provést konsolidaci podkladových dat zahrnující odstranění těchto zjištění.**

2.2 Přínos projektů k horizontálním tématům

2.2.1 Přínos projektů k rovným příležitostem

Přínos k rovným příležitostem byl hodnocen na vzorku 100 projektů. Z celkového vzorku byl pozitivní vliv deklarován v projektové žádosti u 43 projektů. Na základě hodnocení projektové dokumentace byl u 16 projektů potvrzen deklarovaný vliv projektovou dokumentací. U zbývajících 27 projektů nebyl tento vliv jednoznačně potvrzen a jejich skutečný účinek je tak možno považovat za diskutabilní. U 15 z těchto projektů bylo v rámci podmínek výzev hodnocených projektových žádostí udělováno bodové zvýhodnění na základě přínosů projektů k HT.

Nejčastěji se tyto projekty vyskytovaly ve vzorku projektů OP VK, konkrétněji u aktivit v oblasti tvorby elektronických výukových materiálů a e-learningové podpory výuky, projektů zvyšování kvality výuky a vzdělávání pedagogických pracovníků.

U OP PI nebylo přesvědčivě dokumentováno naplňování pozitivního vlivu na rovné příležitosti u projektů investic do nových výrobků, případně nových investičních celků a hal.

Nejasné je rovněž zahrnování projektů IOP jako jsou rekonstrukce podchodů či revitalizace veřejných prostranství do projektů s pozitivním vlivem na toto horizontální téma.

U ROPů je pak sporné vykazování pozitivního vlivu u projektů pořízení, instalace a zprovoznění zdravotnické technologie a vybavení nemocnic.

U OP LZZ je monitorování problematiky HT RP spojeno s uplatněním prvků kvalitativního zadávání dat ve formě odpovědí žadatelů na předem definované relevantní otázky z oblasti HT. Z tohoto pohledu je poměrně obtížné srovnávat tyto výstupy s ostatními OP.

V rámci analýzy poskytnutého vzorku projektů bylo zjištěno, že cca 85 % projektů deklaruje významný přínos k rovným příležitostem a pouze 15 % projektů vykazuje nižší přínos k rovným příležitostem. Při srovnání s hodnotami získanými v rámci analýzy ostatních OP lze konstatovat, že projekty realizované v rámci OP LZZ přispívají k naplňování rovných příležitostí nadprůměrně a plní tak stanovené cíle tohoto OP.

2.2.2 Přínos projektů k udržitelnému rozvoji

Přínos k rovným příležitostem byl hodnocen na stejném vzorku 100 projektů jako u HT rovné příležitosti. Z celkového vzorku byl pozitivní vliv deklarován v projektové žádosti u 25 projektů. Na základě hodnocení projektové dokumentace byl u 7 projektů deklarovaný vliv potvrzen projektovou dokumentací. U zbývajících 18 projektů buď nebylo možné skutečný stav objektivně vyhodnotit (13 projektů) nebo nebyl tento vliv jednoznačně potvrzen a jejich skutečný účinek je tak možné považovat za diskutabilní (5 projektů). U 4 z těchto projektů bylo v rámci podmínek výzev hodnocených projektových žádostí udělováno bodové zvýhodnění na základě přínosů projektů k HT.

Nejčastěji se projekty s neprůkaznou dokumentací vyskytovaly ve vzorku projektů OP PI, kdy nebylo dostatečně dokumentováno naplňování pozitivního vlivu na životní prostředí u projektů investic do nových výrobků, případně nových investičních celků.

U ROPů je pak sporné vykazování pozitivního vlivu u projektů pořízení, instalace a zprovoznění zdravotnické technologie a vybavení nemocnic a stavebních úprav.

2.3 Přínos OP k horizontálním tématům

2.3.1 Přínos OP k rovným příležitostem

V tabulce č. 2 je znázorněn počet projektů v závislosti na skutečnosti, zda jsou tyto projekty **cíleně zaměřeny** na rovné příležitosti, zda jsou **pozitivní** k rovným příležitostem, případně zda se jedná o projekty, které jsou k rovným příležitostem **neutrální**. Zároveň je v tabulce uveden objem veřejných finančních prostředků, které jsou na projekty ve všech třech uvedených skupinách alokovány, tj. v jakém rozsahu přispívají daná HT k implementaci NSRR resp. OP. Jedná se o data z MSC2007 poskytnutá ze strany žadatelů/příjemců k plnění HT v rámci žádosti o projekt a následných monitorovacích zpráv.

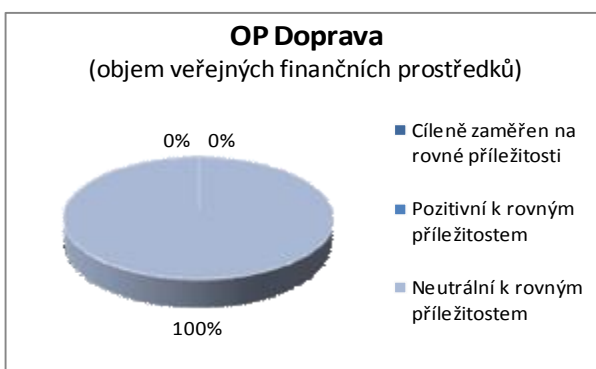
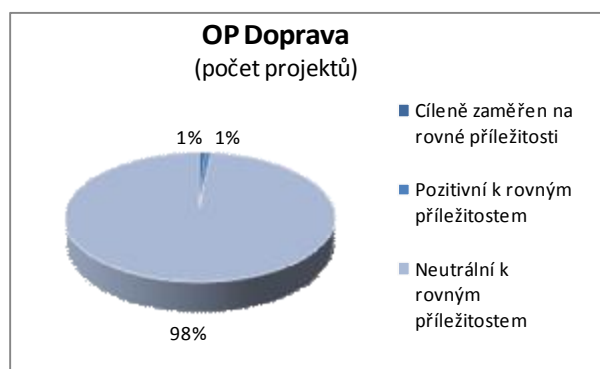
Přínos projektů realizovaných v rámci OP LZZ k HT rovné příležitosti byl posouzen pouze na základě vzorku 20 projektů, neboť u tohoto OP je nastaven odlišný způsob monitorování přínosu podpořených projektů k HT.

Tabulka 2: Počet projektů dle jejich zaměření na rovné příležitosti a objem finančních prostředků vázaných na tyto projekty

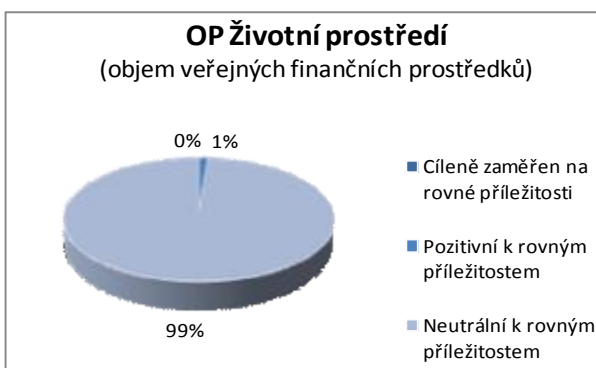
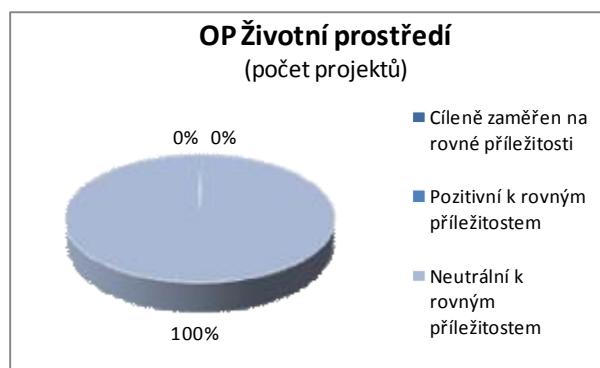
Operační program	Počet projektů	Cíleně zaměřen na rovné příležitosti		Pozitivní k rovným příležitostem		Neutrální k rovným příležitostem		Veřejné finanční prostředky (Sml./Dod.)	Cíleně zaměřen na rovné příležitosti		Pozitivní k rovným příležitostem		Neutrální k rovným příležitostem	
		absolutně	relativně	absolutně	relativně	absolutně	relativně		(v mil. Kč)	relativně	(v mil. Kč)	relativně	(v mil. Kč)	relativně
OP D	139	1	0,7%	1	0,7%	137	98,6%	171 296,3	4,2	0,0%	18,9	0,0%	171 273,2	100,0%
OP ZP	5 639	0	0,0%	19	0,3%	5 620	99,7%	41 471,8	0,0	0,0%	488,1	1,2%	40 983,7	98,8%
OP PI	6 824	650	9,5%	2 615	38,3%	3 559	52,2%	62 856,3	5 087,3	8,1%	22 153,3	35,2%	35 615,7	56,7%
OP LZZ*	3 228	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	40 818,4	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
OP VaVpI	87	4	4,6%	50	57,5%	33	37,9%	47 490,9	5 708,7	12,0%	23 537,7	49,6%	18 244,4	38,4%
IOP	7 117	30	0,4%	5 783	81,3%	1 304	18,3%	32 320,1	135,9	0,4%	13 161,7	40,7%	19 022,5	58,9%
OP VK	6 435	715	11,1%	1 989	30,9%	3 731	58,0%	29 446,8	5 600,7	19,0%	16 583,2	56,3%	7 262,9	24,7%
OP TP	104	1	1,0%	2	1,9%	101	97,1%	3 968,9	61,2	1,5%	191,0	4,8%	3 716,7	93,6%
ROP NUTS II SZ	280	0	0,0%	102	36,4%	178	63,6%	16 828,7	0,0	0,0%	6 638,3	39,4%	10 190,4	60,6%
ROP NUTS II MS	538	0	0,0%	361	67,1%	177	32,9%	14 063,7	0,0	0,0%	7 871,8	56,0%	6 192,0	44,0%
ROP NUTS II JV	566	0	0,0%	138	24,4%	428	75,6%	18 076,2	0,0	0,0%	4 585,0	25,4%	13 491,1	74,6%
ROP NUTS II SM	599	0	0,0%	151	25,2%	448	74,8%	11 955,3	0,0	0,0%	3 349,6	28,0%	8 605,8	72,0%
ROP NUTS II SV	547	0	0,0%	451	82,4%	96	17,6%	18 636,8	0,0	0,0%	15 593,1	83,7%	3 043,7	16,3%
ROP NUTS II JZ	581	0	0,0%	486	83,6%	95	16,4%	15 114,6	0,0	0,0%	11 990,5	79,3%	3 124,1	20,7%
ROP NUTS II SC	510	0	0,0%	204	40,0%	306	60,0%	12 599,7	0,0	0,0%	5 500,9	43,7%	7 098,8	56,3%
OP PK	200	11	5,5%	130	65,0%	59	29,5%	6 086,5	197,2	3,2%	4 464,1	73,3%	1 425,3	23,4%
OP PA	475	115	24,2%	264	55,6%	96	20,2%	2 211,3	600,9	27,2%	1 095,8	49,6%	514,6	23,3%
TOP	29 573	1 401	4,7%	10 459	35,4%	17 713	59,9%	429 669,4	16 598,1	3,9%	76 133,8	17,7%	336 937,4	78,4%
ROP	3 621	0	0,0%	1 893	52,3%	1 728	47,7%	107 275,1	0,0	0,0%	55 529,2	51,8%	51 745,9	48,2%
OP Praha	675	126	18,7%	394	58,4%	155	23,0%	8 297,8	798,1	9,6%	5 559,9	67,0%	1 939,9	23,4%
ERDF	19 979	697	3,5%	10 493	52,5%	8 789	44,0%	305 526,7	11 194,5	3,7%	119 543,9	39,1%	174 788,2	57,2%
ESF	10 138	830	8,2%	2 253	22,2%	7 055	69,6%	72 476,5	6 201,7	8,6%	17 679,0	24,4%	48 595,9	67,1%
FS	3 752	0	0,0%	0	0,0%	3 752	100,0%	167 239,1	0,0	0,0%	0,0	0,0%	167 239,1	100,0%
NSRR	33 869	1 527	4,5%	12 746	37,6%	19 596	57,9%	545 242,3	17 396,2	3,2%	137 222,9	25,2%	390 623,2	71,6%

* OP LZZ sleduje HT rovné příležitosti jiným metodickým postupem.

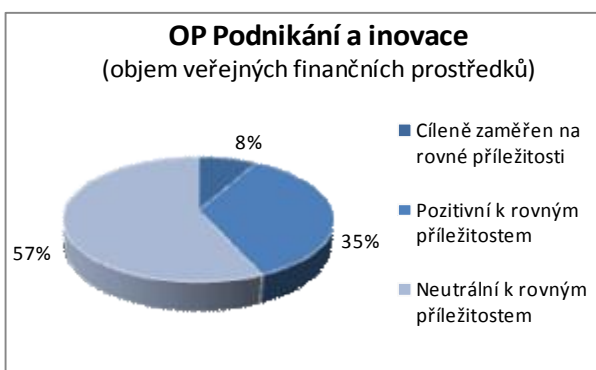
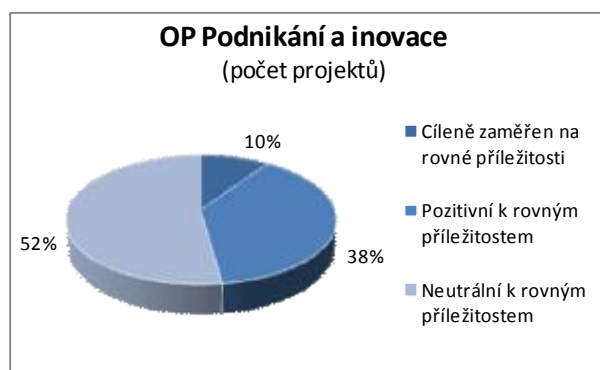
Zdroj: Přehled projektů s indikací vlivu na rovné příležitosti, sestava MSC2007 ze dne 9. 12. 2011

V rámci OP D byl z celkového počtu 139 projektů pouze jeden projekt cíleně zaměřen na rovné příležitosti a rovněž pouze jeden projekt byl pozitivně orientován na rovné příležitosti, přičemž oba projekty jsou realizovány v oblasti podpory 6.1, která je zaměřena na rozvoj kombinované dopravy. U zbylých 137 projektů je deklarován neutrální vztah k rovným příležitostem. Z pohledu využití veřejných finančních prostředků je pouze zlomek těchto zdrojů alokovan na projekty, které nejsou neutrální k problematice rovných příležitostí. Projekty realizované v OP D jsou tedy k plnění HT rovné příležitosti neutrální.

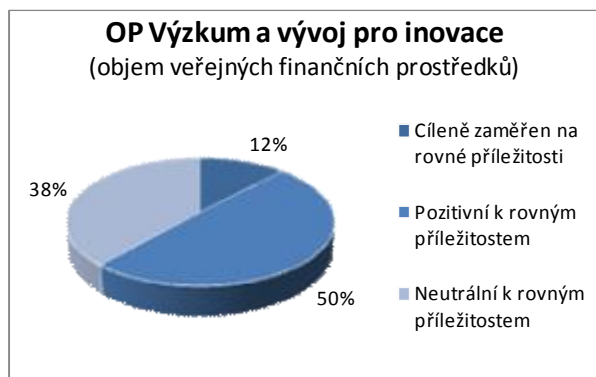
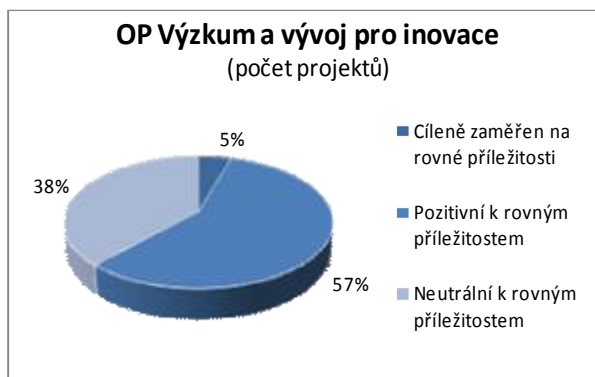

V OP ŽP nebyl v dosavadním průběhu programového období realizován žádný projekt s cíleným zaměřením na rovné příležitosti. Dosud bylo realizováno 19 projektů s pozitivním vlivem na rovné příležitosti, což ale tvoří pouze zlomek všech projektů realizovaných v OP ŽP. Všechny tyto projekty spadají do oblasti podpory 7.1, která je zaměřena na rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu. Drtivá většina projektů je tak i v tomto OP ve vztahu k rovným příležitostem neutrální, což platí i z hlediska objemu veřejných finančních prostředků alokovaných na jednotlivé projekty.

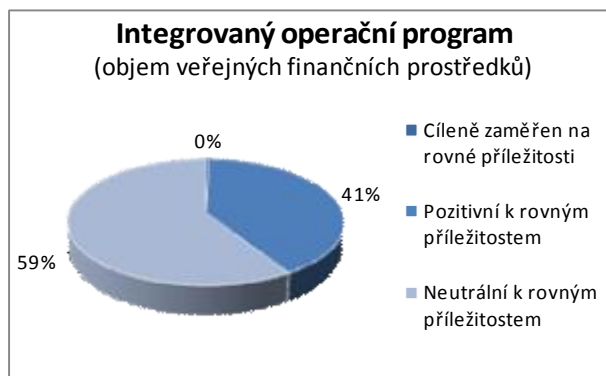
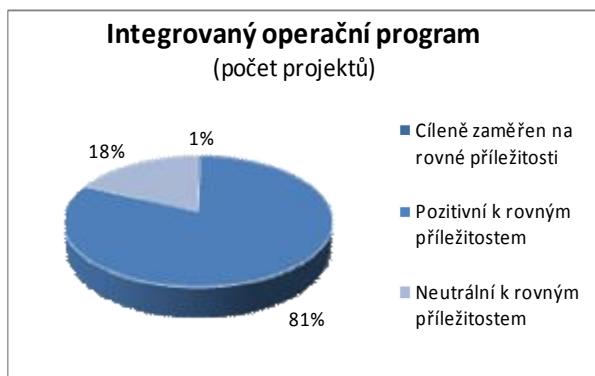

Téměř polovina všech projektů dosud realizovaných v rámci OP PI je cíleně zaměřena nebo má pozitivní vliv na rovné příležitosti. Tyto projekty jsou relativně rovnoměrně realizovány napříč OP ve všech prioritních osách s výjimkou PO 1 Vznik firem a PO 7 Technická pomoc. Více než polovina

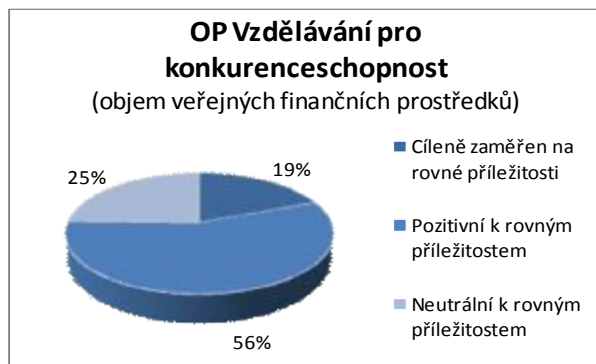
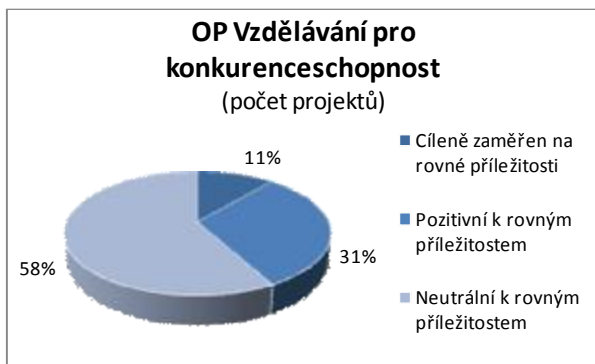
projektů je pak k HT rovné příležitosti neutrální. OP PI tak lze označit za program poměrně významně přispívající k naplňování HT rovné příležitosti.

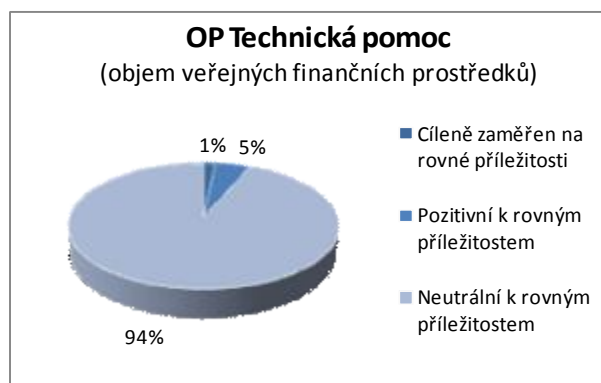
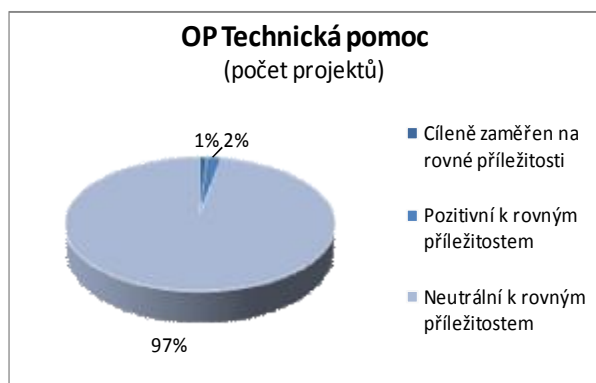
Téměř dvě třetiny všech projektů dosud realizovaných v rámci OP VaVPI jsou cíleně zaměřeny nebo mají pozitivní vliv na rovné příležitosti. Jedná se zejména o projekty realizované v PO 2, jejímž předmětem je podpora vzniku regionálních VaV center, a v PO 4, která se zaměřuje na rozvoj infrastruktury pro výuku na vysokých školách. Vzhledem ke skutečnosti, že jen cca třetina projektů je k HT rovné příležitosti neutrální, lze konstatovat, že OP VaVPI přispívá ke zlepšení HT rovné příležitosti.

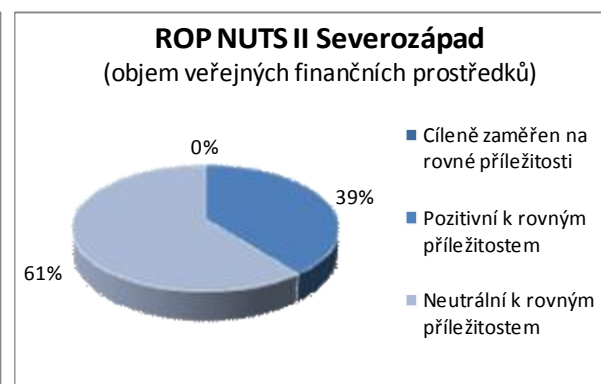
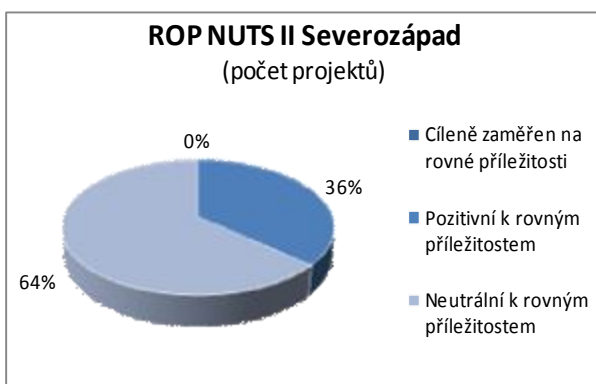
Více než čtyři pětiny všech projektů dosud realizovaných v rámci IOP jsou cíleně zaměřeny nebo mají pozitivní vliv na rovné příležitosti, což je způsobeno skutečností, že mezi tyto projekty jsou zahrnuty i všechny projekty „CzechPoint – kontaktní místo“, které jsou realizovány v oblasti podpory 2.1 zaměřené na zavádění ICT v územní veřejné správě. Z hlediska objemu veřejných finančních prostředků je pak na tyto projekty alokováno pouze cca 40 % těchto prostředků. Druhou významnou oblastí podpory z hlediska vlivu na rovné příležitosti je oblast podpory 5.2, jejímž cílem je zlepšení prostředí v problémových sídlištích.

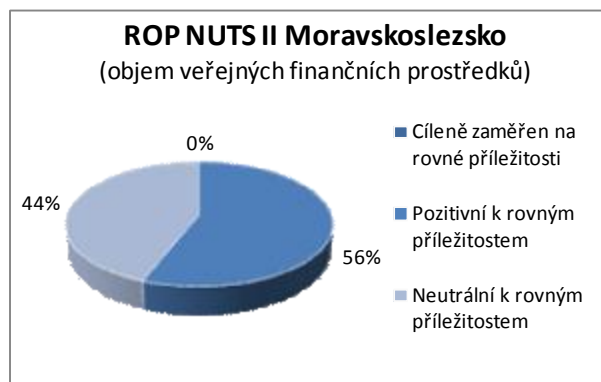
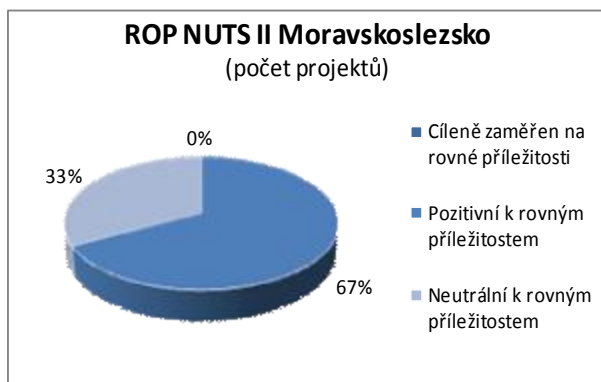
V rámci OP VK bylo zatím realizováno cca 40 % projektů, které jsou cíleně zaměřeny nebo mají pozitivní vliv na rovné příležitosti, přičemž na tyto projekty byly alokovány celé tři čtvrtiny všech prostředků z veřejných zdrojů. Tento nepoměr naznačuje, že k naplňování HT rovné příležitosti přispívají zejména finančně významné projekty. Jedná se zejména o projekty realizované v PO 1 zaměřené na počáteční vzdělávání, v PO 2 zabývající se terciárním vzděláváním, výzkumem a vývojem a v oblasti podpory 3.2, která podporuje nabídku dalšího vzdělávání.

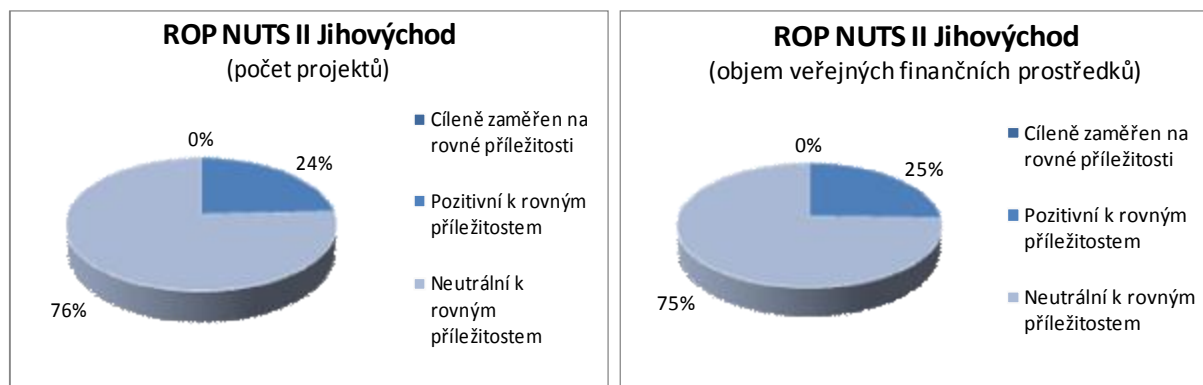
Z hlediska věcné náplně OP TP nejsou horizontální témata pro implementaci tohoto programu relevantní, nicméně tři projekty dosud realizované v rámci tohoto OP přesto vykazují pozitivní vliv na HT rovné příležitosti. Naprostá většina projektů je však k tomuto HT neutrální.

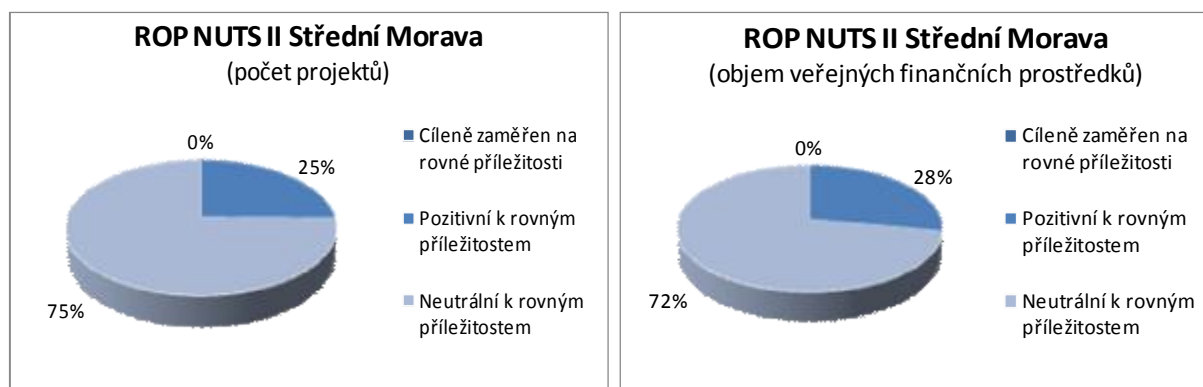
V rámci regionálních operačních programů nebyl doposud realizován žádný projekt, který by byl cíleně zaměřen na rovné příležitosti. V ROP NUTS II SZ činil podíl projektů s pozitivním dopadem na rovné příležitosti více než 36 %, Téměř 64 % projektů pak mělo na rovné příležitosti neutrální vliv. Podporovány jsou projekty napomáhající pohybu osob s omezenou schopností pohybu a orientace, začlenění osob ohrožených sociálních vyloučením a služeb pro rodiče s dětmi.

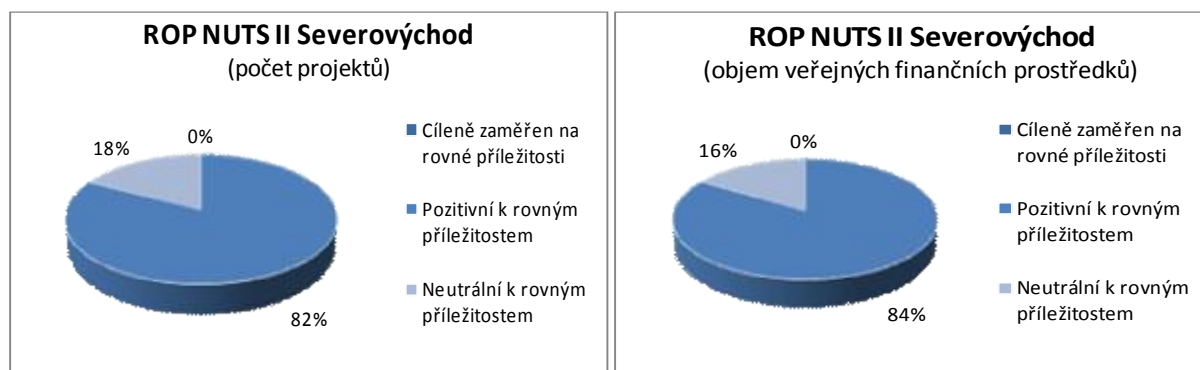
ROP NUTS II MS vykázal v rámci regionálních operačních programů třetí nejvyšší podíl projektů, které mají pozitivní dopad na problematiku rovných příležitostí. Z 538 realizovaných projektů jich má na rovné příležitosti pozitivní dopad 361, což znamená 67 %. 177 (tedy 33 %) projektů pak má na rovné příležitosti neutrální dopad. K rovným příležitostem napomáhá podpora projektů v oblastech, jako je dopravní obslužnost (oblast podpory 1.3 Rozvoj dopravní obslužnosti), příp. u projektů dopravní infrastruktury (oblast podpory 1.1 Rozvoj silniční dopravní infrastruktury).

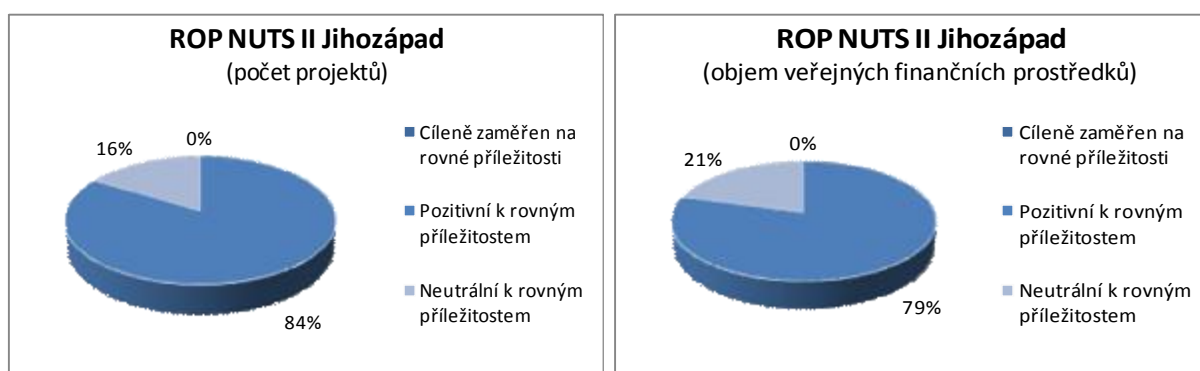
V rámci ROP NUTS II JV bylo v dosavadním průběhu programového období realizováno 566 projektů, z nichž necelá čtvrtina (138 projektů) vykazovala pozitivní vliv na rovné příležitosti a zbylé tři čtvrtiny (428 projektů) měly na rovné příležitosti neutrální dopad. U udržitelného cestovního ruchu je z hlediska horizontálních témat kladen důraz např. na bezbariérové přístupy, a to jak u infrastrukturních projektů, tak v rámci studií a plánů rozvoje cestovního ruchu. Pozitivní vliv lze spatřovat u dopadů obnovy zchátralých a nevyužívaných objektů a ploch v obcích, úpravy náměstí, dětských hřišť a zeleně, výstavby a technického zhodnocení škol, zdravotnických, neziskových sociálních zařízení, kulturních zařízení a zařízení pro činnost spolků a občanských iniciativ.

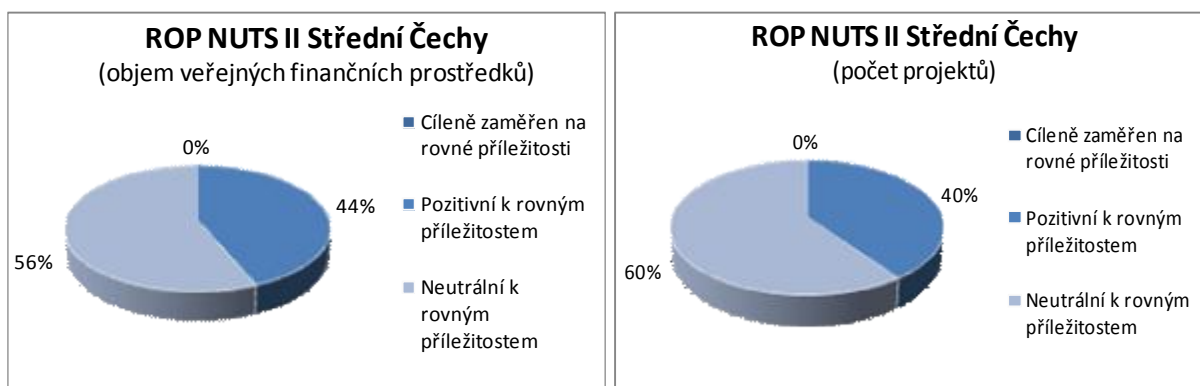
ROP NUTS II SM patří společně s ROP NUTS II JV k těm regionálním operačním programům, v rámci nichž je realizováno nejvíce projektů s neutrálním dopadem na rovné příležitosti a o nichž by se tak dalo prohlásit, že přispívají k problematice rovných příležitostí nejméně. Pozitivní dopad na tuto problematiku opět vykazuje pouze zhruba čtvrtina realizovaných projektů, zbývající tři čtvrtiny projektů mají dopad na rovné příležitosti neutrální. Pozitivní vliv je dosažen posilováním rovných příležitostí v oblasti veřejné dopravy jako jedné z veřejných služeb, dále pak zvýhodněním projektů poskytujících bezbariérovost přístupu pro obyvatele s omezením pohybu nebo orientace. Další vazba zde pak spočívá v podpoře infrastruktury ve zdravotnictví, sociálních službách, vzdělávání a dalších oblastech založených na poskytování veřejných služeb a vytváření podmínek pro zlepšení kvality života obyvatel.

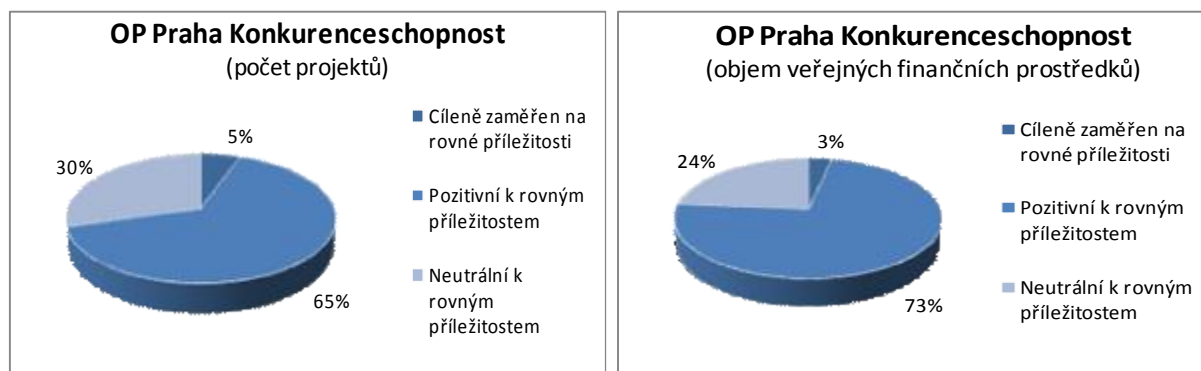
ROP NUTS II SV patří naopak společně s ROP NUTS II JZ k regionálním operačním programům, které přispívají k rozvoji problematiky rovných příležitostí nejvíce. 451 z celkových 547 projektů realizovaných v rámci ROP NUTS II SV pozitivně přispívá k rozvoji problematiky rovných příležitostí. Tento počet znamená více než 82 % všech projektů. V rámci intervencí OP je kladen důraz na dostupnost dopravy a jsou zohledněny rozdílné potřeby a požadavky občanů handicapovaných, seniorů, rodičů s dětmi a všech ostatních skupin obyvatel se sníženou pohyblivostí, orientací či jiným omezením.

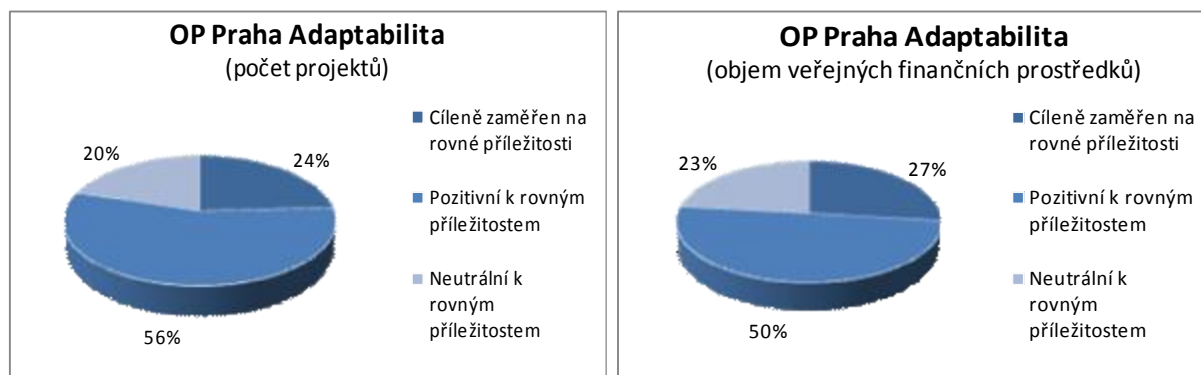
Jak již bylo naznačeno výše, ROP NUTS II JZ je regionálním operačním programem s dokonce nejvyšším přínosem k problematice rovných příležitostí. Pouhých 16 % projektů vykazuje neutrální dopad na problematiku rovných příležitostí. 84 % projektů pak má na tuto oblast vliv pozitivní. Témata uplatněná u rovných příležitostí pokrývají podporu rozvoje dopravní dostupnosti s realizací řešení respektující principy bezbariérovosti, dostupnosti služeb veřejné dopravy pro obyvatele periferních venkovských území, řešení sociální a zdravotnické infrastruktury s přímým pozitivním dopadem na obyvatele s různými typy znevýhodnění.

ROP NUTS II SC patří z hlediska svého přínosu k rovným příležitostem spíše mezi průměr. Z celkového počtu 510 projektů má pozitivní dopad na rovné příležitosti 204 projektů (40 %), jako neutrální pak zůstává 306 projektů (60 %). V rámci intervencí zaměřených na udržitelné formy veřejné dopravy jsou naplňovány specifické potřeby osob s handicapem, starších osob nebo rodičů s dětmi za účelem umožnit bezbariérový přístup a dále projekty podporující rozvoj infrastruktury pro oblast sociálních služeb, vzdělávání, zdravotnictví a pro volnočasové aktivity a které umožňují rovný přístup k těmto veřejným službám.

V OP PK bylo cíleně zaměřeno na problematiku rovných příležitostí z celkových 200 projektů 11 (5,5 %), pozitivní vliv pak na tuto oblast mělo 130 projektů (65 %) a 59 projektů mělo neutrální dopad na problematiku rovných příležitostí. Mezi specifické cíle oblasti podpory 1.1 patří mimo jiné zvýšení bezbariérové přístupnosti veřejné dopravy s pozitivním vlivem na HT rovné příležitosti.

Konečně OP PA je jedním z operačních programů, které přispívají k rozvoji rovných příležitostí nejvíce. Téměř čtvrtina projektů je cíleně zaměřena na rozvoj rovných příležitostí a více než 55 % projektů má na jejich rozvoj pozitivní vliv. Pouze 20 % (96 projektů) tak má na rozvoj příležitostí neutrální dopad. OP PA podporuje aktivity vedoucí ke snížení rizika diskriminace, a to bez ohledu na příčinu tohoto rizika (pohlaví, etnická příslušnost, rasa, věk, sociální situace, zdravotní stav, náboženské či politické přesvědčení, sexuální orientace apod.). Kromě diskriminace založené na pohlaví OP PA podporuje boj proti ageismu a opatření pro uplatnění principu rovných příležitostí na osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Při porovnání výsledků mezi jednotlivými programy, které mají podobné věcné zaměření (ROP) lze vysledovat poměrně významné rozdíly u vykazovaných poměrů počtu projektů majících vliv na HT rovné příležitosti. U ROP NUTS II SV a JZ je poměr projektů s deklarovaným vlivem na HT rovné příležitosti více než 80%, naproti tomu např. ROP NUTS II SM dosahuje pouze 25%. U tohoto ROP může být důvodem tohoto stavu skutečnost, že předmětem hodnocení projektových žádostí a bodové bonifikace není posuzování vlivu projektů na toto HT.

2.3.2 Přínos OP k udržitelnému rozvoji

V tabulce č. 3 je uveden **podíl projektů sledovaných environmentálními indikátory k celkovému počtu projektů** v rámci jednotlivých operačních programů, a to jak z hlediska počtu těchto projektů, tak z hlediska veřejných finančních prostředků, vázaných na tyto projekty.

Tabulka 3: Počet projektů sledovaných environmentálními indikátory a objem finančních prostředků vázaných na tyto projekty

Operační program	Počet projektů celkem	Počet projektů sledovaných ENVI indikátory		Veřejné finanční prostředky - celkem (Sml./Dod.) celkem (v mil. Kč)	VPC u projektů sledovaných ENVI indikátory	
		absolutně	relativně		absolutně (v mil. Kč)	relativně
CZ.1.01 OP Doprava	139	32	23,0%	171 296	54 144	31,6%
CZ.1.02 OP Životní prostředí*	5 639	5 639	100,0%	41 472	41 472	100,0%
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	6 824	680	10,0%	62 856	7 010	11,2%
CZ.1.05 OP Výzkum a vývoj pro inovace	87	47	54,0%	47 491	31 510	66,4%
CZ.1.06 Integrovaný operační program	7 117	141	2,0%	32 320	2 908	9,0%
CZ.1.09 ROP NUTS II Severozápad	280	179	63,9%	16 829	10 346	61,5%
CZ.1.10 ROP NUTS II Moravskoslezsko	538	192	35,7%	14 064	5 700	40,5%
CZ.1.11 ROP NUTS II Jihovýchod	566	240	42,4%	18 076	6 245	34,5%
CZ.1.12 ROP NUTS II Střední Morava	599	231	38,6%	11 955	4 545	38,0%
CZ.1.13 ROP NUTS II Severovýchod	547	233	42,6%	18 637	10 629	57,0%
CZ.1.14 ROP NUTS II Jihozápad	581	399	68,7%	15 115	10 391	68,7%
CZ.1.15 ROP NUTS II Střední Čechy	510	199	39,0%	12 600	4 820	38,3%
CZ.2.16 OP Praha Konkurenceschopnost	200	98	49,0%	6 086	3 815	62,7%
TOP	19 806	6 539	33,0%	355 435	137 044	38,6%
ROP	3 621	1 673	46,2%	107 275	52 676	49,1%
OP Praha	200	98	49,0%	6 086	3 815	62,7%
ERDF	19 875	4 599	23,1%	301 558	105 776	35,1%
FS	3 752	3 711	98,9%	167 239	87 759	52,5%
Grand total	23 627	8 310	35,2%	468 797	193 535	41,3%

* v rámci OP ŽP se předpokládá, že všechny projekty přispívají k horizontálnímu tématu udržitelný rozvoj

Zdroj: Přehled projektů s ENVI kritérii, sestava MSC2007 ze dne 9. 12. 2011

Na základě výjimky udělené Evropskou komisí níže uvedeným OP nejsou environmentální kritéria sledována u OP LZZ, OP VK, OP PA a OP TP, a proto nebyly tyto operační programy do výše uvedené tabulky zahrnuty. V tabulce nejsou obsažena data také za OP ŽP, u kterého nejsou ENVI kritéria sledována vzhledem k věcnému zaměření tohoto OP, který je přímo zacílen na podporu ochrany životního prostředí, a proto všechny projekty realizované v rámci tohoto OP přispívají k naplňování HT udržitelný rozvoj.

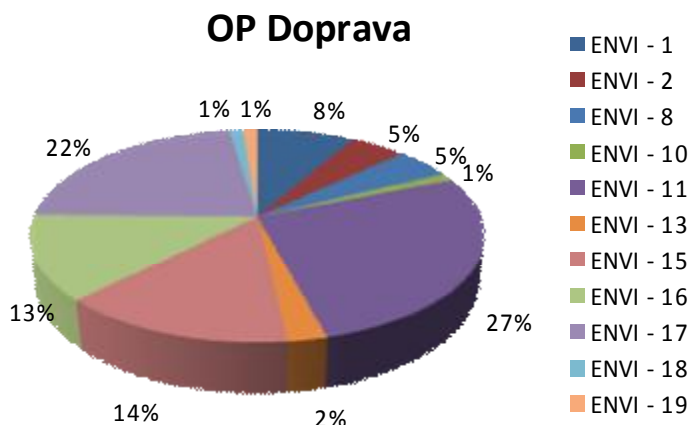
Z tabulky je patrné, že více než třetina všech realizovaných projektů je sledována environmentálními indikátory a je tak monitorován jejich přínos k udržitelnému rozvoji. Kromě OP ŽP překračuje podíl projektů sledovaných ENVI indikátory ku počtu všech projektů 50% hranici také v OP VaVpI, ROP NUTS II SZ a ROP NUTS II JZ. Podíl finančních prostředků vázaných v těchto projektech pak zpravidla silně koresponduje s podílem co do jejich počtu. Naopak nízký podíl projektů monitorovaných ENVI indikátory vykazuje především OP PI (10 %) a vůbec nejnižší hodnoty pak dosahuje IOP (pouhá 2 % projektů). Takto nízký podíl projektů monitorovaných ENVI indikátory vyplývá z charakteru projektů realizovaných v rámci IOP.

Tabulka 4: Seznam indikátorů, naplňujících jednotlivá ENVI kritéria, sledovaných v aktuálním programovém období 2007-2013

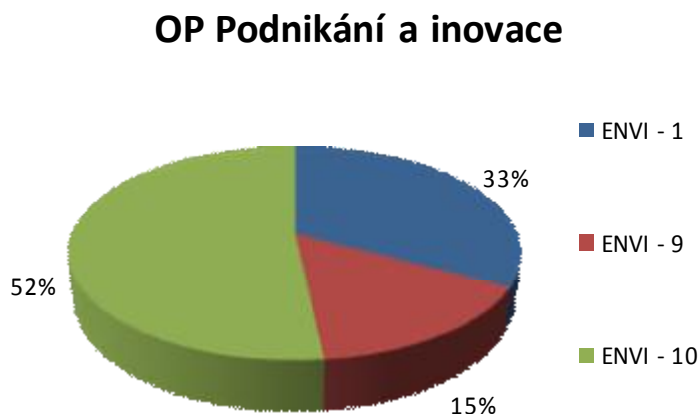
Kód ENVI	NÁZEV	Kód NČI	Název environmentálního indikátoru
01	Bude mít realizace projektu vliv na snížení emisí skleníkových plynů (CO2 ekvivalent)?	211800	Snížení emisí CO2
02	Prispěje realizace projektu ke snížení emisí hlavních znečišťujících látek, spojených s danou činností (jedná se o tuhé částice, SO2, NOx, NH3, těkavé organické látky)?	211400	Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic
03	Prispěje realizace projektu ke snížení emisí prioritních nebezpečných látek, spojených s danou činností? (jedná se o persistentní organické polutanty: PCB, PCT, PCDD/F, HCB, vyjmenované ve Stockholmské úmluvě a dále polyaromatické uhlovodíky, chlorované uhlovodíky, těžké kovy a další kontaminanty)	212600	Snížení emisí prioritních nebezpečných látek v tunách za rok, Seznam prioritních nebezpečných látek je definován Rozhodnutím č. 2455/2001/ES
04	Prispěje projekt ke zvýšení celkové výměry dopravou nefragmentovaných území? [Pozn.: nefragmentovaná území: území o plošném rozsahu větším než 100 km2 (limity fragmentace jsou silnice s intenzitou dopravy vyšší než 1000 vozidel/den a víceokružné železnice)]	251100	Míra fragmentace krajiny
05	Prispěje projekt k obnově stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability?	250100	Obnova stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability
06	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zvýšení nebo úbytku délky přirozených koryt vodních toků?	250300	Celková délka revitalizovaného toku
07	Dojde v souvislosti s realizací projektu k přírůstku nebo úbytku plochy ohnisek biodiverzity? (Pozn. za ohniska biodiverzity lze považovat např. 1. a 2. zóny NP a CHKO, NRP, PR, ÚSES)	250200	Celková plocha, na které byla realizována opatření pro podporu biodiverzity
08	Obsahuje projekt aktivity vedoucí k odstranění starých ekologických zátěží?	240200	Plocha odstraněných starých ekologických zátěží
09	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů?	360400	Zvýšení výroby energie z OZE
10	Dojde v souvislosti s realizací projektu k úsporám energie? (Porovnat lze na základě konečné spotřeby energie, jak je definována ve statistické ročence.)	364300	Snížení spotřeby energie
11	Zahmuje projekt využívání recyklátů?	221700	Množství využitých recyklátů
12	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke snížení objemu produkovaných nebezpečných odpadů?	Z důvodu neexistujícího metodického sledování ze strany statistické evidence byl indikátor vyřazen.	
13	Dojde v rámci realizace projektu ke zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech?	651120	Plocha nově založené nebo rekonstruované veřejné zeleně
14	Bude projekt realizován s využitím brown fields?	652000	Plocha revitalizovaných nevyužívaných nebo zanedbaných areálů (brownfields) celkem
15	Bude v rámci projektu investováno do rozvoje systémů veřejné dopravy?	371107	Investice do rozvoje veřejné dopravy
16	Dojde realizací projektu ke zvýšení přepravních výkonů v železniční dopravě?	374300	Převedený roční výkon ze silniční (nákladní) dopravy na železniční dopravu
17	Dojde realizací projektu ke snížení počtu obyvatel, žijících v prostředí, kde je podle hlukové mapy překročen limit hluku?	653107	Snížení hlukové zátěže obyvatelstva
18	Obsahuje projekt podporu výrobků šetrných k životnímu prostředí?	384800	Výrobky šetrné k životnímu prostředí
19	Zahmuje projekt environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu?	060100	Počet projektů v oblasti environmentálního vzdělávání
20	Zahmuje projekt vybudování nízkoenergetické budovy?	110518	Zrekonstruované, rozšířené a nově vybudované kapacity splňující snížení energetické náročnosti a nákladů na provoz
21	Nedochází vlivem projektu k záboru dosud nezastavěné půdy?	110519	Rozšířené, zrekonstruované nebo nově vybudované kapacity bez záboru nové půdy

Zdroj: Podklady poskytnuté MMR-NOK

V tabulce č. 4 je uveden seznam indikátorů, naplňujících ENVI kritéria, která jsou v rámci programového období 2007-2013 sledována. V níže uvedených grafech je pak znázorněno, jaký je podíl jednotlivých indikátorů, resp. ENVI kritérií, v projektech sledovaných těmito indikátory v jednotlivých OP.

V rámci **OP D** byl nejsledovanější indikátor naplňující ENVI kritérium č. 11. To znamená, že v rámci OP D se u 27 % indikátorů (v absolutním vyjádření se jednalo o 23 realizovaných projektů) sledovalo, zda tyto projekty zahrnují **využívání recyklátů**. Druhým nejsledovanějším indikátorem byl indikátor naplňující ENVI kritérium č. 17 (22 % indikátorů, což znamená celkem 19 realizovaných projektů v rámci OP D). Toto kritérium sleduje, zda po realizaci projektu dojde ke **snížení počtu obyvatel žijících v prostředí, kde je podle hlukové mapy překročen limit hluku**. ENVI kritéria jsou sledována jen u necelé čtvrtiny realizovaných projektů, jedná se zejména o projekty v oblasti železniční infrastruktury realizované v rámci oblastí podpory 1.1 a 3.1.

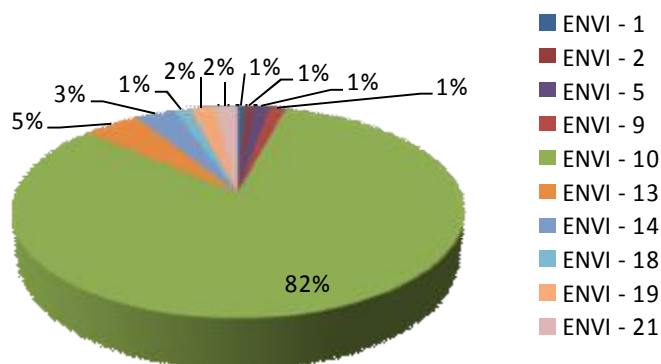
U projektů realizovaných v rámci **OP PI** byly sledovány indikátory naplňující pouze tři environmentální kritéria. U více než poloviny indikátorů bylo sledováno ENVI kritérium č. 10, tedy zda v souvislosti s realizací projektu dojde **k úsporám energie**. U třetiny indikátorů bylo sledováno kritérium č. 9, tedy zda dojde v souvislosti s realizací projektu ke **zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů** a u zbylých 15 % indikátorů bylo sledováno kritérium č. 1, tedy zda bude mít realizace projektu vliv na **snížení emisí skleníkových plynů**. ENVI kritéria jsou sledována jen u cca 10 % projektů, jedná se o projekty realizované v oblasti podpory 3.1, která je zaměřena na úspory energie a obnovitelné zdroje energie.

OP Výzkum a vývoj pro inovace

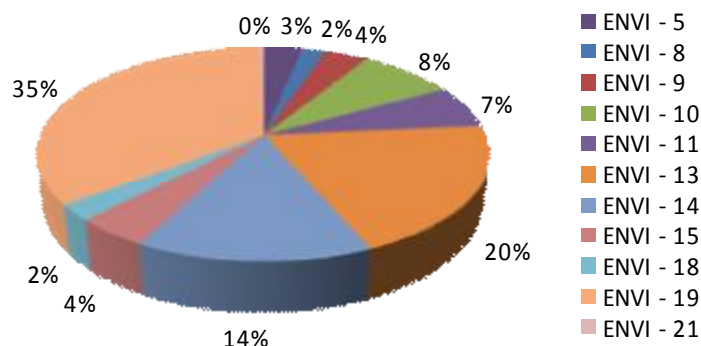
V rámci **OP VaVpI** byly monitorovány indikátory naplňující pouze dvě ENVI kritéria. Jednalo se o kritérium č. 21 – zda nedochází vlivem realizace projektu **k záboru dosud nezastavěné půdy** (58 %) a o kritérium č. 20 – zda projekt zahrnuje **vybudování nízkoenergetické budovy** (42 %). U více než poloviny projektů jsou sledována ENVI kritéria, přičemž se stejně jako v případě HT rovné příležitosti jedná zejména o projekty realizované v rámci PO 2 a PO 4.

Integrovaný operační program

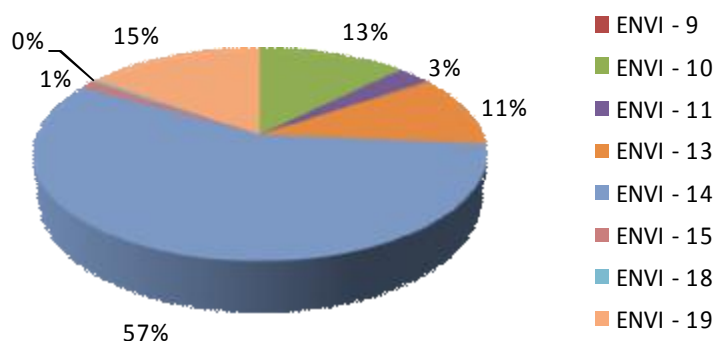
V rámci **IOP** naplňovalo 82 % sledovaných indikátorů kritérium č. 10, prostřednictvím kterého je monitorováno, zda dojde po realizaci projektu **k úsporám energie**. Podíl indikátorů sledujících ostatní ENVI kritéria nepřekročil hranici 5 %. Naprostá většina projektů, u nichž jsou ENVI kritéria sledována, byla realizována v oblasti podpory 5.2, která je zaměřena na zlepšení prostředí v problémových sídlištích.

ROP NUTS II Severozápad

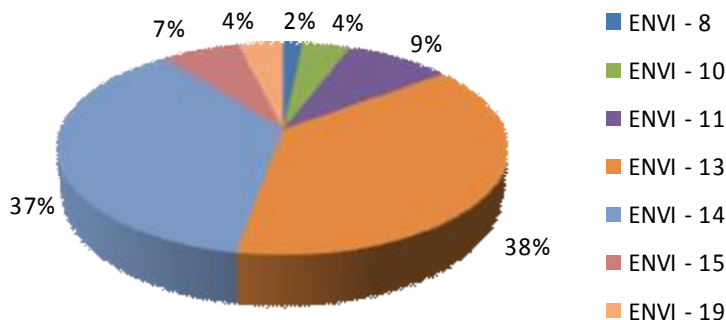
U ROP NUTS II SZ byl nejsledovanějším indikátorem ten, který naplňuje ENVI kritérium č. 19 a v rámci něj tak bylo zjišťováno, zda projekt zahrnuje **environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu** (35 % indikátorů), druhým nejčastěji sledovaným pak byl indikátor splňující kritérium č. 13, tedy zda dojde díky realizaci projektu ke **zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech**. Schválené projekty představují důležité přínosy v oblasti: zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech, regenerace brownfields, ochrany přírodních prvků v území, úspor energie, snížení emisí skleníkových plynů.

ROP NUTS II Moravskoslezsko

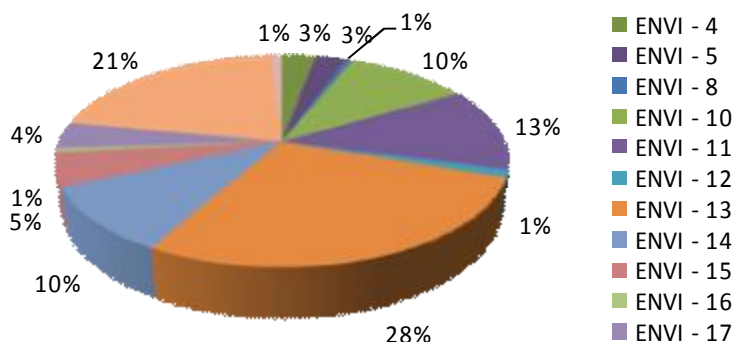
V rámci ROP NUTS II MS byl nejvíce sledovaným indikátorem indikátor splňující ENVI kritérium č. 14 – tedy zda bude **projekt realizován s využitím brownfields**. Podíl indikátorů, sledujících plnění tohoto kritéria u jednotlivých projektů na celkovém počtu sledovaných indikátorů činil více než 57 %. Vliv v oblasti životního prostředí lze identifikovat zejména u aktivit týkajících se regenerace brownfields (zahrnujících i odstranění méně závažných ekologických zátěží) či u aktivit na rozvoj ekologicky šetrných forem cestovního ruchu (cykloturistika, pěší turistika apod.).

ROP NUTS II Jihovýchod

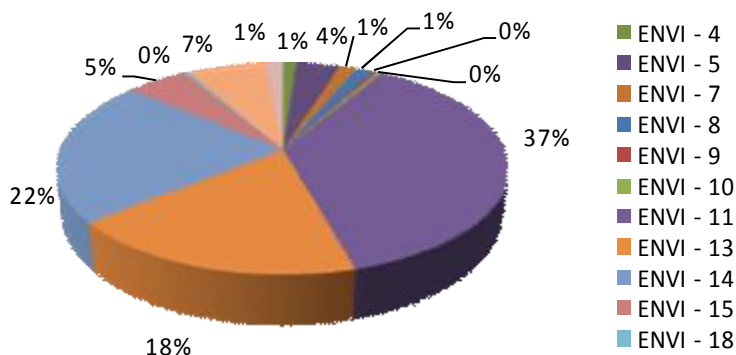
V rámci ROP NUTS II JV byly monitorovány indikátory naplňující především dvě ENVI kritéria. Jednalo se o kritérium č. 13 – zda dojde vlivem realizace projektu ke **zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech** (38 %) a o kritérium č. 14 – zda bude projekt **realizován s využitím brownfields** (37 %). Podíl indikátorů naplňujících ostatní ENVI kritéria nepřekračuje 10% hranici. Přínosy pro životní prostředí spočívají ve snížení emisí silničních vozidel, zkrácení přepravních dob, plynulost dopravy a úprava povrchu vozovky zajistí snížení hlukové zátěže obyvatelstva, předpokládá se také snížení prašnosti a vibrací způsobených chybějícím krytem vozovky.

ROP NUTS II Střední Morava

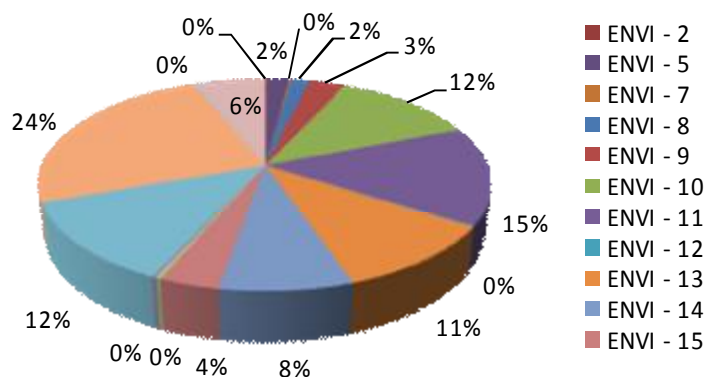
U projektů realizovaných v rámci **ROP NUTS II SM** byly sledovány indikátory naplňující zejména environmentální kritéria č. 13 a 19. Z celkového počtu 346 sledovaných indikátorů jich ENVI kritérium č. 13, tedy vliv realizace projektu na **zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech**, naplňovalo 28 %, dalších 21 % jich pak sledovalo projekty z hlediska toho, zda zahrnují **environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu**, tedy z hlediska ENVI kritéria č. 19. Pozitivní vliv se odráží zejména v důrazu na rozvoj ekologické veřejné dopravy a dalších forem dopravy s důrazem na využívání udržitelné energie jako kritéria pro dosažení udržitelného rozvoje a dále zejména v oblasti revitalizace, jako například odstraňování starých ekologických zátěží typu brownfields a v oblasti zvyšování atraktivity veřejných prostranství měst a obcí.

ROP NUTS II Severovýchod

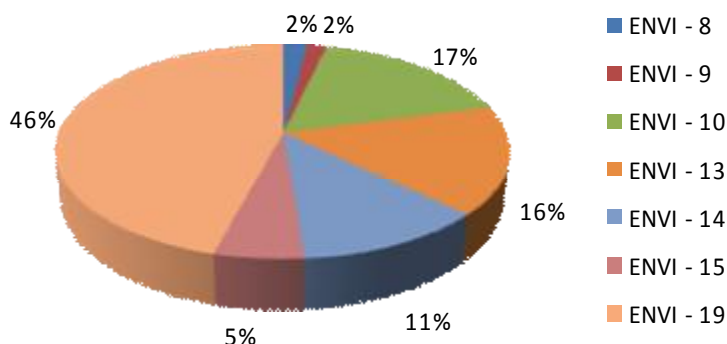
V rámci **ROP NUTS II SV** bylo 100 z celkových 233 projektů sledováno indikátory z pohledu ENVI kritéria č. 11, tedy zda projekt **zahrnuje využívání recyklátů** (37 % sledovaných indikátorů), dále bylo 60 projektů sledováno indikátory naplňujícími ENVI kritérium č. 14 – projekt bude **realizován s využitím brownfields** (22 % indikátorů) a 49 projektů indikátory naplňujícími ENVI kritérium č. 13 – vliv realizace projektu na **zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech**. OP přispívá ke zlepšování životního prostředí podporou projektů snižujících energetickou náročnost dopravy, projektů zvyšujících využívání veřejné hromadné dopravy a jiných způsobů dopravy (cyklistika) a zvyšování podílu vozidel s ekologickým pohonem na celkových dopravních výkonech, v projektech na regeneraci a revitalizaci zanedbaných objektů a ploch (brownfields) a na zvyšování atraktivity veřejných prostranství měst a obcí.

ROP NUTS II Jihozápad

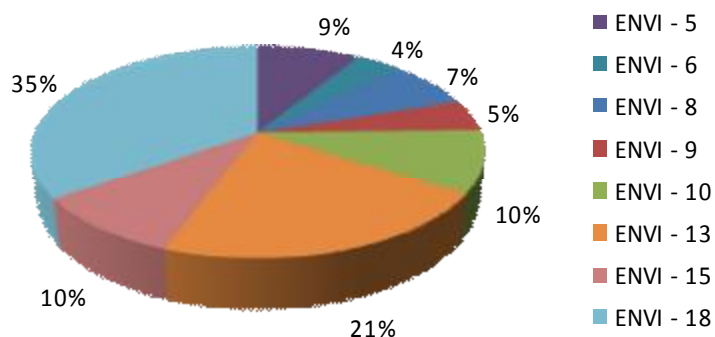
U **ROP NUTS II JZ** byl nejsledovanějším indikátorem ten, který naplňuje ENVI kritérium č. 19 a v rámci něj tak bylo zjišťováno, zda projekt zahrnuje **environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu** (24 % indikátorů), druhým nejčastěji sledovaným pak byl indikátor splňující kritérium č. 11, tedy zda projekt zahrnuje **využívání recyklátů**. OP napomáhá HT podporou rozvoje směrem k environmentálně šetrným formám dopravy – veřejné dopravě, cyklistice a chůzi, snižování zátěže populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti, optimalizací dopravní infrastruktury s pozitivním efektem na fragmentaci krajiny, využíváním brownfields a revitalizací částí měst a obcí a snižováním energetické náročnosti a podporou ekologicky šetrných technologií.

ROP NUTS II Střední Čechy

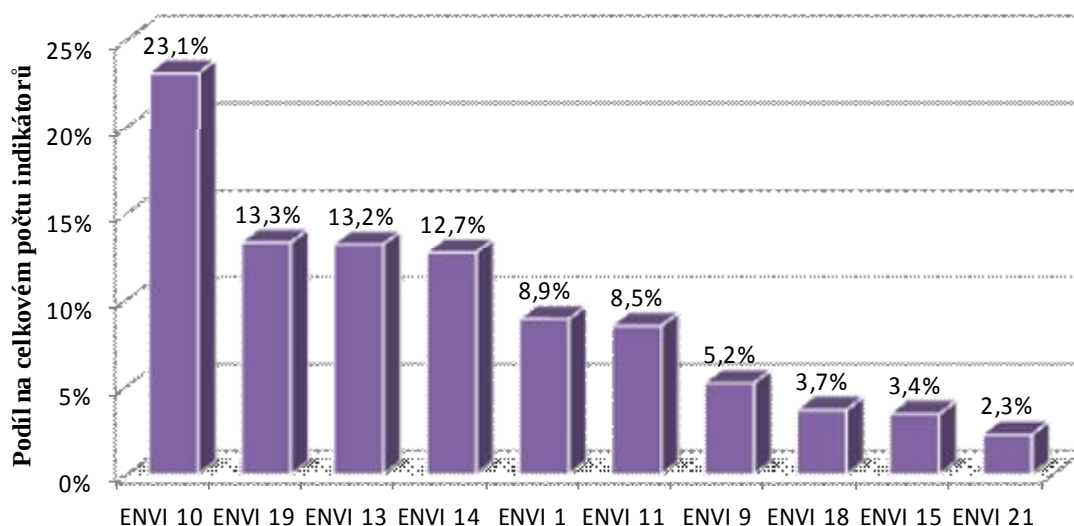
V rámci **ROP NUTS II SC** více než polovina indikátorů, prostřednictvím kterých byly projekty sledovány, naplňovala ENVI kritérium č. 19 (v absolutním vyjádření se jedná o 112 projektů), dalších 16 % indikátorů naplňovalo ENVI kritérium č. 13 a 17 % pak ENVI kritérium č. 10 (zda dojde v souvislosti s realizací projektu k **úsporám energie**). Pozitivní vliv je dosahován podporou projektů vedoucích ke snižování nepříznivých dopadů dopravy na obyvatelstvo, v oblasti veřejné dopravy je kladen důraz na posílení ekologických forem dopravy, revitalizací fyzického prostředí ve městech a obcích a projektů vedoucích ke snížení energetické náročnosti, zvýšení energetické účinnosti a nalezení vhodných energetických zdrojů nezátěžujících životní prostředí.

OP Praha Konkurenceschopnost

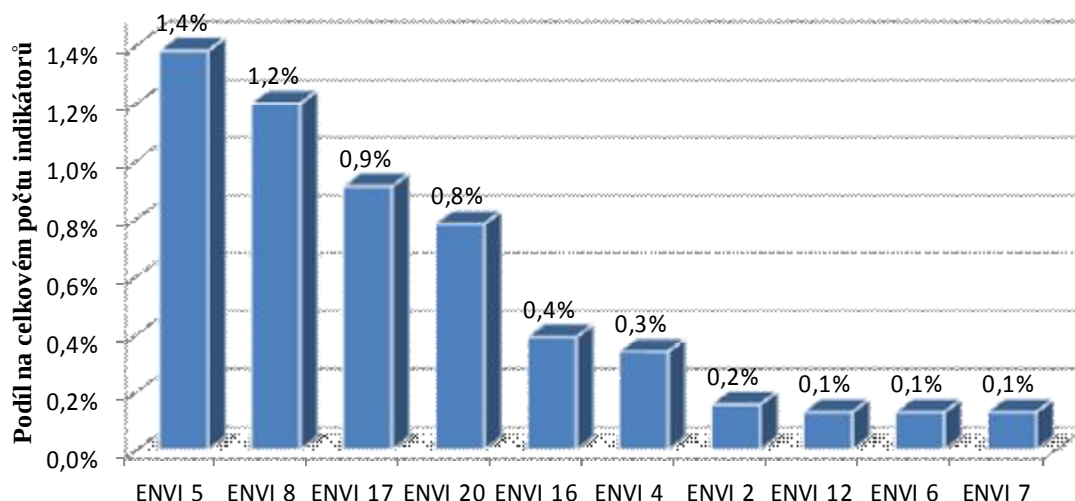

V rámci **OP PK** byl nejčastěji sledovaným indikátorem indikátor naplňující ENVI kritérium č. 18 (projekt obsahuje podporu výrobků šetrných k životnímu prostředí) s 35% podílem na počtu sledovaných indikátorů. Druhým nejčastějším indikátorem pak byl ukazatel v rámci ENVI kritéria č. 13 (zvýšení zelených ploch v sídlech v návaznosti na realizaci projektu). Toto kritérium bylo naplněno v rámci více než pětiny všech sledovaných indikátorů. OP je zaměřen zejména na podporu ekologicky příznivé veřejné dopravy, revitalizaci opuštěných, poškozených nebo sociálně problémových území, na prevenci a řešení přírodních rizik a v neposlední řadě na úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů.

NSRR - častěji sledované indikátory

NSRR - méně často sledované indikátory

Na výše uvedených dvou grafech je znázorněn podíl sledovaných indikátorů v rámci jednotlivých ENVI kritérií. Je patrné, že nejčastější zastoupení mezi jednotlivými indikátory měl ten, který naplňuje ENVI kritérium č. 10 a monitoruje, zda dojde v návaznosti na realizaci projektu k **úsporám energií**. V rámci vykazování tohoto indikátoru však byly zjištěny některé nedostatky, které jsou popsány níže. Z absolutního hlediska byl tento indikátor sledován u 886 projektů, z nichž většina byla z OP PI. Dalšími nejčastěji sledovanými ENVI kritérii bylo, zda dojde v rámci realizace projektu ke **zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech**, zda bude projekt realizován s **využitím brownfields** či zda projekt podporuje **environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu**. Všechna tato kritéria byla v rámci problematiky udržitelného rozvoje sledována u cca 500 různých projektů.

Vyhodnocení věcného plnění environmentálních kritérií a souvisejících indikátorů

Vyhodnocení věcného plnění nemohlo být provedeno z důvodu nesrovnalostí v datech z MSC2007 poskytnutých zadavatelem, které byly identifikovány při analýze těchto dat, a které jsou podrobněji popsány níže. **Pro zpracování adekvátního vyhodnocení věcného plnění je nezbytné nejprve provést konsolidaci podkladových dat zahrnující odstranění níže uvedených zjištění.**

Při srovnání výše závazků příjemců a dosažených hodnot u jednotlivých ENVI indikátorů v seznamu projektů sledovaných ENVI indikátory a v souboru s agregovanými údaji za jednotlivé ENVI indikátory je zřejmé, že údaje v obou podkladech se až na výjimky ve větší či menší míře odlišují. V souboru, v němž byly uvedeny agregované hodnoty na úrovni jednotlivých oblastí podpory, jsou dosažené hodnoty indikátorů, potažmo i závazky příjemců uvedeny u řady indikátorů záporně, a to bez ohledu na to, zda je plnění daného indikátoru zajišťováno přírůstkem (např. indikátor č. 221 700) či úbytkem sledované veličiny (např. indikátory č. 211 800 nebo č. 240 200). Kladné i záporné hodnoty se navíc často objevují i v rámci téhož indikátoru (např. indikátory č. 364 300 nebo č. 374 300).

U detailního přehledu jednotlivých projektů sledovaných environmentálními indikátory zadavatel upozorňoval na skutečnost, že u některých projektů je cílová a dosažená hodnota uvedena v souladu s Metodikou monitorování programů SF a FS, která stanoví, že v rámci cílové hodnoty indikátoru a v rámci jeho dosažené hodnoty je započítána i výchozí hodnota tohoto indikátoru, zatímco u některých projektů tato oficiální metodika dodržena nebyla a u těchto projektů cílová a potažmo i dosažená hodnota indikátoru výchozí hodnotu indikátoru neobsahují. Zpracovatel však nemá dostatek informací pro vyhodnocení, u kterých projektů uvedený metodický postup dodržen byl, a u kterých nikoliv. Náprava těchto nesrovnalostí je výlučně v kompetenci příslušných ŘO.

U některých indikátorů pak byly v seznamu projektů sledovaných ENVI indikátory zjištěny velké rozdíly v cílových i dosažených hodnotách mezi jednotlivými projekty. Například u indikátoru č. 371 107 „Investice do rozvoje veřejné dopravy“ se cílové hodnoty projektů i závazky příjemců pohybují od stovek až po stovky milionů, a to vše při stanovené jednotce indikátoru mil. Kč, což značí, že s největší pravděpodobností byly u některých projektů uvedeny nesprávné údaje.

U některých projektů pak byly identifikovány nesrovnalosti v tom smyslu, že cílová hodnota je vyšší než výchozí hodnota, ale dosažená hodnota je naopak nižší než výchozí hodnota. V případě, že by se jednalo o projekt, jehož cílem je zvyšovat hodnotu sledovaného ukazatele, tak by tento stav ukazoval na chybně uvedenou dosaženou hodnotu indikátoru, pokud by naopak bylo cílem projektu snižovat hodnotu ukazatele, tak je nelogické, aby byla cílová hodnota vyšší než hodnota výchozí. Uvedený nesoulad je možné pozorovat například u projektu č. CZ.1.01/6.1.00/08.0039 - Rozšíření terminálu kombinované dopravy v přístavu Mělník, jehož cílem je zvýšení přepravních výkonů v železniční přepravě.

3 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální témata

3.1 Přístup ke zpracování

V kapitole „3 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální témata“ jsou na základě vyhodnocení OP, které mají výrazný vliv na horizontální témata, identifikovány **projekty, které významně přispívají ke zlepšení horizontálních témat**, a definovány společné znaky těchto projektů.

V podkapitole 3.2 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální téma rovné příležitosti byly na základě podkladů poskytnutých zadavatelem identifikovány typické projekty, které byly cíleně zaměřeny, nebo měly alespoň pozitivní přínos k **rovným příležitostem** v rámci jednotlivých OP. V rámci ROP byly vzhledem k podobnosti jejich věcného zaměření identifikovány typické projekty celkem za skupinu všech ROP.

Za určitý nedostatek z hlediska monitorování projektů naplňujících problematiku rovných příležitostí lze v poskytnutých podkladových materiálech považovat **popis a zdůvodnění vlivu na rovné příležitosti**. V rámci těchto komentářů byly u některých projektů identifikovány komentáře, které vyvolávají pochybnosti, zda projekt opravdu k rovným příležitostem přispívá.

V rámci podkapitoly 3.3 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální téma udržitelný rozvoj pak byly identifikovány typické projekty, které přispívají k naplnění druhého horizontálního tématu, kterým je **udržitelný rozvoj**. Vedle identifikace těchto projektů na úrovni jednotlivých operačních programů byly u jednotlivých projektů také určeny indikátory, respektive environmentální kritéria, která jednotlivé typy projektů naplňují. Typické projekty nebyly definovány u OP financovaných z ESF a také u OP TP, u kterých v souladu s Metodikou monitorování programů SF a FS nejsou indikátory naplňující environmentální kritéria sledovány.

3.2 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální téma rovné příležitosti

OP Doprava

V rámci OP D byly doposud realizovány pouze dva projekty s kladným vlivem na rovné příležitosti a v obou případech se jednalo o vytvoření nových pracovních míst, která zachovávala **princip rovnosti mezi muži a ženami** v pracovněprávních vztazích. V rámci OP D nicméně nebyly identifikovány projekty, které by bylo možné označit jako typické s pozitivním vlivem na horizontální téma rovné příležitosti.

OP Životní prostředí

Jediným typem projektu, u něhož je deklarován pozitivní vliv na rovné příležitosti, je **vybudování nových či rozšíření stávající kapacity a modernizace již existujících ekologických center** poskytujících především vzdělávací a poradenské služby zaměřené na environmentální problematiku. Pozitivní vliv na rovné příležitosti u těchto projektů spočívá v podpoře rovného přístupu ke všem skupinám obyvatel a v rozvoji bezbariérového přístupu do ekocenter, která tak mohou být využívána i tělesně handicapovanými osobami. Vzhledem ke skutečnosti, že výše uvedená skupina projektů tvoří pouze zlomek projektů OP ŽP, lze konstatovat, že v rámci OP ŽP se nevyskytují projekty, které by bylo možné označit jako typické s pozitivním vlivem na horizontální téma rovné příležitosti.

OP Podnikání a inovace

V rámci OP PI jsou nejčastěji se vyskytujícími typy projektů s pozitivním vlivem na rovné příležitosti projekty zaměřené na **nákup nových či rozšíření a modernizaci stávajících výrobních a dalších technologií**, které má za důsledek nutnost zaměstnání nových pracovníků bez ohledu na jejich věk,

pohlaví či další charakteristiky, čímž přispívají ke zvyšování zaměstnanosti a zároveň respektují problematiku rovných příležitostí.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

V rámci OP LZZ přispívaly k naplňování HT rovné příležitosti především projekty realizované v PO 3, respektive v oblasti podpory 3.4. Velmi často se jednalo o činnost vzdělávacích či poradenských agentur, jejichž cílem bylo **zprostředkovat vzdělání cílovým skupinám za účelem zvýšení jejich šancí na uplatnění na trhu práce, případně připravit je na jejich budoucí zaměstnání.**

OP Výzkum a vývoj pro inovace

Jedná se především o **budování technologických a znalostních center zaměřených na nejružnější oblasti výzkumu, rozvoje a inovací**, v rámci nichž je cílem nediskriminovat žádné skupiny populace a zaměstnávat všechny skupiny obyvatel bez ohledu na jejich věk, rasu či pohlaví.

Integrovaný operační program

Cca 94 % ze všech projektů v rámci IOP, které mají pozitivní dopad na rovné příležitosti je tvořeno projekty **CzechPoint – kontaktní místo**. Pozitivní dopad těchto projektů na rovné příležitosti spočívá v umožnění všem skupinám obyvatel využívat stejně kvalitní služby veřejné správy, dochází tak k posílení rovného přístupu k těmto službám.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

V rámci OP VK jsou na rovné příležitosti zaměřeny zejména projekty týkající se **vzdělávání mimo jiné i tělesně a mentálně handicapovaných osob a projekty propagující podporu tolerance mezi dětmi.**

OP Technická pomoc

HT rovné příležitosti není pro implementaci tohoto OP relevantní. Pozitivní vliv resp. cílené zaměření na rovné příležitosti bylo dosud deklarováno pouze u zlomku projektů realizovaných v rámci tohoto OP, v OP TP tedy nebyly identifikovány projekty, které by bylo možné označit jako typické s pozitivním vlivem na horizontální téma rovné příležitosti.

Regionální operační programy

Mezi nejčastější typy projektů s přínosem k rovným příležitostem se u regionálních operačních programů řadí zejména **rekonstrukce či revitalizace městských parků, budov, sportovních areálů, relaxačních center či veřejných prostranství se zaměřením na využitelnost všemi skupinami obyvatelstva.**

OP Praha Konkurenceschopnost

Mezi typické projekty přispívající k problematice rovných příležitostí se řadí projekty zaměřené na **výstavbu případně rekonstrukci budov či dopravní infrastruktury, na revitalizaci městských částí a přírodních celků a také projekty, jejichž cílem je podpora poskytování služeb pro všechny skupiny obyvatel.**

OP Praha Adaptabilita

Jde zejména o projekty zaměřené na **rozvoj a vzdělávání zaměstnanců** s cílem posílení konkurenceschopnosti, přičemž řada těchto projektů je cíleně zaměřena **na vzdělávání sociálně vyloučených skupin populace a na pomoc při jejich návratu do pracovního procesu.**

Společné znaky projektů

Mezi hlavní společné znaky projektů, které cíleně přispívají ke zlepšení v oblasti problematiky **rovných příležitostí**, patří zejména skutečnost, že se jedná o projekty, jejichž hlavním cílem je **odstranění bariér účasti znevýhodněných skupin obyvatel nejen na trhu práce, ale také v hospodářském, sociálním nebo rodinném životě**. Tyto projekty jsou zaměřeny jak **na genderovou problematiku**, tzn. na odstraňování disparit v oborech, ve kterých je využíván rozdílný přístup k mužům a k ženám, tak na další znevýhodněné skupiny bez ohledu na jejich pohlaví, rasový či etnický původ, náboženství či světový názor, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci. Mezi skupiny, na které jsou tyto projekty cíleny nejčastěji, patří zejména **etnické menšiny, imigranti a azylové, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, osoby drogově závislé, propuštění vězni či absolventi škol**.

Druhou skupinou projektů jsou ty projekty, které **nejsou na problematiku rovných příležitostí zaměřeny cíleně, ale i přesto má jejich realizace na tuto oblast pozitivní dopad**. Společným znakem těchto projektů je, že ačkoli to nebyl jejich původní záměr, tak i přesto přispívají k odstraňování diskriminace ve společnosti, případně že doprovodné projektové aktivity umožňují účast znevýhodněných skupin na jejich realizaci. Jedná se např. o aktivity směřující do oblasti veřejné dopravy (reflektování potřeb starších a tělesně postižených občanů), podpory podniků ve snaze vytvářet flexibilní formy organizace práce apod.

3.3 Typické projekty s pozitivním vlivem na horizontální téma udržitelný rozvoj

OP Doprava

Modernizace, elektrizace a optimalizace tratí – sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 11, 15, 16, 17

Rozšíření a revitalizace železničních vlečků, tratí a staveb (mostů) - sledováno zejména indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1, 16

Systémy pro řízení, regulaci a bezpečnost silničního provozu - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1, 2

OP Životní prostředí

Vzhledem k charakteru věcného zaměření OP ŽP jsou všechny projekty realizované v tomto programu sledovány indikátory naplňujícími ENVI kritéria. Mezi typické projekty, realizované v rámci OP ŽP patří zejména:

- Budování či rozšiřování kanalizační sítě a ČOV;
- Výstavba či rozšiřování vodovodní sítě;
- Zateplování objektů a snižování jejich energetické náročnosti;
- Projekty, které mají za cíl snižování emisí;
- Budování fotovoltaických elektráren;
- Rekultivace skládek, budování sběrných dvorů a další podpora recyklace odpadů;
- Projekty zaměřené na obnovu krajiny.

OP Podnikání a inovace

Výstavba, modernizace a rekonstrukce malých vodních elektráren - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1 a 9.

Výstavba a modernizace ekologicky efektivních kotlen a kotlen pro spalování alternativního paliva - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1, 9 a 10.

Výstavba bioplynových stanic - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1 a 9.

Výroba elektřiny z OZE včetně využití odpadního tepla - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1 a 10.

Zlepšení tepelně technických vlastností budov ke snížení energetické náročnosti - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1 a 10.

Snížení energetické náročnosti výroby - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1 a 10.

Instalace a zvyšování účinnosti kogeneračních jednotek - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 1 a 10.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Indikátory naplňující ENVI kritéria nejsou v rámci OP financovaných z ESF sledovány.

OP Výzkum a vývoj pro inovace

Centra excellence

Výuková a výzkumná centra

Technologická centra

Všechny projekty realizované v rámci OP VaVpI jsou sledovány indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 20 a 21.

Integrovaný operační program

Regenerace, revitalizace, zateplení či jiné stavební úpravy bytových domů - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritérium č. 10.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Indikátory naplňující ENVI kritéria nejsou v rámci OP financovaných z ESF sledovány.

OP Technická pomoc

Indikátory naplňující ENVI kritéria nejsou v rámci OP TP sledovány.

ROP

Rekonstrukce či přestavba školských zařízení - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 10, 13, 14 a 19.

Rekonstrukce parků, náměstí a sportovních zařízení - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 8, 13 a 14.

Revitalizace a regenerace brownfields - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 5, 13 a 14.

Rekonstrukce a modernizace místních komunikací - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 11 a 15.

Rozšíření a rekonstrukce hotelů, penzionů a dalších ubytovacích zařízení - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 9, 13, 18, 19.

OP Praha Konkurenceschopnost

Revitalizace veřejných ploch a parků - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 8 a 13.

Budování cyklotras - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 15.

Budování či rekonstrukce tramvajových tratí - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 15.

Zajištění využitelnosti obnovitelných zdrojů energie a snižování energetické náročnosti objektů - sledováno především indikátory naplňujícími ENVI kritéria č. 9 a 10.

OP Praha Adaptabilita

Indikátory naplňující ENVI kritéria nejsou v rámci OP financovaných z ESF sledovány.

Společné znaky projektů

Udržitelný rozvoj je obecně chápán jako dosahování rovnováhy mezi ekonomickou, sociální a environmentální oblastí. V souladu s článkem 17 obecného nařízení je však udržitelný rozvoj omezen pouze **na ochranu a zlepšování kvality životního prostředí** a je tedy zaměřen pouze na environmentální oblast. Společným znakem projektů, které přispívají k naplňování problematiky udržitelného rozvoje v environmentální oblasti, je především jejich pozitivní dopad na životní prostředí ať už **prostřednictvím zvyšování čistoty, respektive kvality ovzduší, vody a půdy, snižováním množství produkovaných odpadů, případně jeho dalším využíváním, zvyšováním podílu zelených ploch se zaměřením na osídlené oblasti nebo efektivnějším využíváním energetických zdrojů skrze snižování energetických potřeb a skrze hledání a využívání alternativních energetických zdrojů**. Neméně důležitou náplní projektů s pozitivním dopadem na udržitelný rozvoj je také podpora vzdělávání a předávání informací v oblasti ekologie a správné péče o životní prostředí.

4 Monitoring horizontálních témat

4.1 Přístup ke zpracování

V podkapitole „4.2 Zhodnocení nastavení monitoringu horizontálních témat“ je analyzováno a vyhodnoceno, zda nastavení systému sledování přínosu NSRR potažmo jednotlivých OP ke zlepšení horizontálních témat odpovídá potřebám.

Záměrem bylo také analyzovat a zhodnotit správnost a kompletnost poskytnutých dat zadavatelem ve formě **Přehledu monitorovacích ukazatelů k horizontálním tématům** (rovné příležitosti a udržitelný rozvoj) k 9. 12. 2011 – ad-hoc sestavy z MSC2007 (**Přehled projektů s indikací vlivu na rovné příležitosti a Přehled projektů s ENVI kritérii**) s případným určením příčin zjištěných nedostatků. Posouzení sestavy bylo zpracováno vzhledem k potřebám monitorovacích a evaluačních činností prováděných MMR-NOK. Posouzena byla rovněž metodická dokumentace a nastavení systému zpracovaného v Metodice monitorování programů SF a FS 2007 – 2013 a v metodickém pokynu Systém sledování vlivu strukturálních intervence na životní prostředí v programovém období 2007 – 2013.

4.2 Zhodnocení nastavení monitoringu horizontálních témat

Podle typu intervence a aktivit OP je důležité rozlišovat povinnosti, které musí ŘO a žadatel vzhledem k HT splnit. Obecně platí, že relevantní **aktivity s vazbou na HT** by měly být promítnuty do projektové žádosti, výběrových kritérií a posouzeny hodnotiteli, kteří mají zkušenosti s hodnocením HT. Naplnění těchto deklarovaných vlivů je pak monitorováno a kontrolováno na úrovni projektů. Metodické nastavení systému monitorování a kontroly naplňování HT je poměrně obtížné s ohledem na šíři a rozsah intervencí všech OP. Nastavení monitoringu horizontálních témat je řešeno především v metodických dokumentech MMR-NOK a problematika je rovněž zohledněna v programových a metodických dokumentech jednotlivých OP.

Systém monitorování je upraven zejména v Metodice monitorování programů SF a FS 2007 – 2013 a v metodickém pokynu Systém sledování vlivu strukturálních intervence na životní prostředí v programovém období 2007 – 2013.

Vliv projektů na HT **rovné příležitosti** je sledován na projektové úrovni a to klasifikací vztahu projektu k HT v rámci **třístupňové klasifikace**, tj. projekt cílený na rovné příležitosti, pozitivní nebo neutrální k rovným příležitostem.

Z podmínek obsažených ve stanovisku MŽP k SEA vyplývá povinnost sledovat dopady na životní prostředí. Základním nástrojem pro měření je monitoring **21 hlavních environmentálních kritérií**.

V rámci zpracování evaluační oblasti č. 3 byly analyzovány výstupní sestavy z MSC2007 obsahující údaje monitorující naplňování HT při implementaci jednotlivých OP.

Pro předkladatele projektů v rámci OP LZZ je uplatněna odlišná metodika, která v případě rovných příležitostí není v souladu s centrální Metodikou monitorování programů SF a FS 2007 – 2013. Jsou sestaveny dotazníky k problematice rovných příležitostí a k problematice udržitelného rozvoje, které jsou součástí on-line webové žádosti v aplikaci Benefit7. Otázky, jež jsou níže v obou dotaznících uvedeny, se vztahují k základním principům obou horizontálních témat. To, jakým způsobem příjemce zodpoví dané otázky je zohledněno při věcném hodnocení konkrétního projektu. V průběhu realizace a po jejím ukončení však neprobíhá kontrola jejich plnění.

Seznam otázek:

Dotazník k problematice rovných příležitostí:

1. *Seznámili jste se před přípravou Vašeho projektu s problematikou rovných příležitostí?*
2. *Zajistíte, aby se informace o Vašem projektu dostaly ke všem relevantním cílovým skupinám?*

3. Učiníte kroky k tomu, aby aktivity Vašeho projektu byly dostupné všem účastníkům a účastnicím projektu?
4. Budete informovat účastníky a účastnice o uplatňování rovných příležitostí ve Vašem projektu?
5. Jsou činnosti Vaší organizace v souladu s principy uplatňování rovných příležitostí?
6. Pokud budou součástí Vašeho projektu další aktivity, které výrazně přispějí k naplňování principů rovných příležitostí, je možnost je popsat v samostatném bodu.

Dotazník k problematice udržitelného rozvoje:

1. Seznámili jste se před přípravou Vašeho projektu s významem a hlavními principy udržitelného rozvoje?
2. Budete při realizaci Vašeho projektu podporovat ekologické třídění odpadů?
3. Budete při realizaci Vašeho projektu dbát na efektivní a úspornou spotřebu materiálu?
4. Budete při realizaci Vašeho projektu dbát na efektivní a úsporné využívání energetických zdrojů a vody?
5. Budete při realizaci Vašeho projektu podporovat ekologicky šetrné způsoby dopravy?
6. Jsou činnosti Vaší organizace v souladu se zásadami ochrany životního prostředí?
7. Pokud budou součástí Vašeho projektu další aktivity, které výrazně přispějí k naplňování principů udržitelného rozvoje, je možnost je popsat v samostatném bodu.

HT udržitelný rozvoj je zaměřeno na podporu a rozvoj ekonomické a sociální oblasti, nicméně za předpokladu, že jejich implementace přispěje také ke zlepšení životního prostředí. Je tedy sledován dopad implementací na životní prostředí tak, aby jejich příspěvek ke zlepšení stavu životního prostředí byl maximální. Intervence lze z pohledu životního prostředí rozdělit na aktivity, které jsou přímo zaměřeny na oblast životního prostředí, aktivity, které nejsou přímo zaměřeny na oblast životního prostředí, nicméně mohou životní prostředí ovlivnit a aktivity bez vazby na životní prostředí.

4.2.1 Monitorování HT rovné příležitosti

První posuzovanou sestavou byl **Přehled projektů s indikací vlivu na rovné příležitosti**. Projekty byly rozděleny do tří kategorií (projekty cíleně zaměřené na rovné příležitosti, projekty pozitivní k rovným příležitostem a projekty neutrální k rovným příležitostem), které následně umožnily zhodnotit přínos jednotlivých OP, resp. jejich prioritních os k rovným příležitostem. Problémem však zůstává, že v některých případech nemusí být uvedené informace o přínosu jednotlivých projektů k rovným příležitostem správné a přesné. U velké části OP není uveden žádný projekt, který by byl cíleně zaměřen na rovné příležitosti, což je dáno samotnou podstatou těchto OP. Naopak u OP LZZ není z důvodu rozdílného vykazování uveden ani jeden projekt, který by byl pozitivní k rovným příležitostem. Tento fakt v kombinaci s popisem a zdůvodněním vlivu na rovné příležitosti, který je u jednotlivých projektů uveden, a který působí v některých případech poněkud **neprůkazně**, vyvolává nejistotu ohledně správnosti uvedených dat a správnosti výsledků analýz z těchto dat získaných. Další z hlediska evaluací problematickou záležitostí je skutečnost, že v rámci monitorovacích aktivit nedochází ke sledování **reálného dopadu jednotlivých projektů na rovné příležitosti v průběhu implementace**, neboť některé OP kromě posuzování vlivu na rovné příležitosti v projektových žádostech tyto faktory dále nevyhodnocují.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Přínos projektů realizovaných v rámci OP LZZ k HT rovné příležitosti byl posouzen pouze na základě vzorku 20 projektů, neboť u tohoto OP je nastaven odlišný způsob monitorování přínosu podpořených projektů k HT.

Tento systém zahrnuje **širší pojetí sledování problematiky HT s uplatněním prvků kvalitativního zadávání dat** ve formě odpovědí žadatelů na předem definované relevantní otázky z oblasti HT. Tyto otázky se však v některých případech svým informačním záběrem částečně překrývají a příjemci mohou být vnímány jako vágní a vést k různému přístupu při jejich vyplňování.

Z tohoto pohledu je poměrně obtížné srovnávat tyto výstupy s ostatními OP. Vzhledem k vyššímu počtu realizovaných projektů u tohoto OP a širšímu pojetí nastavení systému je tedy výrazně náročnější tuto problematiku hodnotit. Na druhou stranu je třeba zdůraznit, že kvalitativní systém hodnocení „nutí“ příjemce problematice rovných příležitostí porozumět hlouběji, což lze považovat za pozitivní faktor.

Zařazení HT a nadefinovaných otázek do procesu přípravy žádosti v OPLZZ přispěly podstatnou měrou k obeznámenosti žadatelů s problematikou RP. Ne vždy je však požadavek na správné zahrnutí pozitivního přínosu k HT chápán ve správném smyslu a dochází tak k případům, kdy deklarovaný vliv může být ve skutečnosti jen formálním konstatováním, např. u projektů, kdy se za pozitivní vliv považuje absence překážek k účasti žen na projektových aktivitách apod.

HT jsou ŘO OP LZZ respektována i při vymezení cílových skupin v jednotlivých prioritních osách a oblastech podpory, kde jsou znevýhodněné skupiny přesně definovány. Kritéria pro hodnocení projektů jsou nastavena tak, že projekt s případným negativním dopadem na rovné příležitosti nebo životní prostředí je automaticky vyřazen z hodnocení.

Běžně používané indikátory RP postihují pouze výstupové a výsledkové indikátory výsledných stavů, nikoliv příležitostí, podmínek, prostoru pro uplatnění mužů a žen, kvality, dostupnosti aj. relevantních faktů. Hodnoty těchto indikátorů jsou navíc ovlivněny řadou dalších interních a externích faktorů a ne všechny tak ve skutečnosti reflektují skutečný přínos realizovaných projektů.

Odlišně pojatý přístup u tohoto OP tak na jedné straně rozšiřuje možnosti kvalitativní analýzy z hlediska přínosů k RP a má pozitivní informační přínos při výběru a hodnocení projektů, na druhou stranu však znemožňuje porovnání s jinými OP a klade vysoké nároky na hodnocení v souvislosti s nutností individuálního posuzování všech realizovaných projektů a jejich slovních výstupů z informačního systému.

4.2.2 Monitorování HT udržitelný rozvoj

Druhou sestavou byl přehled projektů, v rámci kterých jsou sledovány **indikátory naplňující environmentální kritéria**. Mezi těmito projekty nebyly uvedeny projekty patřící do OP ŽP, neboť již z věcné podstaty se ve všech případech jedná o projekty s pozitivním vlivem na ŽP a struktura sledovaných ukazatelů odpovídá indikátorové soustavě OP ŽP.

Objektivní věcné zhodnocení naplňování indikátorů environmentálních kritérií je znemožněno nepřesností dat na projektové úrovni, která vzniká z důvodu pochybení při vyplňování těchto dat do informačního systému na straně příjemců. Zjištění vztahující se k monitorovacím datům v oblasti environmentálních kritérií jsou podrobněji popsána v podkapitole „2.3.2 Přínos OP k udržitelnému rozvoji“.

Soustavu 21 ENVI kritérií resp. indikátorů, které je naplňují, lze hodnotit jako pokrývající důležité oblasti v sektoru životního prostředí, k jejichž řešení přispívají ostatní OP mimo OP ŽP. Indikátory pokrývají monitoring oblastí zvyšování kvality ovzduší, zlepšování stavu přírody a krajiny, využívání zdrojů energie, nakládání s odpady i environmentální vzdělávání. Vymezení většiny indikátorů umožňuje vyhodnocení věcného přínosu k naplňování HT udržitelný rozvoj za předpokladu, že budou obsahovat kvalitní data. Indikátory, které jsou z tohoto pohledu obtížně vyhodnotitelné, jsou indikátory 250100 „Obnova stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability“ a 060100 „Počet projektů v oblasti environmentálního vzdělávání“, jejichž měrnou jednotkou je „počet projektů“. Celý indikátor, případně měrnou jednotku by bylo vhodné v rámci příštího programového období 2014+ nahradit způsobem, který bude umožňovat věcné vyhodnocení, např. indikátor 060100 nahradit indikátorem, který bude sledovat počet environmentálně vzdělaných osob. Problematické je také vyhodnocování indikátoru 371107 „Investice do rozvoje veřejné dopravy“, jehož měrná jednotka mil. Kč nevypovídá nic o skutečném vlivu plnění tohoto indikátoru na životní prostředí.

Chybovost dat při sledování jednotlivých ENVI indikátorů je podrobně vyhodnocena v rámci podkapitoly „2.3.2 Přínos OP k udržitelnému rozvoji“. K vyšší míře chybovosti u některých indikátorů může přispívat také nejednoznačný výklad pro jejich vyplňování a sledování. Jako problematické se mohou jevit zejména ty indikátory, jejichž cílem je sledovanou veličinu pomocí realizovaného projektu snížit (jedná se například o indikátory č. 211 800, č. 240 200 nebo č. 364 300). Na

vykazované hodnoty totiž pak lze pohlížet ze dvou úhlů pohledu. Jednak o kolik byla sledovaná jednotka snížena (tato hodnota je příjemci často uváděna se znaménkem mínus) anebo jaké hodnoty chce příjemce dosáhnout a jaké hodnoty indikátoru při realizaci projektu prozatím dosáhl (z logiky věci bude tato hodnota uváděna jako kladná). I přesto, že v příslušné metodice je správný postup hodnocení popsán, pro řadu příjemců může být tento proces matoucí a jejich nejednotný postup při uvádění hodnot má za následek nemožnost vyhodnocení indikátoru jako celku.

5 Doporučení a návrhy na jejich implementaci

5.1 Evaluační otázka č. 1

Evaluační otázka č. 1:

Jak byla horizontální témata zohledněna při implementaci NSRR? Je problematika horizontálních témat začleněna do implementace NSRR dostatečně?

Souhrnné vyhodnocení evaluační otázky č. 1:

Problematika horizontálních témat rovné příležitosti a udržitelný rozvoj je v odpovídající míře začleněna do strategie a implementačních mechanismů všech OP, potažmo NSRR. Při posuzování a výběru projektových žádostí jsou HT zohledňována ve všech OP, aby byla vyloučena možnost výběru projektu s potenciálně negativním vlivem na HT. Problematika HT rovných příležitostí je primárně řešena v programech financovaných z ESF, tj. OP LZZ, OP VK a OP PA. HT udržitelný rozvoj zaměřené na oblast životního prostředí je ze své věcné podstaty primárně naplňováno prostřednictvím OP ŽP.

5.1.1 Závěry

Problematika horizontálních témat rovné příležitosti a udržitelný rozvoj je v odpovídající míře začleněna do strategie a implementačních mechanismů všech OP, potažmo NSRR. Jednu skupinu OP lze označit jako nosné programy pro zlepšení horizontálních témat v ČR, kdy naplňování HT je hlavním nebo jedním z hlavních cílů projektů realizovaných v rámci těchto OP. Pro druhou skupinu OP zase horizontální témata představují spíše aktivity sekundárního charakteru, kdy naplňování horizontálních témat představuje určitý vedlejší výstup realizovaných projektů.

V případě HT **rovné příležitosti** do první skupiny patří programy zaměřené na potírání diskriminace, podporu sociální integrace, rovnost mužů a žen apod. Jedná se zejména o OP financované z ESF, tj. OP LZZ, OP VK a OP PA, a také o některé OP financované z ERDF jako je IOP, OP VaVpI, OP PI, OP PK a některé ROP. Pro technicky zaměřené programy OP D a OP ŽP představují rovné příležitosti naopak HT, jehož relevance je pro tyto OP vzhledem k jejich zaměření velmi omezená.

HT **udržitelný rozvoj** zaměřené na oblast životního prostředí je ze své věcné podstaty primárně naplňováno prostřednictvím OP ŽP. Environmentální aspekty jsou rovněž významné u jednotlivých ROP, OP VaVpI a OP PK. Na druhou stranu pouze dílčí přínos pro udržitelný rozvoj ve smyslu ochrany a zlepšování kvality životního prostředí mají zejména OP LZZ, OP VK a OP PA, poměrně omezený je i vliv IOP a OP PI.

Při posuzování přijatelnosti projektových žádostí jsou HT zohledňována ve všech OP, aby byla vyloučena možnost výběru projektu s potenciálně negativním vlivem na HT. Z hlediska posuzování HT jako **specifického hodnotícího kritéria** při výběru projektů je situace u jednotlivých OP rozdílná. Ve většině OP je hodnocení HT součástí výběrového procesu, otázkou systémového charakteru však zůstává, zda je zvýhodnění projektů z důvodu plnění HT vždy zcela opodstatněné, tj. zda skutečně všechny projekty reálně přispívají k HT.

Horizontální témata jsou napříč jednotlivými OP posuzována při hodnocení přijatelnosti projektových žádostí. Tento postup lze považovat za adekvátní pro zabezpečení eliminace projektů s případným negativním vlivem na HT. V rámci výběrových kritérií by pak měly být **bodově zvýhodněny** pouze projekty s objektivně prokazatelným pozitivním vlivem na HT, který bude možné následně v průběhu realizace projektu a také po jeho dokončení systematicky monitorovat a vyhodnocovat a v případě

nenaplnění deklarovaných přínosů k HT by měl být **uplatněn sankční mechanismus**, který tuto skutečnost zohlední.

5.1.2 Doporučení

Programové období 2007 - 2013

Efektivnějšímu zohlednění HT v rámci implementace jednotlivých OP významně napomáhá aktivní podpora projektů zacílených **na výměnu zkušeností** s ostatními pracovníky ŘO, resp. evaluačních jednotek, konzultanty a experty. Spolupráce formou sdílení informací a zkušeností, konáním specifických konferencí či krátkodobých výměnných stáží a dalších sdílených aktivit, poskytují možnost diskuse o přístupech a opatřeních směrem k funkčnímu zavádění těchto témat do jednotlivých intervenčních nástrojů.

Mezi klíčové **metody a techniky pro hodnocení HT** by měly být kromě posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA), monitoringu a evaluaci zařazeny rovněž další aktivity, jako jsou mapování problémů, cost-benefit analýza či vyhodnocování a sledování trendů.

Horizontální témata jsou napříč jednotlivými OP posuzována při hodnocení přijatelnosti projektových žádostí. Tento postup lze považovat za adekvátní pro zabezpečení eliminace projektů s případným negativním vlivem na HT. Zvýhodnění projektů z důvodu pozitivního vlivu na HT v rámci výběrových kritérií však není vždy zcela průkazné. Možným řešením tohoto stavu je zvážení **revize systému hodnocení projektů** vedoucí k přísnějšímu a objektivnějšímu posuzování deklarovaného vlivu projektů na HT a nastavení monitorovacích kritérií tak, aby byl zajištěn efektivní monitoring a evaluace projektů z kvalitativního i kvantitativního hlediska, včetně uplatnění případných sankčních mechanismů. Z porovnání systémů monitoringu HT uplatňovaných u jednotlivých OP se z pohledu kvalitativního hodnocení projektových žádostí jeví jako vhodnější systém uplatňovaný u OP LZZ. Nicméně z pohledu monitoringu přínosu projektů k HT na úrovni všech OP, resp. NSRR je tento systém pro účely vyhodnocení těchto přínosů náročný.

Programové období 2014+

V rámci budoucího programového období 2014+ by měl být v oblasti sledování plnění HT navržen kompromis mezi stávající variantou OP LZZ, která je zaměřena na kvalitativní faktory, které jsou složité vyhodnotitelné, a systémem centrálně sledovaného seznamu ukazatelů či kritérií.

5.2 Evaluační otázka č. 2

Evaluační otázka č. 2:

Přispívá NSRR ke zlepšení horizontálních témat v ČR? V jakém rozsahu?

Souhrnné vyhodnocení evaluační otázky č. 2:

Na základě provedených analýz a vyhodnocení lze konstatovat, že jednotlivé OP, potažmo NSRR významnou měrou přispívají ke zlepšení horizontálních témat v ČR. Zvýšení účinnosti intervencí pro řešení HT lze dosáhnout užším zacílením výzev pro předkládání projektů provázaných na strategické dokumenty EK a vlády ČR.

5.2.1 Závěry

Na základě provedených analýz a vyhodnocení lze konstatovat, že **jednotlivé OP, potažmo NSRR významnou měrou přispívají ke zlepšení horizontálních témat v ČR**. K naplňování HT **rovné příležitosti** přispívá více než 40 % všech projektů dosud realizovaných v rámci jednotlivých OP.

Z hlediska finančního objemu je však na realizaci těchto projektů alokována jen cca třetina celkových disponibilních veřejných zdrojů. Důvodem je skutečnost, že toto HT je zpravidla naplňováno projekty, které jsou finančně méně náročné.

Projekty s pozitivním vlivem na HT **udržitelný rozvoj**, u nichž je sledováno plnění ENVI kritérií, tvoří více jak třetinu celkového počtu dosud realizovaných projektů v rámci všech OP s výjimkou programů financovaných z ESF a OP TP, přičemž jejich celková alokace přesahuje 40 % celkových disponibilních veřejných zdrojů v těchto OP. Vedle těchto projektů jsou realizovány i další projekty, které nejsou sledovány ENVI kritérii, ale které mají v konečném důsledku rovněž pozitivní vliv na toto HT.

5.2.2 Doporučení

Programové období 2007 - 2013

Vyšší účinnosti intervencí pro řešení HT lze dosáhnout **užším zacílením výzev** pro předkládání projektů, provázaných na strategické dokumenty EK (zejména Strategie Evropa 2020, Strategie EU pro udržitelný rozvoj) a vlády ČR (zejména Priority a postupy vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže, Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR) definujících aktuální priority a problematické oblasti rovných příležitostí a udržitelného rozvoje.

V rámci cílení jednotlivých nástrojů podpory lze doporučit využívání **konzultací s nositeli projektů** a zohlednění jejich případných pozitivních i negativních zkušeností.

Programové období 2014+

Vzhledem ke skutečnosti, že HT budou prioritou i v příštím programovém období, je nutné věnovat této oblasti zvýšenou pozornost i při přípravě na toto období. Programové dokumenty a systém implementace by měly být nastaveny tak, aby v maximální možné míře umožňovaly skutečné naplňování HT prostřednictvím realizace vhodných projektů.

5.3 Evaluační otázka č. 3

Evaluační otázka č. 3:

Jaké jsou společné znaky projektů, které významně přispívají ke zlepšení horizontálních témat v ČR?

Souhrnné vyhodnocení evaluační otázky č. 3:

K nejvýznamnějším společným znakům projektů naplňujících HT rovné příležitosti patří zejména cílená orientace na potírání diskriminace, posilování sociální integrace a řešení genderové problematiky. Společným znakem projektů přispívajících k HT udržitelný rozvoj je především zaměření na zvyšování čistoty, respektive kvality ovzduší, vody a půdy, snižování množství produkovaných odpadů, případně jeho další využívání, zvyšování podílu zelených ploch se zaměřením na osídlené oblasti nebo efektivnější využívání energetických zdrojů.

5.3.1 Závěry

Mezi hlavní společné znaky projektů, které cíleně přispívají ke zlepšení v oblasti problematiky **rovných příležitostí**, patří zejména skutečnost, že se jedná o projekty, jejichž hlavním cílem je **odstranění bariér účasti znevýhodněných skupin obyvatel nejen na trhu práce, ale také v hospodářském, sociálním nebo rodinném životě**. Tyto projekty jsou zaměřeny jak **na genderovou problematiku**, tzn. na odstraňování disparit v oborech, ve kterých je využíván rozdílný přístup k mužům a k ženám, tak na další znevýhodněné skupiny bez ohledu na jejich pohlaví, rasový či

etnický původ, náboženství či světový názor, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci. Mezi skupiny, na které jsou tyto projekty cíleny nejčastěji, patří zejména **etnické menšiny, imigranti a azylové uprchlíci, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace, osoby drogově závislé, propuštění vězňové či absolventi škol.**

Druhou skupinou projektů jsou ty projekty, které **nejsou na problematiku rovných příležitostí zaměřeny cíleně, ale i přesto má jejich realizace na tuto oblast pozitivní dopad.** Společným znakem těchto projektů je, že ačkoli to nebyl jejich původní záměr, tak i přesto přispívají k odstraňování diskriminace ve společnosti, případně že doprovodné projektové aktivity umožňují účast znevýhodněných skupin na jejich realizaci.

Společným znakem projektů, které přispívají k naplňování problematiky **udržitelného rozvoje v environmentální oblasti**, je především jejich pozitivní dopad na životní prostředí ať už prostřednictvím zvyšování čistoty, respektive kvality ovzduší, vody a půdy, snižováním množství produkováných odpadů, případně jeho dalším využíváním, zvyšováním podílu zelených ploch se zaměřením na osídlené oblasti nebo efektivnějším využíváním energetických zdrojů skrze snižování energetických potřeb a skrze hledání a využívání alternativních energetických zdrojů. Neméně důležitou náplní projektů s pozitivním dopadem na udržitelný rozvoj je také podpora vzdělávání a předávání informací v oblasti ekologie a správné péče o životní prostředí.

5.3.2 Doporučení

Programové období 2007 - 2013

K cílené identifikaci typových projektů, které významně přispívají k HT, může napomoci zavedení **databáze dobré/špatné praxe.** Doporučuje se průběžně rozšiřovat počet dobrých příkladů z praxe, dále je analyzovat a využívat k definici, resp. přehodnocení indikátorů a intervenčních politik. Cílem je šíření znalostí a zkušeností, která se řídicím orgánům osvědčila při naplňování HT.

ŘO by měly aktivně pokračovat v pravidelném monitorování, evaluaci a učení se z případových studií, což povede k všeobecnému **zefektivnění procesu implementace HT.** Zkušenosti postupně získávané realizací projektů by měly být vyhodnocovány, zobecňovány a dále sdíleny s dalšími tvůrci a realizátory programů. Těmito postupy bude zajištěno nejen kontinuální zkvalitňování řešení problematiky HT, ale i provázanost na dlouhodobé strategické cíle v příslušných rozvojových oblastech.

Programové období 2014+

Zkušenosti s typickými projekty, které významně přispívají k naplňování HT, by měly být využity při koncipování věcného zaměření programových dokumentů pro příští programové období a tím přispět k náležitému zaměření jednotlivých programových dokumentů nebo jejich částí na řešení problematiky HT.

5.4 Evaluační otázka č. 4

Evaluační otázka č. 4:

Odpovídá nastavení monitoringu horizontálních témat potřebám?

Souhrnné vyhodnocení evaluační otázky č. 4:

Systém monitorování HT nelze aktuálně hodnotit jako v plné míře odpovídající k plnění požadavků kladených na monitoring a evaluační potřeby implementačních subjektů. Určité rezervy lze spatřovat v průkaznosti monitoringu vlivu projektů na HT rovné příležitosti a v chybovosti dat vykazovaných u environmentálních kritérií.

5.4.1 Závěry

Systém monitorování HT **nelze aktuálně hodnotit jako v plné míře odpovídající** k plnění požadavků kladených na monitoring a evaluační potřeby implementačních subjektů. Metodiky byly připravovány a přijímány až v průběhu implementace, což částečně ovlivnilo efektivitu monitorování.

Popis a zdůvodnění vlivu na rovné příležitosti, který je u jednotlivých projektů uveden a který působí v některých případech poněkud **neprůkazně**, vyvolává nejistotu ohledně správnosti uvedených dat a správnosti výsledků analýz z těchto dat získaných. Další z hlediska evaluací problematickou záležitostí je zjištění, že v rámci monitorovacích aktivit nedochází ke sledování **skutečného dopadu jednotlivých projektů na rovné příležitosti v průběhu implementace**, neboť některé OP kromě posuzování vlivu na rovné příležitosti v projektových žádostech tyto faktory dále nevyhodnocují.

V rámci OP LZZ je nastaven odlišný způsob monitorování přínosu podpořených projektů k HT. Tento systém zahrnuje **širší pojetí sledování problematiky HT s uplatněním prvků kvalitativního zadávání dat** ve formě odpovědí žadatelů na předem definované relevantní otázky z oblasti HT.

Odlišně pojatý přístup u tohoto OP tak na jedné straně rozšiřuje možnosti kvalitativní analýzy z hlediska přínosů k RP a má pozitivní informační přínos při výběru a hodnocení projektů, na druhou stranu však znemožňuje porovnání s jinými OP a klade vysoké nároky na hodnocení v souvislosti s nutností individuálního posuzování všech realizovaných projektů a jejich slovních výstupů z informačního systému.

Z podmínek obsažených ve stanovisku MŽP k SEA vyplývá povinnost sledovat dopady na životní prostředí. Základním nástrojem pro měření je monitoring **21 hlavních environmentálních kritérií**. Objektivní zhodnocení věcného naplňování indikátorů environmentálních kritérií je znemožněno nepřesností dat na projektové úrovni, která vzniká z důvodu rozdílného vyplňování těchto dat do informačního systému na straně příjemců. Jako jednu z příčin této chybovosti je možné označit nejednoznačný výklad pro vyplňování a sledování některých indikátorů. Nejproblematičtější oblastí jsou z hlediska správného vyplňování dat bezpochyby ty indikátory, jejichž cílem je dosáhnout snížení sledované veličiny. Pro příjemce pak může být matoucí, zda do cílových/dosažených hodnot uvádět čísla vyjadřující, o kolik byla sledovaná veličina realizací projektu snížena, nebo jaké, v porovnání se stavem za předchozí období nižší, hodnoty veličiny bylo dosaženo. Nesprávně uvedené hodnoty části příjemců pak znamenají, že výsledky analýzy naplňování indikátoru jako celku mohou být značně zkreslené a jejich skutečná vypovídací schopnost je tak výrazně snížena.

Z hlediska věcného rozsahu lze soustavu 21 ENVI kritérií potažmo indikátorů, které je naplňují, hodnotit jako pokrývající důležité oblasti v sektoru životního prostředí, k jejichž řešení přispívají ostatní OP mimo OP ŽP. Vymezení většiny indikátorů umožňuje vyhodnocení věcného přínosu k naplňování HT udržitelný rozvoj za předpokladu, že budou obsahovat kvalitní data. Jako obtížně vyhodnotitelné lze z tohoto pohledu označit indikátory 250100 „*Obnova stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability*“, 060100 „*Počet projektů v oblasti environmentálního vzdělávání*“ a 371107 „*Investice do rozvoje veřejné dopravy*“, jejichž měrnou jednotkou jsou „počet projektů“ a „mil. Kč“, jejichž vypovídací hodnota o vlivu plnění těchto indikátorů na životní prostředí je minimální.

5.4.2 Doporučení

Programové období 2007 - 2013

Dostupnost indikátorů ke sledování HT rovné příležitosti a udržitelný rozvoj je determinována metodickým nastavením systému monitorování. Z metodického hlediska by bylo vhodné nastavit pokud možno **striktní hranice pro definování cíleně zaměřených projektů a projektů s pozitivním vlivem na rovné příležitosti** a stanovit **specifické monitorovací indikátory** sledující jejich průběžné naplňování. Konkrétní indikátory by měly být vytvořeny na základě poznatků odborné veřejnosti ke specifickým problematikám v oblasti rovných příležitostí. U projektů, které jsou bodově zvýhodněny na základě deklarování pozitivního vlivu na HT, by měly být nastaveny adekvátní mechanismy, které by zabránily formálnímu vykazování pozitivního vlivu na HT bez reálného dopadu. Ve smluvní

dokumentaci by měly být stanoveny závazné věcné indikátory, které budou předmětem kontroly příslušných poskytovatelů podpory.

V případě některých indikátorů by bylo vhodné za účelem zlepšení jejich využitelnosti pro hodnocení vlivu na plnění HT **upravit jejich měrné jednotky**, případně je nahradit indikátory s kvalitativně **vyšší vypovídací schopností**. Měla by být provedena analýza způsobu plnění těchto indikátorů ze strany příjemců podpory s cílem **eliminace vykazování chybných dat a úpravy případného nejednotného výkladu**, který může vést k uvádění nesourodých dat.

Programové období 2014+

Vhodným doporučením je provedení **podrobné komplexní analýzy a vyhodnocení zkušeností** jednotlivých subjektů implementační struktury s monitoringem HT a ve vazbě na získané výsledky **včasné nastavení monitorovacího systému** pro příští období a to včetně metodické dokumentace.

Pro účely **odstranění nesouladu výstupních dat** v systému MSC2007 u některých OP by měly být příčiny tohoto stavu podrobněji analyzovány a přijata adekvátní opatření k nápravě ještě v průběhu tohoto nebo nejpozději pro příští programové období.

Vhodným doporučením je taktéž zaměření analýz na identifikaci **hlavních rozvojových trendů**. Široké zaměření na všechny hlavní trendy s použitím dostupných dat je cestou neefektivní a časově náročnou. Je proto vhodné sloučit klíčové oblasti a problémy a hodnotit menší množství kritérií, která odrážejí širší zaměření, tzn., že výběr hodnotících kritérií by měl být nastaven podle klíčových oblastí a problémů jednotlivých OP.

6 Použité dokumenty a další zdroje

Tento dokument byl zpracován na základě využití níže uvedených dokumentů a dalších zdrojů:

- Evaluace a optimalizace nastavení systému hodnocení projektů OP v programovém období 2007 – 2013, HOPE-E.S., v.o.s., divize EUseris.cz, 2010
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Dokumenty/Dokumenty-k-evaluaci/FileList/Evaluace-a-optimalizace-nastaveni-systemu-hodnocen/Zaverecna-zprava-z-projektu>);
- Metodický pokyn Systém sledování vlivu strukturální intervence na životní prostředí v programovém období 2007–2013, verze 1.3, listopad 2009 (MMR–NOK)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Monitorovani-NSRR-2/Monitorovani-horizontálních-temat/Sledovani-vlivu-NSRR-na-zivotni-prostredi>);
- Metodika monitorování programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro programové období 2007 – 2013, verze 2.6, 15. prosince 2010 (MMR–OSMS);
- Metodika posuzování indikátorů pro zařazení do Národního číselníku indikátorů, verze 1.2, září 2011 (MMR–NOK)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/Narodni-organ-pro-koordinaci/Monitorovani-NSRR-2/Monitorovani-vecneho-pokroku/Metodika-posuzovani-indikatoru-pro-zarazeni-do-NCI>);
- Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, červenec 2007
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=5a5a7a80-ae4c-48e2-add9-0719b2872d7a>);
- Pravidla centrálního monitorování (MMR–NOK);
- Programový dokument OP Doprava (prosinec 2009)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/88c5385d-f91d-423b-abc9-66b7cd5ecb53/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Životní prostředí (prosinec 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/c4fab5df-a0bf-45c9-8490-f897ae92236e/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Podnikání a inovace (červenec 2010)
<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/12f17985-6643-4a86-b263-a442cbfb2b58/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Lidské zdroje a zaměstnanost (říjen 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/61e1c103-49f7-4d5a-b809-1142bce99472/Dokumenty>);
- Prováděcí dokument OP LZZ (březen 2010)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/61e1c103-49f7-4d5a-b809-1142bce99472/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Výzkum a vývoj pro inovace (říjen 2008)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d06ada96-a4b3-4a75-bdaf-b7258308acc6/Dokumenty>);
- Programový dokument Integrovaný operační program (prosinec 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/997fa45a-59b7-4089-a8a3-ba2918e1749b/Obecne-dokumenty-IOP>);
- Prováděcí dokument IOP (červen 2009)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/997fa45a-59b7-4089-a8a3-ba2918e1749b/Obecne-dokumenty-IOP>);

- Programový dokument OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (říjen 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/5257c95e-fac7-45bb-8313-a489678b9010/Dokumenty>);
- Prováděcí dokument OP VK (červen 2010)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/5257c95e-fac7-45bb-8313-a489678b9010/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Technická pomoc (duben 2011)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/Operacni-program-Technicka-pomoc/Dokumenty/Programovy-dokument>);
- Programový dokument ROP NUTS II SZ (listopad 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/088a5592-142c-4482-937a-71a0605c42e1/Dokumenty>);
- Programový dokument ROP NUTS II MS (listopad 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/32f11a82-5086-4c3c-9935-ce268a85cee3/Dokumenty>);
- Programový dokument ROP NUTS II JV (listopad 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/45d48c35-f5b9-461b-9f09-8fb15058bfcf/Dokumenty>);
- Programový dokument ROP NUTS II SM (listopad 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/6e7e0452-c175-440f-b34c-4acf47fe7c48/Dokumenty>);
- Programový dokument ROP NUTS II SV (listopad 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/32f11a82-5086-4c3c-9935-ce268a85cee3/Dokumenty>);
- Programový dokument ROP NUTS II JZ (leden 2010)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/e9a1bae6-be09-40ed-821b-aa00fe39c824/Dokumenty>);
- Programový dokument ROP NUTS II SC (listopad 2010)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/9c1ee805-b7d6-4fb3-b69c-5a4015d02b35/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Praha Konkurenceschopnost (listopad 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/a9b3ed20-971a-4551-a53f-c234c6db4e33/Dokumenty>);
- Programový dokument OP Praha Adaptabilita (září 2007)
(<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d2fb7686-d83a-45f2-a622-3cae9b7abc94/Dokumenty>);
- Přehled projektů s indikací vlivu na rovné příležitosti k 9. 12. 2011 – ad-hoc vytvořená sestava z MSC2007;
- Přehled projektů s ENVI kritérii k 9. 12. 2011 – ad-hoc vytvořená sestava z MSC2007;
- Výroční zprávy OP.

7 Seznam tabulek

Tabulka 1: Začlenění HT do implementace OP.....	22
Tabulka 2: Počet projektů dle jejich zaměření na rovné příležitosti a objem finančních prostředků vázaných na tyto projekty.....	29
Tabulka 3: Počet projektů sledovaných environmentálními indikátory a objem finančních prostředků vázaných na tyto projekty.....	36
Tabulka 4: Seznam indikátorů, naplňujících jednotlivá ENVI kritéria, sledovaných v aktuálním programovém období 2007-2013.....	37

8 Přílohy

8.1 Seznam projektů hodnocených v rámci vlivu na HT rovné příležitosti

Číslo a název programu	Číslo oblasti podpory	Číslo projektu	RP pozitivní
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/12.00157	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.2	CZ.1.03/4.2.00/12.00161	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/12.00020	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.3.1	CZ.1.03/3.1.00/11.10025	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/11.00596	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.5.1	CZ.1.03/5.1.00/42.00012	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/31.00169	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/11.00067	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/11.00016	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/12.00317	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/12.00376	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/11.00232	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.3.2	CZ.1.06/3.2.01/01.00072	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.3.2	CZ.1.06/3.2.01/01.00065	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06442	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06984	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.2.1	CZ.1.06/2.1.00/02.00776	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.1.1a	CZ.1.06/1.1.00/03.06171	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.3.1	CZ.1.06/3.1.02/01.06097	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.2.1	CZ.1.06/2.1.00/02.00443	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06180	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06269	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.1	CZ.1.07/1.1.07/11.0002	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.1	CZ.1.07/1.1.07/11.0119	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.2	CZ.1.07/1.2.00/08.0121	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.2	CZ.1.07/1.2.12/01.0003	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.2	CZ.1.07/1.2.06/01.0016	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.3	CZ.1.07/1.3.07/22.0026	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.3	CZ.1.07/1.3.08/02.0016	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.2.2	CZ.1.07/2.2.00/07.0045	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.2.3	CZ.1.07/2.3.00/09.0150	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.3.2	CZ.1.07/3.2.10/01.0022	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.4a.1	CZ.1.07/4.1.00/06.0004	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.2	CZ.1.07/1.2.07/22.0016	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.2	CZ.1.07/1.2.07/11.0001	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.2	CZ.1.07/1.2.07/11.0002	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.3	CZ.1.07/1.3.02/01.0001	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.3	CZ.1.07/1.3.04/01.0008	
CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	7.1.1	CZ.1.07/1.1.11/01.0001	
CZ.1.09 ROP NUTS II Severozápad	9.1.2	CZ.1.09/1.2.00/20.00571	
CZ.1.09 ROP NUTS II Severozápad	9.1.1	CZ.1.09/1.1.00/15.00533	
CZ.1.11 ROP NUTS II Jihovýchod	11.1.2	CZ.1.11/1.2.00/07.00944	
CZ.1.15 ROP NUTS II Střední Čechy	15.3.2	CZ.1.15/3.2.00/33.00690	

* legenda

	projekt s deklarovaným pozitivním vlivem, který není potvrzen projektovou dokumentací
	projekt s deklarovaným pozitivním vlivem, který byl potvrzen projektovou dokumentací

8.2 Seznam projektů hodnocených v rámci vlivu na HT životní prostředí

Číslo a název programu	Číslo oblasti podpory	Číslo projektu	UR pozitivní
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.3.1	CZ.1.03/3.1.00/11.20045	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/12.00157	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.2	CZ.1.03/4.2.00/12.00161	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/12.00020	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.3.1	CZ.1.03/3.1.00/11.10025	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/11.00596	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.3.1	CZ.1.03/3.1.00/12.00574	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/31.00169	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.3.1	CZ.1.03/3.1.00/11.20002	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/11.00016	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/11.00329	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/11.00155	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/12.00317	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.4.1	CZ.1.03/4.1.00/12.00376	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.3.1	CZ.1.03/3.1.00/11.10017	
CZ.1.03 OP Podnikání a inovace	3.2.2	CZ.1.03/2.2.00/11.00232	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.3.2	CZ.1.06/3.2.01/01.00065	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06218	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06585	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.3.2	CZ.1.06/3.2.01/01.00051	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06144	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.5.2	CZ.1.06/5.2.00/07.06287	
CZ.1.06 Integrovaný operační program	6.3.1	CZ.1.06/3.1.02/01.06097	
CZ.1.09 ROP NUTS II Severozápad	9.1.2	CZ.1.09/1.2.00/20.00571	
CZ.1.11 ROP NUTS II Jihovýchod	11.3.3	CZ.1.11/3.3.00/02.00722	

* legenda

	projekt s deklarovaným pozitivním vlivem, který není potvrzen projektovou dokumentací
	projekt s deklarovaným pozitivním vlivem, který nelze jednoznačně ověřit
	projekt s deklarovaným pozitivním vlivem, který byl potvrzen projektovou dokumentací